

પ્રકાશક

દીપચંદ બાહ્યા

મંત્રી, શ્રી વિજયધર્મસુરિ ટ્રેન મથમાળા

છેટા સરાફા, ઉજ્જૈન (માલવા)

પરેલી આવૃત્તિ

નકલ ૧૦૦૦

મુદ્રક

રામહ ગુલામચંદ લટકુલાઇ

શ્રી મહોદય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ

દાણાપીર બાવનગર

यक्षराट् श्रीमणिभद्रो विजयतेतराम् ।

अनुक्रमसूचिका

प्रकाशकस्तु निवेदन	५
ढष्टिके	७
अर्पण	१४
महायकनो पत्रिग्रह	१६
पर्व-सर्गवाऽ अनुक्रमसूचिका	२०
विषयवार अनुक्रमसूचिका	२३
वयनामृत	१
शुद्धिपत्रक	२०४
मार्गदर्शक	२०६

शास्त्रविशारद-जेनाचाय

श्रीविजयधममूर्तिश्वरजी महाराज

પ્રકાશકનું નિવેદન.

અવ૦ ગુરુદેવ શાસ્ત્રવિશારદ, જૈનાચાર્ય શ્રી વિજય
ધર્મસૂરિ મહારાજના વિદ્વાન્ અને પ્રમિદ્ધ શિષ્યો-
માના એક શાન્તમૂર્તિ, ઇતિહાસ પ્રેમી મુનિરાજ શ્રી
જયન્તવિજયજીનો પગિચય હવે વાચકોને કરાવવાની
જરૂર નથી રહી તેમણે લખેલો ‘આખુ’ નો અને
બ્રાહ્મણવાડાજીનો ઇતિહાસ, તેમણે વિદ્વત્તાપૂર્ણ સ પા
દિત કરેલ ‘ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર’ અને તે ઉપરાન્ત
જુદા જુદા પ્રતિષ્ઠિત માસિકો આદિમા આવતા એમના
અતિહાસિક શોધખોળ સળધી લેખો-એ ગદ્ય વિદ્વદ્
જગત્મા કાપ્પી પરિચિત છે તેઓશ્રીના જ સંગૃહિત
અને અનુવાદિત કરેલા ‘વચનામૃતો’ ની આ
બુક બહાર પાડતા ખરેખર અમને આનંદ થાય છે
તેઓશ્રીએ પોતાના વસ્તવ્યમા જાહેર કર્યું છે તેમ-
આ ‘વચનામૃતો,’ એ જુદા જુદા લેખકોની જુગી
જુગી દૃનિઓમાથી મંગૃહિત કરેલા ‘વચનો’ નથી
પરન્તુ કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યના મુખસિદ્ધ
‘ત્રિપદિગલાકાપુરુષચરિત્ર’ ના દશ પર્વોમાથી
મંગૃહિત કરેલા વચનો છે

આ પુસ્તકમા આપેલા વચનો ઢેલલા ઉત્તમ છે, સામાન્ય જ્ઞાનવાળાને કે મહા વિદ્વાનને, ઉપ દેશકને કે સામાન્ય ગૃહસ્થને, ધાર્મિકવૃત્તિવાળા મનુષ્યને કે દુનિયાદારીમા કુમારોલાને, રાજ્ય કર્મચારીને કે ખુદ રાજાને-એમ લુદા લુદા અધિકારમા રહેલા સમસ્ત લોકોને માટે કેટલા ઉપયોગી છે, એ વાતની ખાતરી, વચનામૃતોનું અવલોકન કરનારને થયા વિના નહિ રહે. મ સારની ઉપાધિએથી અશાન્ત અને વિહ્વલ બનેલા ઝાઝ પણ માણસના આત્મામા અપૂર્વ અમૃતનું ઝરણું વહેતું મૂકે તેવા આ વચનો છે. ખરેખર, મુનિરાજશ્રીએ આ મ અમૃતનું આપેલું નામ ' વચનામૃત ' એ માર્ગેક છે. મુનિરાજશ્રીએ દરેક ' વચનામૃત ' નો સાથે માથે અનુવાદ આપીને સત્કૃતના અતબિજ લોકો ઉપર પણ અનહદ ઉપકાર ડ્યો છે.

મુનિરાજશ્રીની આ કૃતિનો લાભ જનતા ઉઠાવે, એવું અત કરલુથી ઈચ્છવા લાગે, સગ્રાહક અને અનુવાદક મુનિરાજશ્રીનો તેમજ, આવા અપૂર્વ પુસ્તકને પ્રકાશિત કરવામા આર્થિક સહાયતા કરનાર સદ્ગૃહસ્થોનો અમે આ તકે આભાર માનીએ છીએ.

મ ૧૯૭૫ થી ૧૯૭૮ સુધીમા શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય
કૃત 'ત્રિપટ્ટિ શાંતિકા પુરૂષ ચરિત્ર'નું વાચન કરતા,
દેવળ-માગ પોતાના અને મહારાત્રી મુનિઓના ઉપયોગને
માટે, તેમની ઉપયોગી અને જાણવા લાયક બાબતોનો,
તેમજ કંઈક સુદર જણાના શ્લોકો અને મુખાધિતોનો
મંત્ર કરી લેતો.

તે રખેને જાણનાનો અમમાયે ખ્યાલ નહિ, એટલે
જે કંઈ મંત્ર કરાશેતો, એ, કાંઈપણ વચન છુટી જવા ન
પામે એવા, બહુ ધ્યાનપૂર્વક તો નહીંજ

છતા જે કંઈ મંત્ર મારી પામે હતો, એ રનેહીઓ
અને શુભે-કર્મોએ જોતા એમણે એની મલાહ આપી કે
ભિન ભિન દષ્ટિએ ઉપયોગી-એવા દશે પર્વાના વચનામૃતો
જો પુસ્તકાલયે બહુ પાંચામા આવે તો ઘણાઓને તે
લાભરૂં થઈ પડે

જોગાનુજોગે જાણના માટે આર્થિક મહાનતા આપ
નાર ગૃહસ્થની પણ પ્રાપ્તિ થઈ

પરિણામે તે મુખાધિતોના આ સંમ્રદ અનુવાદ માથે

જનતાની મમલ મુકામા આવે છે ત્વસ્તુત પુસ્તકની
આ જન્મકથા

મારમી અને તેમમી સનાજિમા ચઇ મથેલા પ્રખર
નિદાન અને વિષયો ઉપર લાખો શ્લોકોની ગચના કર
નાર, મહારાજા કુમારપાલ તિરિયોધક કીરિકાલ મર્વડા શ્રી
હેમચદ્રાચાર્યે નામ, આજે જ્ઞેન અને અજ્ઞેન, ભાગીય
ને યુગેપીર મમલ વિદ્ધ જગતમા ખૂન જાણીતુ છે
શ્રી હેમચદ્રાચાર્યે બા ગણ કા ન કોલ નાક, ન્યાય
જોતિષ વદક યોગ આદિ એ પશુ વિષય પોતાની જ
મથી ઠાકી ગયો નથી એમા પશુ તેમના શ્રી સિદ્ધહેમચદ્ર
વ્યાકરણ અને તેમના અભિવાન ચિતામણિ કોને તે
એમના અમરનમા અમભાગ લીધો છે, હેમચદ્રાચાર્ય પડીને
કોઇપશુ મસ્કન વિદાન પડી તે જ્ઞેન હોય કે અજ્ઞેન,
હેમચાર્યની કૃતિઓનો લાભ લેવાથી જ્યો નથી અને
એ દષ્ટિએ હેમચાર્યના ઉપકારનીએ તે જગ આવેનો છે

શ્રી હેમચદ્રાચાર્યના વ્યક્તિત્વ સમધી એમની
વિદ્વતા મળધી અને એમના મહારાજા કુમારપાલ માથેના
પગિયમ મળધી આધુનિક વિદાનો દાગ ધલુ લખાયુ છે
એટલે એ મળની પુનરુક્તિઓ કરીને આ વસ્તુન્યતે
વધાવવા નથી ચાહતો ત્યજે તે મળધી, તે તે લેમે અને
પુનકામાથી જાણી લે

શ્રી હેમચદ્રાચાર્યની અનેક કૃતિઓમા ‘ત્રિપષ્ટિ
 મન્નાકા પુરુષ ચરિત્ર’ ના દશ પર્વા, એ એક વિગિષ્ટ
 કૃતિ છે એવીસ તીર્થ કરાદિ ત્રેમ’ મહાપુરુષોના ચરિત્રો
 આયેખવામા જ શ્રી હેમચદ્રાચાર્યે ૩૫ થી ૪૦ હજાર
 શ્લોકોની રચના આ દશ પર્વોમા કરી છે આ દશ પર્વો
 એ મામાનન કથા પ્રથમ નહીં, પરંતુ બાગિકાદ્યથી વાચનાર
 કબૂદા નિના નહીં ગદે કે-એ દને મહાકાવ્યો છે
 માધાગ્ન્ય રીતે અનુષ્ટુપ છંદમા એ દશ પર્વો હોવા છતાં,
 એમા પ્રમગે પ્રમગે બીજા છંદો પણ આવે છે વર્ણનાત્મક
 દષ્ટિએ પણ આ કૃતિ મહાકાવ્યોથી ઉતર તેમ નથી નવુ,
 દેશ, નગર પર્વત, ઇંદ્ર સૂર્ય, ચંદ્ર, રાગ લોભસ્થિતિ, લોક
 વ્યવહાર વિવાહ, પર્યટન દુર્લિપ્ત અને મુદ્ધ આદિ પ્રમ
 ગોતે ધારીજ સુદર રીતે-વિમ્ભાગપૂર્વક વર્ણવ્યા છે

આ મથની ખામ ખૂબી તો એ છે કે મહાકાવ્યરૂપે
 આ પર્વો હોવા છતાં એને સુભાષિત રચનાનો તો એક
 ખગ્ગનો જ ઢી નગાય ભાગ્યે જ કથાય એવા એ ચાર
 શ્લોકો એ સાથે આવે કે જેમા ઉપમા ઉપમેયભાવ અને
 કંઈને કંઈ માહિત્યક ચમત્કાર ન હોય

ખરી ગીતે હેમચદ્રાચાર્યે આ દો પર્વોની અદર
 આપેના સુભાષિતોની ગ્રંથી કરવી, એ પણ જ કલિયુ
 કામ છે નારણ કે કોઈ કાંઈ રચના તો એવા પણ છે
 કે જેને એક જણ સુભાષિત કહી શકે, તો બીજે તેને પ્રમ-

ગને લગતુ જ વાક્ય જ્ઞી રહે—સુખાપિન ન મ્હી રહે છતાં
 જે પ્રાગજ્ઞી છપારવાની દૃષ્ટિએ સમઢ થયો હત તે
 સજ્જ છે કે આપી પણ ધણુ વધારે વચનામૃતો નિકળી
 શકત છતાં મદુ મોટો મઢઢ કદાચ વાચકોને કટાણે
 જાપગ્ગરનાર પણ થઈ પડે એટલે ખાસ વિચારપૂર્વક
 જરૂરી જરૂરી વચનામૃતો જ આમા આપી મતિય માનવામા
 આ ચો છ

આ સમઢમા કુલ દરૂપ વચનામૃતો આપ્યા છે એમા
 કેટલાય એવા પણ છે કે જે એક ખીજની માથે મગતા
 આવે ઠ અને સમાન અર્થને સુચવ છે છતાં, લુ । લુગ
 પર્વમા આવેલા હોવાથી અને સજ્જ ગચના લુદી લુદી
 હોવાથી કોઈને કંઈ રુચે ને કોઈને કંઈ રુચે એ દૃષ્ટિએ એવા
 મમાનાર્થસૂચક વચનો પણ જેમના તેમ ગણ્યા છે તેમજ
 આમા કેટલાક વચનામૃતો એવા પણ છે કે જેમા બખ્ખે
 નીતિ વાક્યો સકળાએલા છે

એક રાત ખાસ ખ્યાનમા રાખવા જેવી છે આમા
 આપેના વચનોનો ઉપનય શો ઉતારવો જોઈએ ? ક્યા નમગ
 તે વચન ઉપયોગમા લેવું જોઈએ ? આપણે શુ સમજવું
 જોઈએ ? એ જાગતો ખામ કરીને વાચનારાઓની મુનમશી
 ઉપર રાખવામા આવી છે ગમ્મુ કે એક જ વસ્તુનો ઉપ
 યોગ બિન બિન દૃષ્ટિએ બિન બિન રચાનમા પણ
 કરી શકાય છે

યદ્યપિ કેટલાક વાક્યોનો, આમા આપેલા અર્થથી, કદાચ ભુતે અર્થ પણ કરી સગવડ અર્થાત્ એને ભુલી નીતે પણ ઘટાની સગવડ, છતાં આમા બનતા સુધી મૂળ મથના મળાંધને અનુલક્ષીને જ અર્થ લખવામા આવ્યો છે

મથકર્તાએ આ વાક્યો ની ગચના કર્મ સુભાષિતાને મારે જ નથી કરી કિન્તુ ચાતુ ચરિત્રોમા પ્રમગે પ્રસંગે વા.ચ ગોકલેવા હોમ કેટલેક ગચને વાક્યોમા હિ ચ, વા ધ્વ, યસ્નાત્, તસ્માત્, યત્ તત્, યત્, તત્, ખલુ નનુ, કિલ્, યદ્વા પર, વગેરેમાથી કાંઈ નાંઈ સખ્ખે આપેલા છે, એનોઅર્થ તે તે વાક્યોના અર્થમા કાંઈ કાંઈ રચને ડાહી પણ દેવો મળો છે

જ્યારે ચ, વા, હિ, અપિ, એના કેટલાક અન્યોનો પ્રસંગને અનુમગીને મૂળ અર્થ ક્રમતા ભિન્ન અર્થ પણ કરવા મળો છે

આ પુસ્તકમા આપેલા વાક્યો ખામ ઠીને શ્લોકો-માથી આપેનાં છે જે શ્લોકો આખોયે સુભાષિત જેવા લાગ્યો, તે તો આખો આપવામા આવ્યો છે, * જે જે સુભા-

* દરે પર્વોમા સુભાષિત જેવા આખા શ્લોકો ધણા આવે છે, પરંતુ અહીં સુભાષિત વાક્યો આપવાનોજ મુખ્ય ઉદ્દેશ હોવાથી એવા આખા શ્લોકો અપવાદ તરીકે થોડાક જ આપ્યા છે

પિતો શ્લોઝના એક અથવા બે ચરણોથી મનેનાં છે તે તે એક અથવા બે ચરણો અખ-રીતે આપ્યા છે પરંતુ શ્લો કે તેના ચરણોની, મધ્યમાથી કાઢેલ તાકત આપવામા તે પા-ચરણના જે તરફના સખ્દો કે અક્ષરો છોડવામા આન્યા છે તે અક્ષરોના સ્થાનમા આમ ટપકા મૂકવામા આન્યા છે જેથી એ પાઠ કંઈ તરફથી વહેલુ છે, તે રહેજે મમજ સમય છે

સાચોની અનુકૂળતાને માટે આ પુસ્ત ના બેક પૃથ્ના મથાળે પર્વ અને સર્ગની સખ્યા આપવામા આરી છે અને પ્રાચ્ય મર્ગના વચનોની કુલ મખ્યા ભાગી શકાય, એટલા માટે રક વચનામૃતના પ્રાગ્ભા અનુક્રમ નબગ આપ્યા છે જ્યારે રક વચનામૃતની રદામે આરેન નગ જે શ્લોકમાથી એ તાકત લેવામા આન્યુ છે તે શ્લોકનો નબગ સૂચવ છે આમ દરેક વચનામૃત માટે તનુ પર્વ, સર્ગ અને શ્લોક બધુમે સાથે સાથે ભાગી સમય ■

એ મહેવાની ભાગ્યે જ જડ છે કે આના દૂઠા અને જોનો ઉપયોગ ગમે તે સ્થને કરી શકાય એવા વાક્યોની-વચનોની વિષયવાર ઝાટકી કરી ધણી જ મહિજ છે, છતાં આ પુસ્તકનો ઉપયોગ જુદા જુદા વાચનારા જુદો જુદો દ્રષ્ટિથી કરી શકે અને જેઓ અમુ અમુક વિષયને લગતા તકિયો એકતમ મેળવવા ચાહતા હોય તેઓની ઉપયોગિતાને માટે મારો મનિ અનુસાર સમયનો ઘણો ભોગ

આપીને નિધયોની છાટણી કરીને વિષયવાર અનુક્રમશિક્ષા
પણુ આપવામા આવી છે આશા છે કે થોડે ઘણે અંશે
પણુ તે ઉપયોગી થશે જ

યદ્યપિ આમા દરો પર્વના વચનો આપવામા આવ્યા
છે પરન્તુ તેમા મારા પોતાના સંગૃહિત માતમા પર્વને છોડીને
નવ પર્વમાના છે ન્યારે સાતમા પર્વના વાક્યો ચુટી
ઠાઢીને અનુવાદ માથે ન્યાય-સાહિત્ય તીર્થ, તર્કભૂષણ,
મુનિરાજશ્રી દિમાશુવિજયજીએ તૈયાર કરી આપ્યા
છે એ માટે એઓને ધન્યવાદ આપવો બુદ્ધીસ નહિ

પ્રાન્તે—જાણ તરુ કરતા અતિમહતાથી કે ખીન્ન
કાગળો મૂગ કર્તાના આશયથી જુદી રીતે વધ લખાયુ હોય,
તો તે ખલ્લ ક્ષમા યાચના કરવા માથે, આ વચનામૃતો
જનતા વાગે, વિચારે, અને તેને અનુસરવા પ્રયત્ન કરી
મુખબાગી બને એવી અભિલાષા સાથે વિરમુ છુ

ન્યૂ હાક્કા (મિધ)

મૈત્ર શુદ્ધિ ૧૩, ૨૪૬૩

ધર્મ મ ૧૫

જયન્તનિજય

આમા આવેલા કેટલાક જૈન પારિભાષિક શબ્દો।

૫૫ શબ્દ

- ૧૫ ક્ષોપશમ=હિતમા આવેલા કર્મના અણુઓના સમૂહોમાંથી ચોડાનો ભોગવીને ક્ષત કરવો અને ચોડાને પાની દેવા તેનું નામ કર્મનો ક્ષોપશમ
- ૨૦ સ્વયંજુરમણુ=અમખ્યાતાદોષો અને સમુદોને વિંટાળેલો તીર્થો(મખ્ય)નોકનો મોટામા મોટો અને છેલ્લો મહાસમુદ્ર
- ૨૧ માતાવેલીય=જે કર્મના ઉત્તમથી છવો મુખ પામે તે કર્મ
- ૨૩ હ્રસ્વ=સ્વચ્છાન (સર્વજ્ઞ-સર્વદર્શિપણ) પ્રાપ્ત થયા પછેનાની અવસ્થા-ત્રિવિધાનો સામાન્ય મનુષ્ય કે મહાત્મા હ્રસ્વ કહેવાય છે
- ૮૧ નિકાચિત=દૃષ્ટો આપેલા જે કર્મોનો ભોગવ્યા સિવાય, તપસ્યા-જ્ઞાનના વગેરે કોઈપણ ઉપાયોથી નાશ ન જ કરી શકાય તે નિકાચિત કર્મ કહેવાય છે
- ૧૦૨ લબ્ધિઓ=તપસ્યા અને ચાગ્રિના પ્રભાવથી મનુષ્યોને જે અનેક પ્રકારની શક્તિઓ ઉપન થાય છે, તેને લબ્ધિઓ કહેવામા આવે છે આદિ સિદ્ધિઓ અને ૨૮ લબ્ધિઓને તેમા મુખ્ય ગણવામા આવેલ છે
- ૧૧૦ નિપાણુ=પોતાની તપસ્યા-ચાગ્રિ આદિ શુભ કર્મ ક્રિયાના પ્રભાવથી આગામી જન્મમા હુ છું, દેવ ચંદ્ર વર્તિ રાત્ર વગેરે ચાહિ એવો દૃષ્ટો સ-પ કરવો, તેનું નામ નિપાણ (નિદાન)કહેવાય છે
- ૧૭૪ જનાબિનદી=ખાન-પાન મોજ અને વિવિધામના આદિ મસારના સુખો ભોગવવામાજ જેઓ ખાનદ ખાનતા હોય એવા મનુષ્યો જનાબિનદી કહેવાય છે

જેમનું છે તેમનાં જ

(સ્વર્ગસ્થ

ઠલિકાલ સર્વજ

શ્રી હેમચ દ્રાચાર્યના)

હસ્તક્રમલેખા

માદગ અમર્ષિત.

સિવાજીગઢ (મારવાડ) નિવામી

અને

રામસાગર જી બધારીનાજી

ગેઠ તુલસાજી, પ્રેમચંદ્રજી, વસ્તીરામજીના

સ્મરણાર્થે

તેમના મુપુત્રે

શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી, શ્રી દલીચંદ્રજી તથા

શ્રી હસ્તિમયજીની

આર્થિક સહાયતાથી

પ્રકાશિત

दो भाई और थे, जिनमें एक का नाम प्रेमचंदजी था दूसरे का बस्तीरामजी ।

छोटी उम्र में आप ने कुछ प्रियाध्ययन किया । परन्तु अक्सर मारवाड में जैसा हुआ करता है, १३ वर्ष की उम्र में आप द्रव्योपार्जन के लिये परदेश गये । छोटी उम्र होत हुए भी आपने माहसपूर्वक व्यवसाय किया । और उम्र में कुछ अच्छी सफलता प्राप्त की । व १९५३ में दक्षिण में रामसागर, जिह्वा बेलारी में 'शा तुलसाजी प्रेमचंदजी' इस नाम से आपने दुकान खोली, लगातार बारह वर्ष तक आप परदेश में रहे, और उन्हे परिश्रम के साथ व्यवसाय कर के काफी धन कमाया ।

आप बड़े ही मरल स्वभावी, शान्त और गंभीर थे । आप का जीवन सादगी से भरपूर था । आप दुस्त्रियों के ऊपर बड़ी ही दया रखते थे । किसी के दुःख को नहीं देखा सकते थे । यही कारण था कि—आपने अपनी दुकान पर हमेशा के लिये 'मदायत' खोल रक्खा था ।

रपों के बाट परदेश से स्वदेश में आकर आपने विवाह किया । आप को तीन पुत्र और एक पुत्री—ऐसे चार सतान हुए । तीनों पुत्रों के नाम ये हैं श्रीवृद्धिचन्द्रजी, श्री दलीचन्दजी, श्रीहस्तिमलजी । इनमें से श्री दलीचन्दजी को, अपने भाइ बस्तीरामजी के यहाँ गोद दिये हैं । जिन का फोटू हम के साथ रक्खा हुआ है । आपने अपने तीनों पुत्र, व एक पुत्री—चारा का विवाह कर के अपनी जवानदारी को पूरा किया है ।

जिम समय बलारी में प्रतिष्ठा हुई थी, उस समय आपने ७०० रुपयों का ढान किया था । न्याय—नीति से व्यापार करना, यह आप का प्रधान लक्ष्य था । नीतिपूर्वक द्रव्योपार्जन कर, मोके मोके पर उस को धर्म के कार्यों में लगाना, यह आप का स्वभाव था ।

हम प्रकार सादे जीवन को व्यतीत करते हुए व धर्मकार्य को करते हुए स १९९० के महा वदि ५ के दिन, आप का स्वर्गगम हुआ । अन्तिम समय में भी आप की धर्मभावना कायम रही और दो हजार रुपये धर्मकार्यों के लिये अपने मुरा से निकलवाये ।

आप के जाने से सिवाणागढ़ के भी सप में सचमुच ही बड़ी हानि पहुची है ।

आपदी के स्मरणार्थ आप के ज्येष्ठ पुत्र श्री वृद्धि-चन्द्रजी ने यह मय प्रकाशित कराया है । और सस्ते दाम में लोगों को पहुँचे, ऐसी व्यवस्था कराई है । श्री वृद्धिचन्द्रजी ने अपने पिता के स्मारक ॥ श्री नाको-दाजी तीर्थ मे ७०१) रुपये दे कर एक धर्मशाला बनवाने का भी सफल किया है । श्री वृद्धिचन्द्रजी तथा उन के और दो भाई भी पिता के जैसे उदार और धर्मप्रेमी हैं । आशा है इन के हाथ से अच्छे अच्छे कार्य होते रहेंगे ।

एम एल जी मुलतानमल राका,
 जैनसभा-सिवाणागढ़

પર્વ-સર્ગવાર અનુક્રમણિકા

પહેલું પર્વ	પૃષ્ઠ ૩		વચન ૧૭૩		
સર્ગ	પૃષ્ઠ	વચન	સર્ગ	પૃષ્ઠ	વચન
૧	૫	૫૪	૪	૨૪	૨૭
૨	૧૫	૩૮	૫	૨૯	૨૮
૩	૨૩	૭	૬	૩૫	૧૯

બીજું પર્વ	પૃષ્ઠ ૩૬		વચન ૫૫		
૧	૪૧	૧૦	૪	૪૫	૧૪
૨	૪૩	૩	૫	૪૭	૪
૩	„	૮	૬	૪૮	૧૬

ત્રીજું પર્વ	પૃષ્ઠ ૫૩		વચન ૧૭		
૧	૫૫	૩	૫	૫૭	૧
૨	„	„	૬	૫૮	૩
૩	૫૬	,	૮	,	૧
૪	૫૭	,			

ચોથું પર્વ	પૃષ્ઠ ૫૯		વચન ૮૧		
૧	૬૧	૫૦	૪	૭૧	૬
૨	૬૮	૮	૫	૭૨	૧૦
૩	૭૦	૭	૭	૭૪	૧૦

પાચમુ પર્વ   પૃષ્ઠ ૭૭   વચન ૭૮

મી	પૃષ્ઠ	વચન	મી	પૃષ્ઠ	વચન
૧	૭૬	૨૩	૪	૮૭	૮
૨	૮૩	૧૬	૫	૮૮	૨૭
૩	૮૬	૪			

છઠ્ઠું પર્વ   પૃષ્ઠ ૯૩   વચન ૪૫

૧	૯૫	૨	૬	૧૦૦	
૨		૧૪	૭	"	૩
૩	૯૮	૧	૮	૧૦૧	૧૭
૪	"	૧૧			

સાતમુ પર્વ   પૃષ્ઠ ૧૦૫   વચન ૧૬૧

૧	૧૦૭	૧૧	૬	૧૩૬	૨૦
૨	૧૦૯	૩૨	૭	૧૩૩	૭
૩	૧૧૬	૨૦	૮	૧૩૪	૧૪
૪	૧૨૦	૨૬	૯	૧૩૭	૬
૫	૧૨૭	૧૧	૧૦	૧૩૮	૪

આઠમુ પર્વ   પૃષ્ઠ ૧૩૬   વચન ૫૬

૧	૧૪૧	૨	૯	૧૫૦	૨
૩	,	૪૫	૧૦	૧૫૧	૧
૪	૧૪૬	૩	૧૨		૧
૭	૧૫૦	૨			

નવમું પર્વ   પૃષ્ઠ ૧૫૩   વચન ૬૨

નર્ગ	પૃષ્ઠ	વચન	નન	પૃષ્ઠ	વચન
૧	૧૫૫	૫૧	૩	૧૬૫	૪
૨	૧૬૫	૪	૪	૧૬૬	૫

દશમું પર્વ   પૃષ્ઠ ૧૬૭   વચન ૧૮૭

૧	૧૬૯	૪	૮	૧૮૬	૮
૨		૪	૯	૧૮૮	૧૭
૩	૧૭૦	૨૬	૧૦	૧૯૧	૪
૪	૧૭૫	૨૦	૧૧	૧૯૨	૪
૫	૧૭૮	૩	૧૨	૧૯૬	૨૬
૬	૧૮૦	૨૨	૧૩	૨૦૦	૧
૭	૧૮૪	૧૪			

કુલ વચન ૯૧૫

૧૦-૬-૮	૧-૨-૨૦	૧૦-૬-૧
૧૦-૪-૧૩	૧-૬-૪	૧ ૧૧ ૩૦
૧ ૪-૧-	૧-૧-૩	૩ સૂચ-ચ-૩ ૬
૧૦-૪-૦	૧-૪-૬	૧-૨-૧૩
૧ -૬-૪	૧-૧-૧	૧-૨-૧૫
૧ -૭-૧૧	૫- -૪	૧-૬-૧૦
૧૦-૮-૮	૫-૫-૧૧	૪-૪-૧
૧૦-૬-૧૫	૬-૪-૭	૫-૧-૨૩
૧૦ ૧૩ ૨૮	૧૦-૨-૪	૧૦-૪-૧૫
૨ વૈય ૧૩	૧૦-૭-૧૧	૪ રાક્ષસ ૧
		૧૦ ૧૧ ૧

* આ* ગાંડોની જોડે જે સખ્યા આપેલી છે તે, તે
જે કાંડોના વચ્ચેનાને દેખાવનારી છે એટલે કે તે તે કાંડોમાં
કેટલા કેટલા વચ્ચેના છે

દરેક વિષયના પ્રારંભમાં જે સખ્યા આપેલી છે તે
વિષયોના અનુક્રમ નબળા છે અને દરેક વિષયોને છેડે જે
સખ્યા આપેલી છે તે તે તે વિષયમાં કેટલા કેટલા વચ્ચેના
છે, તેને જણાવનારી છે .

परिम सर्गिम व्यनम	परिम सर्गिम व्यनम	परिम सर्गिम व्यनम
-------------------------	-------------------------	-------------------------

मा न व का ल ४७६		
माननीयवर्ग.	६-१-१५	४-१-०८
५ ऋषि मुनि २०	६-०-४	४-१-३४
१-१-३८	१०-३-२०	४-५-६
१-१-४४	१०-६-१	४-७-६
१-१-५४	१०-७-१३	५-१-१
१-३-२	१० १२ २१	५-४-१
२-३-३	६ महात्मा २८	५-४-२
४-७-८	१-१-१	५-४-५
५-२-११	१-१-७	५-५-३
५-२-१२	१-१-४५	५-५-५
६-८-६	१-२-१४	६-१-०
६-८-११	२-४-४	६-८-१०
७-८-३	२-४-१०	७-२-६
८-३-१०	२-४-१४	७-३-२६
८-१-८	२-६-५	७-४-२५
८-१-१४	४-१-१६	७-६-११

७-७-३	६-१-१	२-१-१४
६-१-२६	८-१-१३	३-१-३
१०-३-११	६-१-३०	३-२-१
१ सप्त-सज्जन२२	१०-८-६	४-१-५
१-१-१६	८ मोटा मनुष्यो ४०	५-२-१५
१-१-४१	१-१-५	७-२-२
१-५-४	१-१-४६	७-२-२०
१-६-५	१-२-३०	७-३-६
२-५-३	१-२-३३	७-४-१७
२-६-१५	१-२-३६	७-४-२६
४-१-११	१-३-५	७-५-११
५-२-२	१-४-४	७-६-६
५-२-३*	१-४-६	७-७-१
५-३-१	१-४-१४	८-०-२
५-३-४	१-४-१६	८-६-१
६-२-६	१-४-२०	६-१-३६
७-१-५	१-५-१६	६-१-५१
७-३-७	१-५-२५	१०-१-४
७-३-१४	१-६-१७	१०-२-२
७-४-१६	२-२-१	१०-३-३
७-५-७	२-४-५	१०-३-१७
७-६-४	२-४-१०	१०-३-२१

१०-६-१४	१३ आस ५	६-६-२
२ गुरु-चंडिल ६	२-३-६	१०-४-३
१-२-४	७-४-६	१० १२ ७
१-२-३७	७-७-७	१७ पुत्री २
१-५-१७	१०-७-६	६-२-८
७-४-२१	१० ११ २३	७-३-१८
७-७-४	१४ कुलीन ७	१८ कुटुंबी २
७-६-४	५-५-२१	८-४-३
१० शिष्य २	५-५-२२	१०-६-१४
३-४-३	~~७-५-२३~~	१९ जमाई १
१० १२ १६	कुटुंबवर्ग,	७-३-३०
११ अतिथि ५	१० माता-पिता ७	~~७-३-३०~~
४-१-२०	२-१-८	राजवर्ग
५-१-५	२-६-३	२० चंद्रवर्ती-
५-१-१०	४-१-३	प्रतियासुदेव ४
७-५-८	८-३-११	१-४-२३
८-३-६	८-४-१	२-४-६
१२ नाधर्मिक ५	१६ पुत्र ८	२-४-७
७-५-६	५-४-६	४-१-३०
७-६-१	६-६-३	२१ विद्याधर १
१० ११ ८	७-६-१८	७-३-६
१० ११ १०	७-६-५	२२ राजा ३०
१० ११ ११	६-२-१	

१०-१२ १३	४-७-६	१-५-१८
१० १२ १५	५-४-३	२-४-३
१० १२ १८	६-४-१०	४-१-७
२५ मारधि १	७-४-३	४-१-८
१-५-१५	६-१-३१	४-१-१०
२६ वृत्त ५	३० इक्ष्वाकु १	४-१-१८
४-१-१४	७-४-७०	४-१-२३
४-१-२१	३६ ग्राहण १	४-४-४
४-१-३	१० ११ १५	५-१-१६
४-४-२	३७ आभीर ३	७-५-४
८-३-३	८-३-४	१०-३-७
२७ सैनिक	६-१-४६	१०-७-२
नेन्द ३	१०-३-१३	१०-७-३
७-१-६	~~८-३-४~~	३८ सेवरु-
१०-३-२५	ब्रह्मग	नोकर ९
१० ११-७	३३ स्वामी ७७	१-१-५२
२८ प्रजा २	१-२-१६	१-६-१८
१-७-१	१-२-११	२-४-७
७-१ ३	१-७-२३	४-१-१२
~~८-३-४~~	१-३-१	६-१-१७
शक्तिवर्ग	१-४-५	४-१-३५
२९ क्षत्रिय ७	१-४-६	७-३-१३
१-४-१	१-४-८	७-१-१०
४-१-३३	१-५-३	

१-१-८	१०-८-२	४-५-५
१-१-५	१०-८-३	४-७-७
१-२-२६	१०-८-८	५-५-८
१-८-३२	१०-८-८	५-५-१३
१-४-१०	१० १० १	५-५-१६
१-४-११	१ ११ -५	५-५-२५
१-५-७	१० १ ६	६-३-१
१-६-१६	१ १८ ११	७-१-६
४-१-८	२३ मरी ४	७-१-११
४-१-३६	७-५-५	७-२-७
४-७ २	७-६-१२	७-८-८
५-५-७	७-७-२	७-२-११
५-५-	८-१-३६	७-३-२६
६-६-२	२४ गूखीर-	७ २-२८
६-८-४	सुभट ३२	७-४-११
७ २--१	१-५-२	७-६-२
७-३-१६	१-५-१२	७-६-७
७-४-१२	१-५-१३	७-६-१७
७-६-१०	४-२-४	७-६-१८
७-७-६	४-२-५	७-८-१
७-८-७	४-३-६	१०-४-१४
१०-६-१८	८-४-५	१०-६-८

६-१-४१	१०-१-६	१-१-४३
१०-३-१	१०-१-१३	७-१-१६
१०-१-११	१०-८-२	८-३-०७
३६ बुद्धिशाली २२	१० १० २०	६-१-३४
१-१-१	४७ धैर्यवान् ३	५७ सल दुर्जन ६
१-५-६	१-१-१६	१-२-१
२-१-१	४-१-३१	४-१-१
१-१-४	१-४-२	७-५-२
४-१-४	~~८-४-२~~	७-१-१५
४-१-४०	अमगुणीवर्म.	६-१-६
५-१-१७	४८ अविषेकी १	६-१-२०
५-५-२०	१० १२ ५	५२ रूपटी ३
७-१-१	४९ पापी अधर्मी ७	१-२-१०
७-३-११	८-५-३४	४-५-८
७-३-१७	६-१-३	१०-१-१७
७-४-१०	८-१-१६	५३ धूर्त ०
७-८-८	१०-३-१६	७-१-१६
८-३-१४	१०-४-१०	१० ११ ८
८-५-३५	१०-१-२	७४ चिपयी-
८-३-३६	१० ११ २२	कामी ७
८-१-७	१० नीच-	४-१-३८
८-१-२५	अधम ८	५-१-१०

६-१-३७	५-१-१६	५-५-१०
१५ स्थापि-	१-८-५	१-४-८
मानी ७	७-५-१	७-१-३
१-५-२६	३८ धनवान् ४	~~७-१-३~~
१-२-२	५-५-४	गुणीवर्ग
१-८-०	६-१-८८	४३ सत्यवादी २
७-२-०	१० १० ३	७-२-१५
७-३-८	१० १८ १	७-१-१
७-५-३	३९ गरीब ३	४४ विनयी-
१० १४ ४	१-१-२०	विदेही ५
३६ यलवान् ९	१-३-५	१-४-२५
१-१-४७	१० १० २	२-१-१३
२-४-८	४० दुखी ४	५-१-५
८-४-११	१-४-२७	५-०-०
२-४-१६	५-५-२७	७-८-८
४-१-६	६-८-४	४१ पुण्यशाली ५
४-७-८	१० १२ २५	१-३-६
७-२-२८	४१ मित्र २	३-३-७
८-७ २	७-३-१०	५-०-६
१० १२ १०	७-८-३	६-४-११
३७ कायर-	४७ वरी-शत्रु ४	६-७-१
दुर्लभ ३	४-८-६	८-१-०८

८-४-२	१-१-७	८-३-४०
६७ मूर्धन्यपति १	८-४-२	८ १२ १
७-३-२४	३-४-२	८-१-४
→→→→→	३-४-१	८-१-२८
→→→→→	४-२-७	८-१-४३
६८ मनुष्यमन्त्रधी	४-२-८	१०-१-१
परचूरण ४१	४-३-१	१०-३-५
१-१-३	५-१-३	१०-४-१
१-१-३२	५-१-११	१०-४-२
१-१-३४	५-५-१८	१०-४-४
१-१-३७	५-५-१४	१०-४-७
१-२-३	६-२-८	१०-६-३
१-२-८	६-८-८	१०-६-१०
१-२-२८	७-२-१६	१०-६-१८
१-४-२	७ १० ३	१० ११ १३
१-४-३	८-३-८	१० ११ १४

१-४-६	८-५-८३	६२ स्त्रीचरित्र १
५-३-१	८-३-३१	७-३-१५
७-४-१५	५७ स्त्रीरत्न १	६३ स्त्रीस्वभाव ८
७-१-२०	१०-७-८	१-३-७
१० १८ २४	१८ चन्द्रिका १	७-५-१
~~→ २२२ ←~~	१०-१-५	८-३-१६
स्त्रीरर्ग	५७ स्त्री १०	८-३-७
१५ सती ७	४-३-५	८-१-४१
१-५-८	१-८-७	८-१-४७
५-४-८	७-३-३	१० ११ १६
८-३-१२	७-३-२०	१० १२ १२
८-५-१८	७-३-८१	६४ स्त्रीपराभव ३
८-१-२६	७-८-२	७-१-४
१ -१-११	८-३-२२	८-५-४१
१ ११ ६	८-१-४५	८-१-५
१ ९ पतिव्रता-	१०-६-५	६१ रुद्र्या ४
कुलीना ७	१ १२ ६	७-१-१
१-१-३३	६० विरक्तपत्नी १	७-४-२२
२-१-८	३-३-४	८-३-५
०-२-३	६१ कुलटा २	१०-१-१५
५-१-८	४-३-७	६६ घर २
७-३-२५	७-३-१२	७-४-२३

७-२-१०	७-२-५	६-१-११
७-४-८	७-८-१३	१० ११ १५
७-४-१६	७-२-१७	१०४ सुद्धि ६
८-३-२६	७-२-१६	५-१-२
१०-८-१६	७-२-८४	५-५-१७
१६ तप ९	७-२-२५	६-१-४०
१-१-४६	८-३-३३	१० ११ ५
१-४-१३	१०-३-८४	१० ११ २८
१-४-१७	१०-८-२	१० १२ २
१-६-१२	१०० दान १	१०५ स्नेह-
६-८-३	८-१-२	प्रेम ८
६-८-१	१०१ गुण १	१-१-४८
८-३-२७	५-१-४	४-१-८७
६-१-२	५-२-६	५-१-२१
१० १२ २३	१०२ उद्यम १	५-२-१४
९७ भायना १	६-४-३	६-४-४
१०-६-१३	१०३ विज्ञान ७	७-८-६
९८ मोक्ष १	३-६-२	८-३-४५
१-१-४७	४-१-१५	१०-३-१४
९९ नीति ११	४-५-४	१०६ कला १
६-८-१२	५-५-१२	६-८-११
७-२-४	७-६-५	→→→→→

पुनः पुनः पुनः	पुनः पुनः पुनः	पुनः पुनः पुनः
अ	जी	व का ल ३२४
गुणवर्म	८-८-३	७-४-५
८७ धर्म २	१०-८-१	७-८-२
७ ८-६	९१ शुभध्यान २	०४ पुण्य ९
१० ११ १८	१०-३-१८	१-१-१४
८८ अभ्यास २	१०-६-१७	१-१-१५
२-१-७	९२ धिया ३	१-१-५१
४-७-१०	१-२-३५	६-२-१४
८९ तीर्थ २	१०-७-५	७ १ १५
१-१-८२	१०-७-६	८-३-४४
१०-६-१२	९३ विनय-	१०-३-१५
९० गुरुभाषा ७	धिवेक ७	१०-४-१६
१-२-५	१-१-२	१० १८ २८
२-१-६	१-४-२१	९५ दीक्षा ८
२-१-७	३-१-१	१-१-३५
२-३-४	४-७-१	१-६-१६
६-१-१७	५-३-२	५-१-२२

७-२-१७	७-१-५	६-१-११
७-४-२	७-२-१३	१० ११ १५
७-४-१६	७-२-१७	१०४ बुद्धि ६
८-३-२६	७-२-१६	५-१-२
१०-८-१६	७-२-२४	५-५-१७
९४ तप ९	७-२-२५	६-१-१०
१-१-४१	८-३-३३	१० ११ ५
१-४-१३	१०-५-४	१० ११-२८
१-४-१७	१०-८-३	१० १२ ४
१-६-१२	१०० दान १	१०५ स्नेह-
६-४-३	२-१-४	प्रम ८
६-८-१	१०१ गुण १	१-१-४८
८-३-२७	५ १-४	४-१-८७
६-१-२	५-२-६	५-१-२१
१० १२ २३	१०२ उद्यम १	५-२-१४
९७ भावना १	६-४-३	६-४-४
१०-६-१३	१०३ विद्यान ७	७-८-६
९८ मोक्ष १	३-६-२	८-३-४५
१-१-४७	४-१-१५	१०-३-१४
९९ नीति ११	४-५-४	१०६ फला १
६-८-१२	५-५-१२	६-८-११
७-२-४	७-६-५	

७-२-१०	७-२-५	६-१-११
७-४-२	७-२-१३	१० ११ १५
७-४-१६	७-२-१७	१०४ बुद्धि ६
८-३-२६	७-२-१८	५-१-२
१०-६-१६	७-२-२४	५-५-१७
९६ तप ९	७-२-२५	६-१-४०
१-१-४६	८-३-३३	१० ११ ५
१-४-१३	१०-३-२४	१० ११ २८
१-४-१७	१०-८-३	१० १२ २
१-६-१२	१०० ज्ञान १	१०५ स्नेह-
६-४-३	२-१-२	प्रेम ८
६-८-१	१०१ गुण १	१-१-४८
८-३-२७	५ १-४	४-१-२७
६-१-२	५-२-६	५-१-२१
१० १२ २३	१०२ उद्यम १	५-२-१४
९७ भाषना १	६-४-३	६-४-४
१०-८-१३	१०३ विज्ञान ७	७-८-६
९८ मोक्ष १	३-६-२	८-३-४५
१-१-४७	४-१-१५	१०-३-१४
९९ नीति ११	४-५-४	१०६ कला १
६-८-१२	५-५-१२	६-२-११
७-२-४	७-६-५	—

परिसंख्या सर्गसंख्या वचनसंख्या	परिसंख्या सर्गसंख्या वचनसंख्या	परिसंख्या सर्गसंख्या वचनसंख्या
--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

अ जी व का ल ३२४

गुणवर्ग	६-२-३	७-४-५
८७ धर्म २	१०-८-१	७-८-२
८८ अघ्यात्म २	११ शुभध्यान २	०४ पुण्य ९
१० ११ १८	१०-८-१८	१-१-१४
८८ अघ्यात्म २	१०-८-१७	१-१-१५
२-१-७	१२ विद्या ३	१-१-५१
४-७-१०	१-२-३५	१-२-१४
८९ तीर्थ २	१०-७-५	७ १० १५
१-१-२२	१०-७-६	८-३-४४
१०-६-१२	१३ विनय-	१०-८-१५
९० गुरुआज्ञा ७	विवेक ७	१०-४-१६
१-२-५	१-१-२	१ १२ २८
२-१-६	१-४-२१	१५ दीक्षा ८
२-१-७	३-१-१	१-१-३५
२-३-४	४-७-१	१-६-१६
६-१-११	४-२-२	

अवगुणवर्ग.	७-५-१	११४ भाशा २
१०७ रुपाय ७	१०-५-३	६-७-२
१-५-१०	१० ११ ३	१०-८-४
४-१-२६	१० ११ ३२	११० लोक-
४-५-८	११० दुष्ट ७	विकृत १
५-४-७	५-५-२३	७-८-१३
७-४-२४	७-३-२२	११६ भय ४
१०-३-८	८-३-३६	१-५-२३
१०-८-५	८-१-३३	८-३-२४
१०८ काम-	१० ११ ३३	८-३-२८
विषय ६	१११ वेर ३	१० ११ २
५-१-१	६-८-८	११७ शक्ति १
६-४-५	७-१-८	६-१ २०
७-६-६	१०-३-१२	११८ आधिपत्य १
६-१-१८	११२ निद्रा ७	६-१-१६
६-१-२१	१-१-४	
१० ११ २६	८-३-१६	
१०९ माया-	१०-७-१	मिश्रवर्ग
कपट ७	१० ११ १२	११९ सत्यासत्य २
५-५-२६	१० १२ १६	७-२-२२
६-८-६	११३ दासी ०	७-२-२३
७-३-२८	७-४-१	१२० द्वय-शोक २
	८-३-२१	७-४-१४

१०-७-७	१०-६-११	१० १० ३
१२२ लक्ष्मी-	१२४ वस्त्र ३	१० १२ ८
घा ७	१-६-११	१३९ प्रवृत्ति २
१-१-२६	४-१-३०	१-१-२७
१-१-३६	७-७-१६	१०-३-२७
१-५-२१	१३ संगीत २	१४० मृत्यु ३
२-१-६	४-१-७	८-०-२५
२-१-१०	६-२-४	१० ११ २०
४-२-८	१४६ स्वप्न २	१० १० २६
६-४-२	४-१-१	१४१ भाषिमाथ ८
१३० विभव २	८-३-४३	२-६-२
१०-६-२०	१३७ चिकित्सा ३	५ १-१३
१०-६-६	१-१-३१	५-१-१४
१३१ दिव्य ३	१-१-३६	५-२-६
७-८-१४	८-३-४२	८-३-१३
७-६-६	१३८ औषध-	१०-६-६
१० १२ १७	रोग ७	१०-६-७
१३० देशाचार १	१-१-३०	१०-७-१४
१०-५-१	१-१-४७	१४२ भोजन ०
१३३ जन्मभूमि ३	१-२-१३	४-५-२
२-५-१	१-५-६	७-३-५
८-३-७	५-४-४	१ -३-२२

त्रयगुणरर्ग.	७-५-१	११४ भाशा २
८७ कपाय ७	१०-५-३	६-७-२
१-५-१०	१० ११ ३	१०-८-४
४-१-२६	१० ११ ३२	११५ लोह-
४-५-६	११० कुम्भ ५	विह्व १
५-४-७	५-५-२३	७-८-१३
७-४-२४	७-३-२२	११६ भय ४
१०-७-८	८-३-३६	१-५-२३
१०-८-५	८-१-३३	८-३-२४
०८ काम-	१० ११ ३३	८-५-२८
विषय ६	१११ वेर ३	१० ११ २
५-१-१	६-८-८	११७ इन्द्रिय १
६-४-५	७-१-८	६-१-२०
७-६-६	१०-५-१२	११८ भाषिपत्य १
६-१-१८	१-१-४	६-१-१६
६-१-२१	८-३-१६	—
१० ११ २६	१०-७-१	मिश्रवर्ग
१०९ माया-	१० ११ १२	११९ सत्यासत्य २
कपट ७	१० १२ १६	७-२-२२
५-५-२६	११३ दासी २	७-२-२३
६-८-६	७-४-१	१२० हय-शोक २
७-३-२८	८-५-२१	७-४-१४

७-४-१८	१२५ युद्ध ३	३-३-२
२१ सुख दुःख १	१-४-१८	४-१-३६
७-८-५	१-५-२२	४-३-३
<hr/>	४-१-२४	५-१-१५
राजनीतिवर्ग,	१२६ सेवा ३	५-१-१८
१२२ राजनीति ८	१-४-१८	५-२-१३
१-७-३८	१-४-२६	६-२-१०
१-४-७	६-२-१२	७-२-३२
५-१-७	१२७ समूह्यल १	७-३-२३
७-१-७	१० १३ १	७ १० १
७-७-३०	<hr/>	७ १० ४
७-६-१३	परचूरणवर्ग,	८-३-१५
७-६-१४	१२८ फर्म-	८-३-३०
८-१-१	भाग्य ३१	८-३-३८
१२३ राज्य ३	१-१-१८	८-१-६
१-४-२२	१-१-२१	८-१-३७
६-४-८	१-१-५३	८-१-४८
१० ११ ३६	१-२-३१	८-१-५०
२४ पराक्रम ३	१-३-७	८-४-५
७-७-२७	१-६-६	१०-१-२
७-३-२७	२-६-१६	१०-१-३
१० ११ ३१		१०-२-१
		१०-६-२८

१०-७-७	१०-६-११	१० १८ ३
१२९ लक्ष्मी-	१३४ वय ३	१० १२ ८
घा ७	१-१-११	१३९ प्रवृत्ति २
१-१-२६	४-१-३०	१-१-२७
१-१-३६	७-३-१६	१०-३-२३
१-५-२१	१३९ संगीत २	१४० मृत्यु ३
२-१-८	४-१-३७	८-३-२५
२-१-१०	१-२-४	१ ११ २०
४-२-८	१३६ स्वप्न २	१० १० २६
८-४-	४-१-१	१४१ भाविभाव ८
१३० विभव २	८-३-४३	८-१-२
१०-१-२०	१३७ चिकित्सा ३	५-१-१३
१०-६-६	१-१-३१	५-१-१४
१३१ दिव्य ३	१-१-३६	५-२-६
७-८-१४	८-३-४२	८-५-१३
७-६-६	३८ औषध-	१०-१-६
१० १८ १७	रोग ७	१ -१-७
१३८ देशाचार १	१-१-३०	१०-७-१४
१०-५-१	१-१-४०	१४८ भोजन ५
१३३ जन्मभूमि ३	१-२-१३	४-५-२
२-५-१	१-५-६	७-३-५
८-३-७	५-४-४	१ -३-२०

१०-७-१२	२-९-११	१-१-२८
१० ११ २४	४-१-२२	१-१-२७
१४३ चार्ता २	४-७-३	१-२-१६
८-३-१	९-२-५	१-२-२८
१०-३-४	७-२-१	८-१-५
४४ लोकोक्ति-	७-४-४	३-८-१
कहेयत ३७	७-७-५	७-४-७
१-१-१०	७-८-४	१०-९-२१
१-१-११	७-८-११	१०-६-४
१-१-१२	७-८-१२	१० ११ १६
१-१-१३	८-१-१	१४६ प्रकीर्ण ३५
१-१-१७	८-३-२९	१-१-२५
१-१-२३	८-६-३	१-२-८
१-१-२४	६-१-१०	१-१-११
१-२-७	६-१-२७	१-२-२२
१-२-१८	१०-३-१६	१-५-१
१-४-२४	१०-४-२६	१-५-२७
१-५-५	१०-४-५	१-६-१३
१-५-१६	१०-४-१७	१-६-१४
१-५-२०	१० ११ २६	१-६-१५
१-६-३	१०-१२ १८	२-४-१
२-६-४	१० १२ १७	२-५-४
	१४० सुदरत १०	

(৪৪)

১-১-৬	১-২-১৩	১০-৪-১৭
৪-২-১	১-৪-১	১০-৪-১৮
৪-৪-১	৩-২-১০	১০-৬-১০
৪-৭-৮	৩-২-১৪	১০ ১১ ২১
৪-২-৩	৩-৩-২	১০ ১১ ২৩
৪-৬-৮	৩-৬-২১	১০ ১২ ২২
৪-২-১০	৩-৪-৮	১০ ১১ ২৪
৪-৪-১	৮-১-২	
১-২-১	৮-৩-৮	

हेमचंद्र-वचनामृत

पर्व १ लं

પવ ૧

સગ ૧

૫ સર્વસદ્દા મહાન્તો હિ સદા સર્વસદ્દોષમા । ૧૩૦

મન ઇ ખ-મુખને મન કચવાળા મહાત્મા
પુરુષો દમેશા પૃથ્વીનો ઉપમાવાળા છ

૬ ધીમન્તો હ્યાશુશરિણ । ૨૨૪

શુદ્ધિમાન પુરુષો કમ નીચતાથી કચવાળા હોય છે

૭ ભવન્તિ હિ મહાત્માન્તો ગુર્જાશામજ્જમીરય । ૨૬૭

મહાત્માઓ શુભઓની આગળ જાય કચમા કમ
વાળા હોય છે

૮ નીયન્તે યથ ત્રિતે યાન્તિ મારણિવન્નૃપા । ૨૯૨

પાણીની નીચલી માફક મનિઓ રાગઓને લખા
છત નવ છે-તે તરફ મેરે છે તે તરફ ગામઓ
મન છે-મેચાય છે

૯ કદલી નન્દતિ કિચદ્ વદરીતકસનિધૌ ? । ૩૦૬

મેરકીના કાન્તી પાસે મરીને મળુ કાડ માસુધી
પ્રકુલિત મરી શકે ।

૧૦ યદાદાર દ્વોદ્વારૈર્ગિરા ભાવોઽનુમીયતે । ૩૦૫

જેમ, જોડાઈથી આહારનુ અનુમાન થાય છે
તેમ વાણીથી મનના વિચારોનુ અનુમાન કરી શકાય છે

૧૧ સ્વાર્થઞ્ચશે હિ મૂર્ચતા । ૩૩૩

સ્વાર્થથી જાણ થયું તે મૂર્ખપણ છે

૧૨ કારણસ્યાનુરૂપ હિ કાર્યં જગતિ દૃશ્યતે । ૩૫૪

જગતમા ઠાગણુને અનુમરતુ કાર્ય થાય છે

૧૩ પ્રત્યક્ષેઽપિ પ્રમાણે કિં પ્રમાણાન્તરકરૂપના ? । ૪૦૬

પ્રત્યક્ષ પ્રમાણમા બીજા પ્રમાણોની કલ્પના કરવાની જરૂર હોતી નથી

૧૪ પૂર્વોપાર્જિતપુણ્યાના ફલમપ્રતિમ ચલુ । ૪૧૧

પૂર્વ જાવમા ઉત્પન્ન કરલા પુણ્યો, ફળ અતુલ્ય હોય છે

૧૫ પુણ્યચ્છેદેઽથવા સર્વં પ્રયાતિ વિપરીતતામ્ । ૪૧૫

પુણ્યનો નાશ થતા તમામ વિપરીતપણાને પામે છે

પવ ૧

સગ ૧

૧૬ અનુકૂલનિદેશો હિ મતામુત્માહ્વારણમ્ । ૪૨૧

અનુકૂલ આગ્રાઓ એ મલગન પુરુષોના ઉત્સાહનું
મગન થાત છે

૧૭ કીદશ કૂપસ્વનન મદ્યો લગ્ને પ્રક્ષીપને ? । ૪૪૯

અગ્નિ લાગતા પછી કુવા મેં જે તે ચા કાઢતો ?

૧૮ આયુ કમણિ હિ ક્ષીણે નેન્દ્રોડપિ સ્વાતુમીશ્વર । ૫૧૫

આયુષ્ય ઝર્મનો ક્ષય થતા હદ પશુ સ્થિર રહેવાને
શક્તિમાન નથી

૧૯ ધીરા પ્રાણાવસાનેડપિ નહિ યાન્તીવૃશીંદશામ્ । ૫૨૩

ધીર પુરુષ મૃત્યુ થઈ જાય તો પશુ મોહદશાને
પ્રાપ્ત થતા નથી.

૨૦ પ્રાયેણ હિ દરિદ્રાણા ક્ષીણગર્ભૈશ્ચ સ્ત્રિય । ૫૩૩

સાથ જરીને ઊંડા પુરુષોની સ્ત્રીઓ જલદી ગર્ભ
પામ્ણ કર છે

૧ મોહમયોમ્ ।

૨૧ જન્તોર્વેષાદતસ્યાપિ મૃત્યુર્નાનુદિતાયુષ । ૫૪૨

જેનું આયુષ્ય નૂટયું નથી તેનો પ્રાણી નબળી
હજાય તો પણ મરતો નથી

૨૨ તીર્થાનિ, મર્ચમાકારણાનિ ચત । ૫૫૩

તીર્થો નવતે માટે અમાન-ખુલ્યા હોય છે

૨૩ મતિર્ગત્યનુમારિણી ।

૫૫૪

બુદ્ધિ, બાની ગતિને અનુનગાયાણી હોય છે

૨૪ અન્તે, ચા મતિ સા ગતિ ક્ષિલ । ૫૬૧

મરણ મમય જેની બુદ્ધિ-જેવા વિચારા હોય તેની
ગતિ થાય છે

૨૫ તાપે, રત્યે છાયા હિ જાયતે । ૬૦૧

વણો તાપ પડતો હોય ત્યારે જગા આનન્દે માટે થાય છે

૨૬ આસન્ને વ્યસને લક્ષ્મ્યા લક્ષ્મીનાથોડપિ મુચ્યતે । ૬૦૪

જ્યાં નહતું આવના વક્ષમી (મારિયને) વિપ્પુને,
પણ છેડી થ છે

पद्य १

सर्ग १

२७ प्रकृतिव्यत्यय प्रायो भवत्यन्ते शरीरिणाम् । ६०५

धनु रीने अन्तावस्थाया प्राप्तिभ्यानी प्रकृतिमा
३२३१३ अध नय छे

२८ भाविकार्यानुसारेण बाहुच्छलति जल्पताम् । ६०६

भावि कारिने अनुसारे मोक्षनारायणा वयने।
निर्गामी नय ३

२९ नालभ्य लभ्यते क्वचित् ।

६१८

अनभ्य नीज नय पक्ष भवती नथी

३० व्यावरण्यस्य न ह्यन्यदौषध जातु शान्तिरुत् । ६४१

अ य वे।ने अ य औषध क्वपि शान्ति करेना
यतु नथी

३१ न ह्यज्ञातस्य रोगस्य चिकित्सा जातु युज्यते । ६४६

अज्ञापया रोगिणी दना अग्री क्वपि युक्त नथी

३२ अन्यानुभूत नान्यो जनो जानाति जातुचित् । ६८१

अेके अनुभवेना सुख-दु मने श्रीने भाषुम क्वपि
नक्षी शकतो नथी-अेज २५३५मा अनुभवी शकतो नथी

૩૩ અસ્વાતન્ત્ર્ય કુલસ્રીણા ધર્મો નૈસર્ગિકો યત । ૬૮૪

પગધીન ગ્રહેનુ ને કુવરાન સ્ત્રીઓનો સ્વાભાવિક
ધર્મ છે

૩૪ નયજ્ઞા હિ, પ્રસ્તુતાર્થેષુ તત્પરા । ૬૯૭

ન્યાયને ગણનારા પુરુષો જે લાભ આપેલું હોય
તેને વિષે તત્પર ગ્રહે છે

૩૫ પ્રત્રચ્ચા દીપિકૈવાત્તમાત્રાપિ હિ તમચ્છિદ્ધે । ૭૦૯

હોવાની માકકે તત્કાલ પ્રદાન ગ્રેહી પણ દીક્ષા
અધકારનો નાત કરનારી થાય છે

૩૬ તેર્હિ કિ નાભેય જલૈરિત ૧ ૭૧૨

જળની જેમ ધનપડે ગીતે શુ નથી ભેદી
રાકાણું ?

૩૭ એકચિન્તાવિપન્નાના ગતિરેક્ષા હિ જાયતે । ૭૧૬

એક મગખા વિચારથી મરવા માણસોની એક
સરખી ગતિ થાય છે

† ધર્મ ।

૪૮ ક્ષેદ પ્રાગ્ભવસમ્બદ્ધો, હ્યનુવન્નાતિ વન્ધુતામ્ । ૭૯૬

પૂર્વ બાવનો સ્નેહ મધુપણને બેડી આપે છે

૪૯ પ્રાદુર્ભવન્તિ મહતા સ્વયમેવ ચતો ગુણા । ૭૯૭

મહાત્મા પુરુષોના ગુણો પોતાની મેળે જ ઉત્પન્ન થાય છે

૫૦ આત્માનુરૂપ કર્તૃવ્ય સારથિર્હિ મહારથે । ૮૦૮

મહાપોદ્ધાઓએ પોતાના જેવો રૂપીર સારથી કરવા બેઠા છે

૫૧ સમ્પદ્ધિ પુણ્યમાનેનામ્ભોમાનેનેવ પદ્મિની । ૮૧૧

જેમ પાણી જેટલું બહુ હોય તેટલી જ બાંડી સ્થિતિની હોય તેમ જેટલું પુણ્ય હોય તે તમારું જ મપત્તઓ મળે છે

૫૨ મૃત્યા સ્વામ્યનુગામિન ।

૮૩૫

મરણ તવામીનુ અનુસરણ રનાગ હોય છે

૩. ક્ષયોપદામવૈચિત્ર્યાચિત્રા હિ ગુણસમ્પદ । ૮૩૭

કર્મના ક્ષયોપદામનુ વિચિત્રપદ્મ હોવાથી ગુણોનો
નપદાઓ પણ વિચિત્ર પ્રગટી પ્રાપ્ત થાય છે

૪. મુમુક્ષવો નિરાકાઠ્ઠા વસ્તુપૂપસ્થિતેષ્વપિ । ૮૮૧

મીઠો પામે તેવા હોવા છતાં મુનિગણે તેની
આકાંક્ષા રહિત હોય છે

સર્ગ ૨ જો.

પ્રજા રાજાનુયાયિની । ૧૪

પ્રગ્ન રાગતનુ અનુકરણ કરવામાંથી હોય છે

૫. ઠયાગ્રા અપિ પલાયન્તે ગ્રહજ્વલનદર્શનાત્ । ૨૩

બળતા આગને દેખીને સાવો-મિત્રો નારી જાય છે

૬. ષગિજો લોકસામાન્વેડપ્યર્થે સાડ્ડક્ષકૃત્તય । ૩૫

વાપ્તિયા-વેપારીઓ મર્લોક પ્રતિદ્ધ-પરિચિત
બાનતોમાં પણ સન્નિત મનવાળા હોય છે

૪ મન્દમાગ્યતયા પુસા ગુરુચ સ્યુરનીદૃશા X । ૪૪

ઉપદેશ ન કર-શિષ્યામણુ ન આપે એવા ગુરુએ
-વડિલા મદમાગ્યવાળા મનુષ્યોને હોય

૫ કૃત તેન કૃતેનાપિ ગુર્વાદ્યા યત્ર લઙ્ઘ્યતે । ૪૬

જેમા ગુરની આગળુ ઉશ્વન થાત એવુ કામ
કરવાથી સર્થ, અર્થાત તેનુ કામ ન જવું

૬ તદા સર્વકયા રહ્નુ । ૫૩

હુઆએ સર્વને દુખ દેનારા હોય તે

૭ એકત્ર વિનિવેશેડપિ ફાચ કાચો મણિર્મણિ । ૫૪

એજ જગણે તથા હાત તોપણુ ત્ય છે તે માત્ર
જ રહેશે અને મણિ છે તે મણિ જ રહેતી

૮ તુલેશા હિ પરાશયા । ૫૫

ખીખના પિયારે મુસોલીથી ગાળી રાકાય છે

X અનુપદેશકારકા ।

૯ વિપરીત ન શક્નતે, કદાપિ મરણશયા । ૬૩

મગ્ધ સ્વભાવી મનુષ્યો જ્ઞાપિ કાષ્ઠના રિયે જોગી
શકી લાગતા નથી

૧૦ સત્કારયન્તિ દ્યાત્માન કૃત્વાડ્યાગાસિ માયિન । ૧૦૩

ડપટી પુરુષો અપગધો કરીને પપા (મે સારુ
કયુ એ પ્રમાણે) પોતાના આત્માને સત્કાર કરે છે

૧૧ વન્ધ્યાડ્યુન્મૂસ્યતે નૈવ લતા ચા લાલિતા સ્વયમ્ । ૧૦૫

પોતે ઉધ્ધારીને મોટી કંગેલી વાજણી વેત્તી પણ
પોતાથી ઉમેડાતી નથી, તો પછી ખીજી ચીજોનું તો
કહેતું જ થયું

૧૨ અસ્તમીયુપિ પીયૂષકરે તિષ્ઠેન ચન્દ્રિકા । ૧૦૯

અદ્ર અસ્ત થતા પછી તેની ચંદ્રિકા નથી રહેતી
રહી રહતી નથી

૧૩ રોગે ત્વેકૌષધાસાધ્યે દેયમેવૌષધાન્તરમ્ । ૧૧૮

એક ઔષધથી રોગને કાયદો ન થાય તો તેને
ખીજું ઔષધ જરૂર આપવું

૧૪ પ્રાયો મહાત્મના પુત્રા સ્યુર્મહાત્માન એવ દિ । ૧૯૧

પ્રાય મહાત્માઓના પુત્રો મહાત્માઓ જ
થાય છે

૧૫ શરત્કાલ્પશાવિન્દુકરા સ્યુરધિકભિય । ૨૬૨

સીધાગામી ચક્રમાન રિત્નો વચાટે નોભાવાળા
થાય છે

૧૬ સર્વતોઽપિ શામ્યન્તિ સન્તાપા પ્રાવૃદ્ધાગમાત્ ૨૬૩

વધો સત્તુ આવવાથી ચારે તરફથી બધી ગમી
શાત થાય છે

૧૭ અર્હતામુદય કેપા ન સ્યાત્ સન્તાપહારક । ૩૩૪

અર્હિત-ત-તીથ કર ભવાનનો જન્મ મેના કુ ખોનો
નાથ કરનાર નથી થતો

૧૮ અયોઽપિ યાનપાત્રસ્થ પાર પ્રાપ્નોતિ વારિધે । ૩૩૬

વહાણમા હેતુ લોકુ પશુ સમુદ્રના મામે ડિ
પહોંચી જાય છે

૧૯ સ્વામ્યમે નાસનાત્યય ।

૩૮૪

સ્વામી ડી પાને આસન-મે ની મયાલતુ ઉત્તર
ન થાય

૨૦ નૈસર્ગિકી હિ મયતિ ચુસદા કામરૂપિતા । ૩૭૫

દેવતાઓને ઇચ્છિત રૂપ દેવાની ઇક્ષિત આત્મા
વિષ્ટ હાય છે

૨૧ હપાયન હિ પ્રથમ પ્રણામ સ્વામિદર્શને । ૪૦૮

સ્વામીનુ દર્શન થતા પ્રણામ કરવો તે પદ્મ
ભેટપુ છે

૨૨ મક્ષૌ ન પુનરુક્તા ।

૪૦૯

મક્ષિતમા પુનરુક્તિ, એ દોષ મક્ષાતો નથી

૨૩ તાદૃશ્+સ્વામ્યાપ્તિજાનન્દ શમ્યતે કેન ગોપિતુમ્ ? ૫૬૮

તીર્થ કગ્ બ્રમવાન જેવા સ્વામીની પ્રાપ્તિથી ઉત્પન્ન
થયેલા આનંદને છુપાવવા માટે કાપુ મર્મર્થ થઈ શકે ?

+ તીપકુસરકુ ।

૨૪ અપુનર્જન્યનો જન્મ દુ સચ્છિદ્ વિશ્વત્રિમિનામ્ । ૬૦૩

૧૨૫૮૪૧૧—જેવર જામા મોક્ષ જનાર તીર્થ ૫૨
જગરાન રંગેરો વચ્ચે મુખાગના પ્રાણિઓના દુ ખેનો
નાથ કરનાર દાવ છે

૨૫ સ્વચમ્બુરમણામ્ભોષેમાતુમમ્માસિ ક ક્ષમ ? । ૬૦૪

૨૧૧૫ મધુ નામના ઇંદા સમુદ્રના પાણીને માપવા
માટે કોણ મમર્થ થાય ?

૨૬ આક્ષા શ્યાક્ષામચળ્લાના વચમા સહ સિદ્ધયતિ । ૬૦૫

ત્રીજા ત્રતાપી પુરોહીની આજ્ઞા વચનની માથે જ
મિદ્ થાય છે

૨૭ નૃણા લોકોત્તરાણા હિ રાસ્ય વપુરપેક્ષયા । ૬૦૬

લોકોત્તર પુરોહી નામપણ સંગેરની અપેક્ષાથી
છે (જાનથી નહીં)

૨૮ તુલમવ્યલ્પમારત્વાદાક્ષાશમનુધાયતિ । ૭૩૮

૬૧૬ દોષથી રત્ન પુણ્ય પણ આમલ તરફ
જોતુ દોરે છે

સર્ગ ૩ જો

- ૧ યાન્નામેકાન્તમક્ષાના સ્વામિન સ્વપ્નહયન્તિ ન । ૭૧
સ્વામિઓ પોતાના અનન્ય ભક્તોની યાચનાનો
ભાગ આપી નથી
- ૨ નિર્મમા હિ ન લિપ્યન્તે કસ્યાપ્યૈહિકચિન્તયા । ૧૩૯
નમત્તર ગદિત મુનિઓ પાછી પણ આલોચની
ચિંતાવડે લેખાતા નથી
- ૩ અચિન્ત્યપ્રમાયા પ્રભવ સ્મૃત્ । ૨૯૪
પ્રભુ (તીર્થ દગ) અચિન્ત્ય (અગણિત)
પ્રભાવશાળી હોય છે
- ૪ નૈકત્ર, તિષ્ઠેત્ ટદ્વસ્થતીર્થકૃત્ । ૩૩૦
હમ્મય તીર્થ દગ એ જ આત્મે સ્થાય વખત
નહતા નથી
- ૫ યત્ કુર્વન્તિ મહાન્તો હિ તદાચારાય કન્પતે । ૫૩૩
મોટા લોકો જે કામ કરે છે તે અધા લોકોના
આચારવ્યવહારો મારે થાય છે

૩૪ મવક્ત્વદ્રુમસ્યાન્ન દ્વલ્લેક કલ્પદ્રુમ પ્રભુ । ૯૫૫

નભુ-તીર્થ ૨ બમનાન તથા નૃપટલોને બદલે
એક કિતમ ૪૮૫૫૬ ૩

૩૫ પાત્રે, વિદ્યા દિ શતશાસિકા । ૯૬૧

પાત્રમ અપાએલી વિદ્યા એકડે રાખાવાગી
થાય ૩

૩૬ મુરો હાધ્યા મહત્કૃત । ૯૬૯

માતાએએ કરેલો માત્ર-રીવાજ નિશ્ચય થાય છે

૩૭ અન્તરણોપદેષ્ટાર પશવન્તિ નરા અપિ । ૯૭૩

ઉપદેશક-નિષ્ક્રમ મિત્રાન મનુષ્યો તથા પશુની
માઠ આમગધુ કહે છે

૩૮ દકૈવ દળ્હનીતિર્દિ સર્વાન્યાયાદિજાક્ષ્ણી । ૯૭૯

નધા અન્યાયકપિ મર્ષોનુ ક્રેર ઉતારવામા જનશુદ્ધી
નામની વિદ્યા મમાન એક વડનીતિ જ છે

(જેમ જમે તેવા જનકર સર્પોનુ ક્રેર ઉતારવામા
જનશુદ્ધી નામની વિદ્યા નમર્થ છે તેમ જમે તેવા
આકર અન્યારોને દૂર કરવા માટે વડનીતિજ બસ છે)

સર્ગ ૩ જો

- ૧ યાચ્છાન્નેકાન્તમક્તાના સ્વામિન સખંડયન્તિ ન । ૭૧
ગ્રામિણો પોતાના અનન્ય ભક્તોની યાચનાને
ભન કરતા નથી
- ૨ નિર્મમા હિ ન લિપ્યન્તે કસ્યાપ્યેહિકચિન્તયા । ૧૩૯
મમતા ગદિત મુનિઓ નામની પશુ આલોકની
ચિ તાવડે વેપાતા નથી
- ૩ અચિન્ત્યપ્રમાણ પ્રભવ મલુ । ૨૯૪
પ્રભુ (તાર્થકગ) અચિન્ત્ય (અગણિત)
પ્રભાવનાગા હાત છે
- ૪ નૈકત્ર, નિષ્ટેત્ ટદ્વસ્યતીર્થકૃત્ । ૩૩૦
અસ્ય તીર્થકૃતે એ જ ગ્રામે વધા વખત
ગદતા નથી
- ૫ યત્ કુર્મન્તિ મહાન્તો હિ તન્નાચાગય કલ્પતે । ૫૩૩
મોટા લોકો જે જામ કરે છે તે મધા લોકના
આચાર્યવરદા તે માટે ચાર છે

१. १५ १५५ यास्व प्रायण लघु कर्मणाम् । ६५३

१. १५ १५५ नो अगने अतो उपदेव न होमाव न
१. १५ १५५

६. १५५ १५५५ नम्यन्नुक्ते भवति नरम् । ६५५

१. १५५ १५५५ न जात्या रिना दीक्षा क्षत्र
१. १५५ १५५५

सर्ग ४ यो

३७ १५५५ १५५५५ प्रम्यश्चमधिर्देवम् । २

३७ १५५५ १५५५५ अविष्मत् देव

૪ મહાન્તો હિ, સેવોપનતવત્સલા । ૧૫૦

મેઢા પુરુષો પોતાની સેવા માટે નમ્ર થએલા
પુરુષો પ્રત્યે વાતમત્સ્ય કાવચાળા હોય છે

૫ લોકે મહત્ત્વદાનાય મહન્સ્યાત્મીયમીશ્વરા । ૧૫૪

આમિઓ પોતાના માપસોને યો-મા મહત્ત્વ
આપના માટે પૂજે છે-મત્તાર છે

૬ પ્રભો પ્રસાદચિહ્ન હિ પ્રાશૃતાદાનમાદિમમ્ । ૨૧૧

બેટણાનો સ્વીકાર કરવો, તે સ્વામિના પ્રસાદનું
પ્રથમ ચિહ્ન છે

૭ આદૌ મામન્તમાત્રસ્યાપ્યુચિતા પ્રતિપત્તય । ૨૧૪

પોતાનો મામત માન હોત તો પણ પ્રથમ તેનો
આદર સત્તાર કરવા ઉચિત છે

૮ અલુબ્ધા અપિ ગૃહ્ણન્તિ શૃત્યાનુપ્રહદેતુના । ૨૨૪

મેનકા ઉપર અનુગ્રહ કરવાના હેતુથી અલોભી-
મતોથી સ્વામિઓ પણ બેટણાનો સ્વીકાર કરે છે

६ गुरुपदस्य साक्ष्येन प्रायेण लघुकर्मणाम् । ६५३

प्रायः लघुकर्मो भवति अतो उपदेष्ट साक्षीभावः न
दातुं छ

७ नहि भोगफले कर्मण्यमुक्ते भवति त्रुटम् । ६५५

भोगः इगनात्तु कर्म भोगव्या निना दीक्षा लक्ष
वकाता नथी

सर्ग ४ थो

१ सन्यन्ते क्षत्रिया हास्य प्रत्यक्षमधिदैवतम् । २

क्षत्रियो अन्न-राजने प्रत्यक्ष अधिदैवत इव
भाने छ

२ पूजितो पूज्यमानो हि केन केन न पूज्यते ? । १३

पूज्य लोकाथो पूज्यमानो भाव्युभ इना इनाथो
पूज्यते नथी ?

३ यथाविधिविधिज्ञा हि विस्मरन्ति विधिं नहि । ८८

यथार्थविधिने गालुनाग लोका विधिने भूलता नथो

૪ મહાન્તો હિ, સેવોપનતવત્સલા । ૧૫૦

મોટા પુરુષો પોતાની એવા માટે નર ધએલા
પુરુષો પ્રત્યે વાત્સલ્ય આવવાળા હોય છે

૫ લોકે મહત્તરદાનાય મહન્ત્યાત્મીયમીશ્વરા । ૧૬૪

સ્વામિઓ પોતાના માણસોને લોકમા મહત્તર
આપના માટે પૂજે છે—મત્તર છે

૬ પ્રભો પ્રસાદચિહ્ન હિ પ્રાપ્તતાવાનમાદિમમ્ । ૨૧૧

બેટાશુનો સ્વીકાર કરવો, તે સ્વામિના પ્રમાણતુ
પ્રથમ ચિહ્ન છે

૭ આદૌ સામન્તમાત્રસ્યાપ્યુચિતા પ્રતિપત્તય । ૨૧૪

પોતાનો નામત માન હોય તો પણ પ્રથમ તેનો
આદર સત્કાર કરવો ઉચિત છે

૮ અલુબ્ધા અપિ ગૃહ્ણન્તિ મૃત્યાનુમદ્દેતુના । ૨૩૪

સેવકો ઉપર અનુગ્રહ કરવાના હેતુથી અયોગી-
મતાંગી સ્વામિઓ પણ બેટાશુનો સ્વીકાર કરે છે

૯ મહાન્તો નાવનાનન્તિ નૃમાત્રમપિ સશ્ચિત્તમ્ । ૨૩૫

પોતાને આશ્રમે આવના મામાન્ય મનુષ્યની પણ
મોટા પુરોષો આવના ગુણ નથી—અનાદ્ય કરતા નથી

૧૦ કૃતાધા અપિ ભૂમુજ ।

નત્યનન્તિ વિશોર્દણ્ઢ ચિદ્દિગ્વિજયશ્રિય । ૨૪૪

હતફેલ થએ ન પણ મગ્નએ વિજયની લક્ષ્મીના
ચિદ્દિ સ્વરૂપ વિનાના—નિતાએના મગ્નએ પાસેથી
આવતા હોય ત્યામ કરના નથી

૧૧ પ્રભવ પ્રણિપાતેન ગૃહીતા કિં ન કુર્વતે ? । ૨૪૭

નમસ્કારથી પ્રમત એવા સ્વામિએ શુ શુ
(ઉપાર) નથી કરતા

૧૨ સિદ્ધ પ્રયાતિ યત્રાપિ તસ્યૌક સ્વત્ત્વદેવ હિ । ૨૮૪

મિદ્ધ જ્યાં જાય તે જ તેનું ધર

૧૩ સર્વાસ્તપોમૂલા હિ સિદ્ધય । ૨૮૭

નથી મિદ્ધિએ તપથી ઉત્પત્તિ થાય છે

૧૪ મહાન્ત શક્તિન્ત્વોઽપિ પ્રથમ મામ કુર્વતે । ૨૯૦

મહાપુરુષો અભિવાળા હોવા હતા પણ, પહેલા
તે મામ-વાતિયો અમ તત્ત્વનો પ્રયત્ન કરે છે

૧૫ મનાગપસરત્યેય પ્રજિહીર્ણજોઽપિ હિ । ૨૯૪

પ્રહાર ગ્વાની ઇચ્છાવાળો હાથી પણ જંગ
પાડો દીને પત્રી નહાર કરે (માટે મનુષ્યોએ
પણ હરેક કામ કરતા વિચાર કરવા જોઈએ)

૧૬ ઉત્તમાના હિ, પ્રણામાયધય કુષ । ૪૫૭

ઉત્તમ પુરુષાનો ક્રોધ મામે માણસ પ્રણામ ન
કર તામુવીજ દોરે છે

૧૭ કાર્યસિદ્ધેસ્તપો મક્કલમાદિમમ્ । ૪૬૪

કાર્ય નિદિમા તપ એ પ્રથમ મગન છે

૧૮ યુદ્ધાર્જ્યા ચલ્લયત્રિય । ૫૦૦

જય-નિધી યુદ્ધથી પ્રાપ્ત થાય છે

૧૯ સેવાતૃત્તિર્ન લઙ્ઘાયૈ ત્વામિયત્ત્વામિનન્દને । ૧૧૩

આનિની આરુ, સ્વામિના પુત્રને વિશે પક્ષ સેવા
કરી તે નમનને માટે નથી

૨૦ ગૃહાગતે સ્વામિનિ હિ કિમ્દેય મહાત્મનામ્ ? । ૫૩૫

મોળા પુરોતને જે સ્વામી આવ, ત્યારે તેમને નહો
દેવા નાવક હું છું ? (કિમતી ચોજ પપ્પ આપી ડાકાય

૨૧ વપચાર મમર્થાના સયો ભવતિ સિદ્ધયે । ૫૪૦

સમર્થ પુરોતએ કરશે! ઉપચાર-નિવય જતલી
કાર્યની સિદ્ધિ કરવાનાયો થાય છે

૨૨ રાજ્ય વપસાઽઽપ્તમપિ વપસૈવ હિ નન્દતિ । ૬૭૩

તપવડે ઝગતે પ્રાપ્ત કરવું પશુ ગત્ય તપ વડે
કગતે શક્તિ પામે છે

૨૩ રત્ન વચ્ચદશ હ્યાઽઽ ચક્રિણ કાયસિદ્ધિષુ । ૭૦૦

ચક્રવર્તીની આઠા એ કાનની સિદ્ધિ કરવામાં
૫ ગુણ રત્ન છે

૨૪ ગૃહોદ્યોતકરો દીપ કિં નો દ્યોતયતે ઘટમ્ ? । ૭૯૨

આખા વગ્ને પ્રકાશિત ઝગ્વાચળે। લેવે શુ
એક વગ્ને પ્ર-નિત ન ગી નકે ?

૨૫ ધિનીતાનામલઙ્ગ્યા હિ મર્યાદા સ્વામિદર્શિતા । ૮૧૯

સ્વામિએ દેખાડેલી મર્યાદા, ધિનીતપુરુષોને અન-
ધ્ય-ઉદ્ધવન નહિ ઠરવા ચોગ્ગ હોય છે

૨૬ અતૃપ્તા एव कुर्वन्ति सेवा मानविधातिनीम् । ૮૨૪

માનનો નાન કર એવી મેવા અમતૃપ્ત-લોભી
પુરુષોજ કરે છે

૨૭ કિમાર્ત્ત કુરુતે નહિ ? ।

૮૪૦

હુ ખી માધુમ શુ નધી ગ્તો ?

સર્ગ ૫ મો

૧ ઉપાદેયા જ્ઞાત્રલોકવ્યવહારાનુગા હિ ગી । ૧૩

જ્ઞાત્ર અને લોક-વ્યવહારને અનુદ્ધવ વાણી હોય
તે ગ્નીજાન્વા ચોગ્ગ છે

२ शूरैरपि वर्त्तितव्य गुरौ हि सभयैरिव । १००

शूरीर पुरुषोअे पपु १२ओ अत्ये अयवागानी
भाइव नर्तपु नेछे मे

३ सुस्वामी, गृह्णाति स्मरल्लिख नहि । १०५

भाग २नाभिओ भेवडानी रभनना-भूने पडडी
राभता नथी

४ विसृश्यकारिण सन्त किं दूष्यन्ते गलोक्तिभिः । ११३७

विथागेने उभ वरवानागा इतो ३ नूपा
ओना भवनाथी द्विपित भाव के ?

५ यदयद्वसुतो जन । १८४

लेडिना भोडा गधेना होत्त नथी

६ किं नाम भेषज कुर्याद् विकारे सान्निपातिके ? २१६

सन्निपातना रागमा औषध शु इन्द्रो करी छडे ?

૭ ઋષેષા તેજો હિ જીવિતમ્ ।

૨૪૩

તેજ, એ ગામ્ભીર્યનું જીવિત છે

૮ ઇન્દ્રાણિ મત્તી છુન્નશીલ્યા સ્યાદસત્તી સદા । ૨૪૫

એડ નિવસ પશુ ખડિત થયેલ શીશીલી મતી
હ મેરાને માટે અમતી છે

૯ યુક્ત વચોઽપરસ્યાપિ મન્યન્તે હિ મત્તીપિણ । ૨૪૬

જુદિતાળી મનુષ્યો પીગનુ પશુ યુક્તિયુક્ત
મન્યન માને છે

૧૦ અહો ! અરણ્યપ્રસરા કપાયા મહતામપિ । ૨૪૭

આશ્ચર્ય છે કે મોટા પુરુષોના પશુ કપાયો
અખડિત પ્રત્યાશવાળા હોય છે

૧૧ સર્વઽપિ મણિતામાજ કર્કરા અપિ રોદને । ૨૪૮

ગેહસાચન પર્વતમા મધા ગડગ પશુ મણિ-ગત્ત
હોત છે

૧૨ વાયુતોઽપિ મૃશાયન્તે સમરોત્કળિતા સહુ । ૨૧૭

સઆમની ઉલ્કાવાળા મનુષ્યો વાયુથી પણ ઉતા
વળા હોય છે

૧૩ સ્વતોઽપિ હ્યધિકા રક્ષા મદા કુર્વન્તિ વાહને । ૨૨૬

સુખદો પોતાના સ્ત્રીઓ પણ સાદનોની વ્હા
વધારે છે

૧૪ હેપા હિ જયસૂચિની ।

૨૩૮

ગેડાનો હેપાનવ જયસૂચક છે

૧૫ સરખ્યા અપિ હિ રથા નિષ્કલા મારથિ વિના । ૨૪૪

ધોડા નેડેલા રથો પણ સાથો વિના નાભા છે

૧૬ ગરીયાસ , કાર્યે મુહ્યન્તિ ન કચિત્ । ૨૬૪

ભોળા પુરુષો માત્ર પણ કાર્યમાં મુબતતા નથી

૧૭ હઠ્ઠા અપિ હિ વાહના યુક્તા એવ ગિરો ગુરો । ૨૯૭

ભોટાઓની જામન માળકોની તોતડી વાણી પણ
યુક્ત છે-વ્યાજની છે

૧૮ અયોડપિ દેમીભવતી સ્પર્શાન્ત્ સિદ્ધરસસ્ય દિ । ૩૯૮

સિદ્ધગુપ્તના સ્પર્શથી લાડુ પપુ મોતુ ધાય છે

૧૯ કાર્યં દિ સ્વલ્લુ કારણાન્ત્ ।

૪૫૧

કામગુપ્તી કાર્ય ઉત્પન્ન થાય છે

૨૦ સતિ ભૂયસિ કિં તેલે સૈલાભ્યન્ગો વિધીયતે ? ૪૬૦

ધપુ તેવ હોય તેથી સુ પર્વતને તેલથી નનગરાય ?

૨૧ ધનમાત્રકૃતે હન્ત ૧ પરદ્રોહ કરોતિ ક ? । ૪૯૦

ફેવળ ધનના માટે પાગડાનો દ્રોહ કેાણુ કરે ?

૨૨ વિચિત્રા દિ રણે ગતિ ।

૫૪૭

નખામખા બિત કે લાગની વિચિત્ર ગતિ થાય છે

૨૩ મક્તિર્ણપદેડ્પીક્વતે મયમ્ ।

૫૫૫

બકિત અરધાનખા પણુ (ભયની સજા ન હાય ત્યાં પણુ) બાળ બૂવે છે

૨૪ સ્વામ્યાસા હિ ચલીચસી ।

૫૬૪

સ્વામીની આસા તલવાન છે

૨૫ કસ્ય દુ સ્વાકરો ન સ્યાદ્ મહતા હાપવાગમ ? । ૬૬૧

મે દા પુત્રો ઉપર આવેલી આપદા કેને દુ ખર
ન થાત ?

૨૬ નોઙ્ઘન્તિ માનિતો માન યાવત્તીવ મનાગપિ । ૬૬૨

માની પુત્રો છપ ત્યાં હુધી સ્થાપિમાનને ભગ
પણ ઝેળતા નથી

૨૭ વિરોદ્ધિત કાષ્ઠપટનાપ્યર્થો ન હિ દશ્યતે । ૭૮૧

પાના પાના અત વાળાં વસ્તુ પણ દેખાતી
નથી નો નોટા મોટા અન્તગણી બીજેની તો વાતન
ની કંવી ?

૨૮ અમૂલક્યા અહન્ત સમયે સુપદ્મકા । ૭૮૪

મદન તક્યનિદુ છે જેમનું જેના તીર્થ કમે મોખ
અસરે ૪ ઉપદ્ર આપનાગ હોય છે

સર્ગ ૬ દ્વો

૧ યુજ્યન્તે હિ સૂર્ગર્સૃગા । ૩૭

હસ્તિની માત દગ્ધિ ગ્રામે ૭

૨ કાલાદનૂપરત્વ હિ વ્રજત્યૂપરભૂરપિ । ૩૮

૧૫૨ (ખાગ) જમીન પણ ૧૫૩મે માગ
લેનખતર જેની થઈ ગય છે

૩ યાન્તિ દીપસ્ય સમ્પર્કાદ્ વર્તયોઽપિ હિ ક્ષીપતામ્ । ૧૭૪

ત્રીગામી માનવથી જોની માટ પણ હાવાપણાને
પામે છે

૪ કામરૂપા હિ નાક્રિન । ૩૧૫

દેવો ઇન્દ્રિયરૂપ ગ્વાવાળા લેાય છે

૫ ભક્તૌ સ્નેહે ચ સતા કર્તવ્ય તુલ્યમેવ હિ । ૩૨૪

ભક્તિમા અને સ્નેહમા નજાન પુરુષોત્તુ તુલ્ય
કર્તવ્ય હોય છે

६ कर्म भोगफल कोऽपि नान्यथा कर्तुमीश्वर । २३६

बोमङ्गणवागा कुर्भने अन्यथा नाने कोष्ठ
नमर्थ नथो

७ पूजिते पूजितो यस्मान् केन केन न पूज्यते ? २४६

हृत्त भाषुसाथी पूज्यते नाने भाषु कोषु नथी पूज्यते ?

८ हस्तिभिर्हस्तिभारो हि वोढु शक्येत नापरे । २५४

हाथीभेनो वाऽऽसीभोऽपि उपा १ शम्भोऽन नदी

९ दिन दिने उत्पतरुन्दानो न हि क्षीयते । २६१

हमेशा दिन वरना उता के पश्य क्षीय यतु नथी

१० दक्षिण पश्यता दृष्टिर्मेन्दाऽपि हि पश्यति । २६३

ननो न्ते दक्षिणेना दृष्टि भव नाने तो पश्य भागे-
नाने न्ते

११ जीमम्य क्षातिरद्विस्त्रिर्हतिनैमल्यकारणम् । ४३८

क्षत अथवा रक्षणी नानेन न नाने वार नाने
ने आगत निमलताऽऽरम्भ साधु

१२ सर्वसाधारण तप ।

४८०

तप सर्वेने माटे ममान इण्ठापक ते

१३ वेद्यते वेदना नैव हर्षेणिव शुचाऽपि यत् । ४८६

महु दर्पना मभवमा जेम दागीरिड सीज माक्षुम
पडती नथी तेम महु गोडना मभवमा पक्षु दागीरिड
पीज अनुभववाती नथी

१४ न तापो मानसो जातु सुबाघृष्ट्यापि शाम्यति । ४८९

अभूतनी दृष्टिथी पक्षु मानमिड पीडा दान्त
थती नथी

१५ समा हि ममदु राना चेष्टा भरति देहिनाम् । ५९७

तुल्य दु अवाणा प्राप्तिओनी चेष्टाओ रान तुल्य
होय ७

१६ यत्र तत्र प्रसक्ताना प्रभूणा को हि राघव ? । ७१३

रानी त्या पक्षु आम त यओवा ओवा आभिओने
विघ्न उगना-रे नात मेक्षु होय ? (कोस नदी)

૧૭ મહદ્બ્યો મહતામૃદ્ધિમપિ શસન્ત્યચેતના । ૭૩૯

મહાત્માઓની સદ્ધિને અચેતન-જડ પદાર્થો પણ
મોગ પુરો જાગળ મ્હે કે-સૂચિત કરે છે

૧૮ સ્વામિગત્ સ્વામિપુત્રેડપિ ભક્તો દ્વિપ્રતિપત્તિવા । ૭૪૦

જાન પુરો પોતાના સ્વામીની આફક સ્વામિ
પુત્રની પણ ભક્તિ - વાનાળા તેવ છે

૧૯ ન જાતુ વન્ધસ્ત પ્રાપ્તકેવલોડપિ હૃદીક્ષિત । ૭૪૧

કેવલજાન થયુ ભોમ જતા દીક્ષા ન લીધી હોય-
નહા થાતુ ન કરો હોય તો તેને લોકો વન્ધા
તા નથી

पर्व २ जुं.

સર્ગ ૧ લો

૧ ચિકિત્સ્યતે હિ નિપુણૈરદ્ધોદ્ભવમપિ ત્રણમ્ । ૨૭

મમજ્ઞદાઃ પુરુષો પોતાના અગમાથી ઉત્પન્ન થએલા
પણ વાની ચિકિત્સા કરે છે

૨ પાત્રે ગ્રહફલ તદ્ધિં । ૩૮

તે દાન પાત્રમાં દેવાથી નહુ ફળ દેનારુ થાય છે

૩ ગૌ પાલકવિશેષેણ કામ દુર્ગ્ધે વિશિષ્યતે ॥ ૧૪૧

જેટલે અને પાત્ર સારા હોય તેટલે અરો ગાય
ફળમાં સધારા કરે છે

૪ નિશ્ચિતે કાર્યે નાલસન્તિ મનસ્વિન । ૧૪૩

જ્યાં માણસો નક્કો કરેલા કાર્યમાં આલમ
હતા નથી

૫ ચતુષ્માનપિ કિં કુર્યાન્ધકારે પ્રસૂત્વરે ? । ૧૫૧

અર્થ ૭ રજો દલાયા હોત ત્યારે આખો વાળો
માથુન પાડી શુ કરી શકે ।

૬ સુર્વાક્ષા દિ ટુલીનાના વિચારમપિ નાહંતિ । ૧૮૮

દુલ્હાન પુરુષોને મોટાઓની આચારમા કંઈ પણ
વિચાર (સંદેહ) કરવો ચોખ્ખી નથી

૭ સુર્વાક્ષાકરણ સર્ષગુણમ્બો દ્યતિરિન્નયતે । ૧૯૪

મોટાઓની આચારનુ પાલન કરવું તે નહીં સુશીલી
વિરોધ-મોટા સુધી કે

૮ પિતૃત ક પરોલોકેઽનુલ્લહ્યવચનો ભવેન્ ? । ૧૯૫

દુનિયામા જેનું નાનું ઉછરવાનું ન કરી શકાય
તેવા પુરુષોમા પિતાથી અધિક કાંઈ છે ? અર્થાત્
કાંઈ નહીં

૯ ક્વોઽપિ દિ ત્રિયાસક્ત કિં પુનર્માનવો જન્ત ? । ૨૧૮

સંકેદ પણ લક્ષ્મીમા આનંદ છે તો મનુષ્ય માટે
કહેવું જ શુ ?

૧૦ અગૃધ્નોરનુગા લક્ષ્મ્ય ।

૨૨૦

અનાસક્ત પુરુષોત્તી પાળ્યા પાળ્યા વદમી ફરી રહે છે

સર્ગ ૨ જો

૧ મહાપુમામો ગર્ભસ્થા અપિ લોકોપકારિણ । ૧૦૬

મહાપુરુષો ગર્ભમાં હોય ત્યારે પણ લોકોપકાર
સ્વારાજ્યા થાય છે

૨ જાયતે ઘૃપ્યમાણાદિ ન્દનન્દનાત્પિ । ૨૩૮

અત્યંત પ્રમુખો અન્નમાયા પણ અગ્નિ ઉત્પન્ન
થાય છે

૩ કામરૂપા દિવ્યૌકસ । ૩૩૮

દેવો ઇન્દ્રિય ક્રમે રી રહે છે

સર્ગ ૩ જો

૧ નમર્દન્ત સ્તનન્ધયા । ૨

અન્નિદતો (તીર્થ કરો) માનને ધાવતા નથી

२ त्रिज्ञाना हि स्वतो जिना । २२

તીર્થ કરે. જ-મયીજ નહીં જ્ઞાનવાળા હોય છે

३. आवतोऽपि यतिर्यति । १०

દીક્ષા ન લીધી હોય ત્યાં જે બાંધ્યો માં
હોત તે પણ સાધુ ગણાય છે

४ सत्ता ह्यलङ्घ्या गुर्वाङ्गा । ९३

ગુરુની જ્ઞાતા સન્નમન પુરુષોને જનમ્ય (ઉત્પન્ન નહિ કરાય તેવી) હોય છે

५ निर्धनस्य सुभिक्षेऽपि दुर्भिक्षं पारिपार्श्विकम् । ८६६

દગિર માણસને સુઝાવેને વિશે પશ્ચુ કુ ૧૧ સમીપ
વતિ કાય છે

६ वाचा, छाप्तावीना प्रमाणता । ५००

સ્થતોતુ સમાજિષ્ઠ (તેના મેલનાના) આત્મ
પુરોતે આધીન છે

७ वर्षे धर्मोपदेष्टार साक्षिमान् शुभात्मनाम् । ९०७

પ્રુદ્ધચાણી એવેને ધમનિ ત્રિમે ધર્મોપદેશક માણી
માન દોય છે

૮ સ્વર્ણીસ્યાવા સિદ્ધરસાત્ સીસકૃત્પુર્ણા અપિ । ૧૦૮

સિદ્ધન્નના રોગથી નીકળે અને કથીર પશુ માનુ
થઈ ત્યાં છે

સર્ગ ૪ થો

૧ પ્રયાન્તિ છુત્તમદગ્ધને ભૂષણાન્યપિ ભૂષ્યતામ્ । ૩૨

આમપણે બીજાને ગોઆનારા છે તે પશુ ઉત્તમ
પુરુષના રંગને ચનાથી પોતે સ્વાર ગોબનાગ થાય છે

૨ સ્વામિદત્તમાદ્યાત્મ્યા સ્વહુ સેવકા । ૮૭

શ્વામિએ આપેલા માદ્યાત્મ્યવાળા મેવકો ત્યાં છે

૩ ભક્તેષ્વીજા હિ પ્રતિપત્તિદા । ૧૦૮

સ્વામિએ પોતાના નરકોને ૧૥૧ આપવાનાગા
ત્યાં છે

૪ મહાત્મના મહર્દીનામુત્સવા હિ પદે પદે । ૧૩૫

મહર્દિક પુણ્યવાળી જીવાને પાને પગલે ઉત્તમો
થયા છે છે

૫ કૃત્ય, મહાન્તો ન સ્યજન્તિ હિ । ૧૪૬

મોટા પુરુષો પોનાના કર્ત નો ત્યાગ કરતા નથી.

૬ તિાદશામભિયોગે હિ કમ્પન્તે પર્વતા અપિ । ૧૪૭

ચક્રવર્તિ જેના પુરુષોના ઉલ્લાસમાં પર્વતા પણ ડપા
યમાન થાય છે

૭ સેધનીયાશ્વત્રિણો હિ દેવૈરપિ નરૈરિવ । ૧૪૮

મનુષ્યોની માફક દેવોને પણ ચક્રવર્તિઓ પૂજ
નિક હોય છે

૮ કૃદાશ્વેટાશ્વાયાન્તિ શક્ત્યા શક્તિમતાશ્ચિ । ૧૪૯

સમિતિમાન પુરુષોની પાતે નાઓ સમિતી ખસ્યા
ચેલી નક્કી ખીઓનો માફક આવે છે

૯ પ્રાયસ્તપોમાહ્યા હિ દેવતા । ૧૫૦

પ્રાય દેવા તપની વશ થાય છે

૧૦ પ્રણિપાતાનસાનો હિ કોપાટોપો મહાત્મનામ । ૧૫૧

મહાત્મા પુરુષોનો ક્રોધ સામે માણસ નમે ન
તરત રાત થઈ જાય છે

† ચક્રવાતનામ્ ।

११ नास्ति, विदेश कोऽपि दोष्मताम् । २४५

परमो पुरुषोऽत्रापि विदेश नथी

१२ तुप्यन्ति हि महीयास सेवामन्या गिराऽपि हि । २४६

भोटा पुरुषो पोतानी मेवा मीडा उराना यथे
५३ ५५ मनुष्य थाय ३

१३ अनुत्सुकाना वक्ताना लीलापूर्वा प्रवृत्तय । २४७

आमन्ति निनाना ममर्थ-आक्तिमान् पुरुषोनी
प्रवृत्तिभ्यो कीजपूर्वक डाय ९

१४ महात्मान प्रणयिना प्रणय वण्डयन्ति न । ३५१

महात्मानो मेदी पुरुषोना निन-आर्थनाने
अजित कना नथी

सर्ग ५ मो.

१ निजे सद्गन्युत्कण्ठा हि वलीयसी । १३

पोताना चरे ज्ञाना उत्तम तीम डाय छे

૮ જીવન્તિ ચ મ્રિયન્તે ચ સમ પત્યા પતિવ્રતા । ૪૪૭

પતિનતા સ્ત્રીઓ પતિની આવે છવે કે તે
મરે છે

૯ વિમુશ્ય દિ વિધાતશ્ચમસ્વીચડવિ પ્રયોજન । ૪૫૩

ના તા કામમા પછ નિચાગને મર્થ ઠગ્યુ જોઈએ

૧૦ નાલ દમ્બુ રક્તમન્નિર્વિના રાયુ ચ્ચલત્રપિ । ૪૮૫

બાળને એના અમિ પાસ રાયુરિના સુ તા રાના
જગતને નાળવાને સમય થતો નથી

૧૧ ન હિ પ્રમાણે પ્રત્યક્ષે પ્રમાણાન્તરકલ્પતા । ૫૦૯

પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ તમા બીજા પ્રમાણોની કે પના
બનાવી જરૂર હોતી નથી

૧૨ અદર્શિતપથ યાતિ પયો હાધવદુત્પથે । ૫૪૩

જેને માર્ગ નથી જરી આપો એક પારી, આધના
માણસની પેઠે આડે માર્ગે ચાલ્યુ જાય છે

૧૩ નિસર્ગણ વિનીતસ્ય શિક્ષા સદ્વિત્તિચિત્રવત્ । ૫૫૫

સ્વભાવની વિનયી માણસને શિક્ષા-દિખામણુ
આપની તે માગી જીતે બધા ચિત્તામણુ કરવા જેવું
કે-અર્થાત્ તે મધુ લીધી નીકળે છે

૧૪ સોઽધ્વા યો મહર્ઞાશ્રિત । ૫૫૬

મોટાઓ જે આચરે છે તે માન-ગિવાજ
બની જાય છે

૧૫ સર્વત્ર કુશલ સતામ્ । ૫૫૭

મતપુરુષોને મધન કુશળ હોય છે

૧૬ તુલ્યા મૂસ્તુન્યકર્મણામ્ । ૫૫૮

મમાન કમવાળા પ્રાપ્તિઓ પ્રાપ્ત સમાન-શ્રુતિ
ઉપદેશો દેવતા ઉત્પન્ન થાય છે

જીવન્તિ ચ મ્રિયન્તે ચ સમ પત્યા પતિત્વા । ૪૪૭
 પતિત્વા સીઓ પતિની માથે શ્વે કે ને
 મરે છે

૯ ત્રિમુશ્ય દિ ત્રિધાતલ્યમલ્પીયેઽપિ પ્રયોજને । ૪૫૩
 તાના ગામમા પશુ ત્રિધારીને ગર્ધ કરવું ભેદએ

૧૦ તાલ દગ્ધુ કશ્વમગ્નિર્વિના યાયુ જ્વલતપિ । ૪૮૫
 બગતો એનો અગ્નિ પશુ વાયુરિના સુ । લાગના

નિસર્જેણ વિનીતસ્ય શિક્ષા સદ્વિત્તિચિત્રવત્ । ૫૫૫

સ્વભાવથી વિનથી માણસને શિક્ષા-શિખામણી
આપતી તે આની બાજુ બપોર ચિત્રામાળા કરવા જેવું
કે-અર્થાત્ તે મુઠ્ઠા વાળી નોકરો કે

૫૮૨

૧૪ સોઽધ્વા યો મહદાશ્રિત ।

મોટાઓ ને બાચકો કરે તે માર્ગ-ગિલાન
બની નય છે

૫૯૫

૧૫ સર્વેષામ્ કુલ્લ સત્તામ્ ।

સતપુરુષોને નનન કુલજ હોય કે

૫૯૭

૧૬ કુલ્યા મૂસ્તુલ્યર્મણામ્ ।

મમાન કર્મ-રાજા પ્રાપ્તિઓ પ્રાપ્ત સમાન-શુભિ
ઉપર-એક દેશમાં ઉત્પન્ન થાય છે

पर्व ३ जुं.

મર્ગ ૧ લો

૧ વિવેકિના વિવેકસ્ય ફલ હ્યોચિત્યવર્તનમ્ । ૯

વિવેકો પુરુષોના વિવેકુ કળ ઉચિત વર્તન
ગાખુ એ છે

૨ નદીવન્ન નદીમર્તુરુત્સેકાય ઘનાગમ । ૧૦

રુમાદ આનસયા નાની પેડે નમુદ ગર્વિત
થેનો નથી.

૩ પાત્રોપકારે પ્રથમ મહતા ચદુપક્રમ । ૩૭

મેટા પુરુષો સુપાત્રનો ઉપકાર કરવા નો પહેલા
તેપાઝ થાય છે (જો તમામનો ઉપકાર ન કરી
શ તો હોય તો સુપાત્રનો તો કર જ)

સર્ગ ૨ જો

૧ મહતા યસ્માન્, પુણ્ય પુણ્યાનુગ્રન્થકમ્ । ૯

મેટા પુરુષોનુ પુણ્ય પુણ્યના અનુભવવાનુ-
નુ પુણ્ય ઉત્પન્ન કરનાર મને છે

૨ સરિદમ્ભોઽભિરમ્ભોષિ કિં માત્રતિ મનાગપિ ? । ૩૬

નરીઓના ઝાતેયો છુ મમ્મુદ્દ જગા રહ્ય મઃ
૨૧ કે ૧

૩ પતિવ્રતાત્વે વ્રતવદ્વિચારસ્ય ભિરવ । ૪૬

(જુનવતી બીઓ) નરની પેડે પેલાના પતિનતા
વર્મમા પશુ અતિ યગ-દાપયા કરના ગદુ છે

સર્ગ ૩ જો

૧ પ્રતિમાયા પ્રભાવોઽપિષ્ઠાતુદેવોચિત્ત ચલુ । ૫૩

મુચ્છિના પ્રભાવ તેના અધિષ્ઠાતક દેવની રાક્ષિત
૧ પ્રભાવે રોડ છે

૨ દેવસ્ય વિપમા ગતિમ્— ૧૪૫

દેવ-આગત-મર્મની ઇતિ વિચિત્ર હાલ ૭

૩ કોકિલાયા સત્વપત્ય કાસ્યા પુષ્પોઽપિ કોકિલ । ૧૭૬

કાવલના નચ્ચાને બલે ભગીમે પોપ્પુ હાલ-
Cકેયુ હાલ જતા તે કાવલ જ રહે છે

મર્ગ ૪ ચો

૧ આશ્રીયન્તે મૃત્યુમાલે પશ્ચામ્યામિવ કીટિકા । ૧૬૮

ન પુ નૃ૭૯ આવે ત્યારે કોડીયોને પાખો આવે છે

૨ અપઘ્યાન્યપિ ચત્તેન સ્પૃહ્યન્તિ સુમૂર્ષવ । ૧૬૯

જાણુતી નૃ૭૯ પડોએવા ઇવો અપઘ્ય ચીત્તેની પશુ
પ્રતલ પૂર્વ૯ ઇત્ત ૬૩ છે

શિષ્યા ગુરુણા કૂપાનામાહવા શ્વ તત્ક્રિયા । ૧૭૦

કુનાતુ કામ અવાના કરે ૬ નમ ગુરુઓના જેવું
કામ-દિના શિષ્યો કરે છે

મર્ગ ૫ મો

૧ ન સ્થાનવ્યત્યયો જાતુ મામાન્યસ્યાપિ પર્ષદિ । ૮૨

પ્રામાન્ય માણસની મહામા પશુ સ્થાનનો અત્યંત-
દેરશીય થતો નથી—(ત્યાર મોટા માણસોના મહાતુ
તો કહેવું નહીં)

સર્ગ ૬ ડો

૧ આવારબુદ્ધયા ગગનસ્યોત્પાદ इव दिट्टिभ । ૩૯

ટીટોડી આગસને ધાગણુ . । રાખવાની ધનઠાથી
જાયા ૫ । રાખે છે

૨ दिद्याऽभ्रुवेऽभ्रलेशोपि पौरस्त्यान्निलसङ्गमात् । ૪૦

પૂર્વ દિશાના વાકુના નચથી ચાકળાનો નાનો ડુંડો
પણુ તારે દિશામા ફેલાવ જાવ છે અર્થાત્ પૂર્વ દિશાના
પનનથી વરના આવે છે

૩ अन्यत्राप्युत्तमवायैव जातोऽर्हन्, किं पुनर्गुहे ? ।

તીથ . ૨ અમવાનનો જન્મ બીજે મલે ઢેકાણે પણ
ઉત્તમવને માટે થાવ છે તો પછી મેતાના રગમા ઉત્તમવને
માટે થાવ તેમા આવર્ત ૧૮ નુ છે ।

સર્ગ ૮ મો

૧ विहायसो महत्त्वे हि नोपमान भवेत् परम् । ૨૪

આ હવના મોટાપણુમાટે ઉપમા આપવા લાગક
તેનાથી મારી બીજી માર્ગ ચોજ નથા

पर्व ४ थुं.

૨૮ પુણ્યાકૃષ્ટ સ્વયં સર્વં કિં કિં ન સ્યાદ્ મહાત્મનામ્ । ૫૮૮

મહાત્મા-પુણ્યશાળી જીવોને પોતાના પુણ્યથી
ખેચાએલી કષ્ટ કષ્ટ તરીકે વસ્તુઓ મોતમાંથી મેળે તરીકે
પ્રાપ્ત થતી ? અર્થાત્ જમીન પ્રાપ્ત થાય છે

૨૯ સર્વંચર્વં હિ, સર્વો જાનાતિ નાપર । ૬૧૭

મર્ષના તમાગને મર્ષ જ જાણે છે, બીજાને જાણી
શકે નથી

૩૦ શ્રીઋદ્ધેઽઙ્ગનરેદ્ધોઽપિ ધૌતસ્ય શ્વેતવાસસમ । ૬૨૬

જળનનો અણ માત્ર પણ ધોતરો તા મહે. રંગની
શોભાને નાશ કરાશે થાય છે

૩૧ ધીરઽવપિ હિ કિં ક્રુયુર્મૂચરા વ્યોમચારિણી । ૬૪૭

અમે તદલા રીરે હોવા છતા પણ પૃથ્વી પર
ચાલનારા, આકાશગામીઓની આગળ તુલ્ય શકે

૩૨ નિજેનૈષ હિ ચક્ષેણ હન્યન્તે પ્રતિચક્ષિણ । ૭૪૮

પ્રતિનાશકો પોતાનાજ ચક્ષુએ પ્રત્યે હન્યાય

૩૩ શ્રવિયાણા ક્રમો હોપ યુદ્ધસ્વામ્યાજ્ઞયા સહુ । ૭૫૯

સામીની આગ્રા મળરાથી યુદ્ધ કરવું એ ક્ષત્રિયોનો
આચાર છે

૩૪ ફલન્તિ હિ મહાત્માન સેવિતા કલ્પવૃક્ષવત્ । ૭૬૫

મેરા મનેરા મહાત્માઓ કલ્પવૃક્ષની માફ
ફળે છે અચાત-મહાત્માઓની મવા ગ્રામી કલ્પવૃક્ષની
માફે ફળ મળે છે

૩૫ મક્તિમન્તોઽપ્રમાદેનાયુક્તેભ્યોઽપ્યત્તિશેરતે । ૭૯૮

મક્તિનાગા મનુષ્યો અપ્રમાદવટે કોને, નોકો
કળતા પણ વધારે માન હોય છે

૩૬ કર્મણા ફલતન્ પાકો ગદુપાયાન્ સ્વતોઽપિ ચ । ૮૩૦

દક્ષોના ફળોની માફ, કર્મનો પાક ઉપાયથી
અને પોતાની મેળે પણ થાય છે

૩૭ રજ્યન્ત્યન્યેઽપિ ગીતેન કિં પુનસ્તદ્વિદમ્પ્રી ? । ૮૭૦

મામાન્ય માણ્યો પણ મ પીતવી ખુશ થાય છે
તો પછી તે વિષયને ગણનારાઓમા નેહ માણ્યની તો
વાત જ રી રી ?

૩૮ વિપયાભિપ્તમનસા મહેદિ સ્વામિદાસનમ્ । ૮૭૫

વિપયાનક્રા મનસાગ્રાઓયો રનામીની આગ્રા ખડિત
યર્થ વાપ ઈ

૩૯ દુર્લ્ભ્ય શાસન દ્યુમ્નશાસનાના મહીમુજામ્ । ૮૮૨

પ્રચડ વા લનાગા-પ્રતાપી ગાગ્રાઓની આગ્રાતુ
ઉદ્ધાન નધી મી વાતુ

૪૦ અનુષ્ઠાને પ્રવર્તન્તે જ્ઞાત્યા સહુ મહાસયા । ૯૦૫

જુદિનામી મનુષ્યો અધરા પદ્મી પુષ્પ ક્રિયાઓમા
નરુત્તિ રે ઈ

મગ ૨ જો

૧ કસ્તૂર્યદમૃતસ્ય હિ ? ।

૬૬

અમૃત પીવાની અને વૃત્તિ વાન ?

૨ પ્રાણાન્ રબ્રેન્ ધનૈરપિ ।

૧૩૬

નન નડ પશુ ગ્રાહ્યોની ગ્રહા મગી જોડિએ

૩ રાજ્યા ભયન્તિ દૂતા દ્વિ પગમસ્થિતમાદિન । ૧૬૦

જેતો ન તઓને યથાસ્થિત-મત્સ્ય મત્સ્ય હપીડત
કહેવાનાના તેણ છે

૪ શૂરાણા હભિગમન સુહૃતૈવાસુહૃદપિ । ૧૬૪

શૂરીશો જેમ મિત્રની મદામે ગય છે તેમ શત્રુની
મદામે પણ ગય છે (મિત્રની મદામે મત્સ્ય કહેવા,
શત્રુની મદામે વાઘ - વા ગય છે)

૫ તસ્ય શ્રીર્યસ્ય વિક્રમ । ૧૮૩

જેતો પગક્રમ તેની વડની, અર્થાત્ પગક્રમીને
લક્ષ્મી મળે છે

૬ સજ્જાયતે વ્યાધિરિત્વિપન્ વિપમુપેતિત । ૨૦૩

ગ્રામની માદક ઉપેક્ષા માએલો શત્રુ પણ વિપ
જેવું સુલક્ષાન કળાત્ થાય છે

૭ સર્વોડપિ સાપરાધો દ્વિ ડહમન્વિષ્યતે યદા । ૨૩૦

જો જિત જોવામા આવે, તો તમામ મનુષ્ય અપ
ગધી હશે, અર્થાત્ જિત-દોષ જોવાની દૃષ્ટિથી જોવામા
આવે તો સૌમા કર્ષન કમ દોષ ગરુડ દેખાય

૮ જીવત્તરો મદ્રાણિ પદ્યતિ । ૨૬૯

૩૧નો માપમ જ્ઞાણ-સુખોને લેઈ ૪૨ છે-
નુખ પામી રહે છે

મર્ગ ૩ જો

૧ વિત્રાણા દ્યૌતામપિ* । ૫૨

પિતાની આજ્ઞા તીથ કરોને ૫૧ માન્ય હોય છે
નૂતાન્ધાના કુતો મતિ ? । ૭૮

જુગામ્મા અ ૪ થમેનાઓને મદ્યુદિ કયાથી હોય ?

પત્રોદ્ગમ પીલિકાનામિથ પર્યન્તકારણમ્ ।

વિપરીતા મતિ પુમા ભવેદ્ દેવે પરાદ્મુલ્લે । ૮૧૯

ખોડોઓને પાખ આપી એ એના મ લુની
નીચાની છે તેમ પુરુષાતુ જાન્ય ૮૧૮ થતા કુદિ
પજુ વિપગોત થાય છે

૪ રીરમોમ્યા દિ મૂરિયમ્ । ૧૨૯

આ પૃથ્વી રીરાને બોગત્ત્રા રાગ છે અર્થાત્
દે રીર પુરુષો પૃથ્વીને બોગતી રહે છે

* માન્યા ।

૫ ન દ્વિ કેસરિયૂત્કાર શ્રુત્વા તિષ્ઠન્તિ વારણા । ૧૩૯

સિંહના નબંદને માળખીને હાથીઓ ઉભા ગ્રહી
રાડતા નથી

૬ કાકાના તરફરાણા ચ નશ્યતા કા નનુ તપા । ૧૪૧

હાનગાઓને ને મોગને તાલી જવામા સમ્મ શાની ?

૭ નાડમૂત પત્યુ કલ્પયા જ્ઞા સ્યાદુપપતે કથમ્ ? । ૧૬૪

જે ઓપોતાના ધા પ્રીની ન થઈ તે જન્મનો હાથી થાય ?

સર્ગ ૪ ચો

૧ ગુરુત્તા ઘસુન્ધરા ।

૧૨૩

પૃથ્વી મહુ મનોરાગી ૬

૨ ઓજાયન્તેડનોજસોડપિ દૂતા સ્વામ્યોજમા ગલુ । ૧૩૮

જુર્ગળ પણ દૂતો મ્વામીના બળથી મગવાન બને
હે-મગવાનની માફક આચર્યુ હોવાવાળા થાય હે

૩ આદત્તે હમ્નુ ચદ્ માનુ પુનરુક્ષતિ મૂરિ તત્ । ૧૪૫

સૂપ પાણી ચદપુ -રે હે પણ તેના બદલામા
પાડુ ઘડ પાણી આપે હે-વરસાવે ૬

ધ્રિય સ્વામિનિ રુદ્ર હિ ન તિષ્ઠન્તિ મયાદિવ । ૧૪૬

જાણ સ્વામિના બરવી નારી જતી દોષ તેમ
આત્મી રૂપ આપ ત્યારે નદની ની સતી નથી

૫ તત્ત્વ પ્રમાણ વીરાણા તેનમા કીટક કય ? । ૧૮૧

૧૮ કુખોતુ તેજ ન પ્રમાણ છે, તેમની આગ
વર બસાતી ની જગત

૬ કચાલોડપિ ગરલ મુક્ત્વા શામ્યેત્ર પુનરન્યયા । ૧૮૨

નપ પશુ કો નપા રિત્ત-ગયા રિત્ત
ચાત થતો નથી

સર્ગ ૫ મો

૧ દૃષ્ટસ્ય વર્ણનનાપિ ન સ્યાત્ સ્પર્શેત કિં પુન ? । ૧૦૧

૬૮-ધ્રિય ન પુન્ય સ્વનરી પશુ મુખ આપ, તો
પછી સ્પર્શનુ તો કહીનુ જુ

૨ મર્યાદમાધક કાયત્રલત્યેષ હિ ભોજનાત્ । ૧૦૭

નધા મરોને નિદ્રા ગયાસાગુ આ સગીર બો
નથી ચાને છ

૩ નદીમધ્યસ્થિતાના હિ કિં કરોતિ દવાનલ ? ૧૧૮૯

નદી મધ્યે રહેલા માણસોને લગાવળ નુ ટી કહે ?

૪ રસાન્તરેણ હિ રસો ગ્રાધ્યતે ચલવાનપિ । ૧૧૯

ગાગાન એવો પશુ ગમ બી ન ગાગાન ગમથી
બા ૧ ૬૧ લોકાન-હાથી લોકાન છે

૫ દોરપેક્ષેવ નોમતામ્ । ૧૧૭

પગાની મનુષ્યોને પોતાની બુઝ-હાયતો ન અપેક્ષા
રેત છે

૬ મહત્ત્વ મ દિ ફલતિ વ્યવસાયો મહાત્મનામ્ । ૧૧૦

મહાત્માઓનો વ્યવસાય-ઉદ્યમ હજારો પ્રજાને પ્રોત્સાહ

૭ વપેક્ષ્ય લોપ્તક્ષેપ્તાર લોપ્ત દશતિ મટલ । ૧૧૧

મૃગારિ શરમુત્પેક્ષ્ય શરક્ષેપ્તારમૃચ્છતિ । ૧૧૩

નગે દેહુ-પત્થર ફેંકનાગની ઉપેક્ષા કરીને રેકાને
કહે છે (પશુ) મિલ બાલુને ડાકીને માગ ફેંકનાર
ઉપર ન વધે છે

૮ કુટિલાતુદ્વિજતે હિ ચન્તવ પત્રગાદિવ । ૩૦૧

અર્પનો માફક કુટિલ માણસોથી પણ પ્રાપ્તિએ
દૃઢપણે પામે છે

૯ મૂલે લધીયાસ્તહોમ સરાય રૂવ વર્ધતે । ૩૧૫

મુગમા થોડા લોભ હોય પણ તે સફાઈનો માફક
આગળ જતા વધી જાય છે

તરવોડપિ નિધિ પ્રાપ્ય પદૈ પ્રચ્છાદયન્તિ ચત્ । ૩૧૭

ધો ૫૫ દ્રવ્યના અગ્નિનાને (લોભની નેષ્ટાવડે)
સત્તાના નુશીલાથી ઢાકી ગયે છે

સર્ગ ૭ મો

૧ જિનજ્ઞાસનગાઘાના વિવેક કીટગ્રો નૃણામ્ ? । ૫૭

જેન ધર્મથી ભદ્રિપૂત થયેલા મનુષ્યોને (ધર્મ
ન મધી રૂપાકૃત્યનો) ચિત્તે ક્યારી હોય ?

૨ હસ્ત્યશ્ચે રાજપુત્રાણા કૌતુક મર્વતોડવિકમ્ । ૬૦

ગણપુત્રાને દાથી બને લોભમા આથી રધાર
કૌતુક હોય છે

૩ ઋસર્વ હોરાશદર્શનાત્ । ૧૨૩

એક ભાગ દેખાયાથી આખી રત્નુત્તુ જ્ઞાન થાય

૪ વલિભ્યોઽપિ ડલ વલિ । ૨૨૯

મલવાનની પપુ રધાએ બલજ્ઞાન કપટ ૭

૫ મર્તૃગૃહ્યા હિ યોષિત્ । ૩૬૫

ત્રિઓ (પિતા તથા ભાઈઓનો પક્ષ જડીને પપુ)
પોતાના સ્વામીનો પક્ષ ગ્વાનાળી હોય છે

૬ ક્ષત્રિયા હિ રણત્રિયા । ૩૬૬

ક્ષત્રિયો યુદ્ધત્રિય હોય છે

૭ વિક્રાન્તો હિ ત્રિયા પદમ્ । ૩૮૨

પરાક્રમી મનુષ્ય રાક્ષસીનું સ્થાન છે, અર્થાત્ પરાક્રમી
મનુષ્ય પાસે લક્ષ્મી આવીને રહે છે

૮ ચાચ્ચા હ્રમોઘા મહતામમોઘ ચ ઋપેર્વચ । ૨૯૦

મહાપુરુષો પાસે પ્રતી વાચતા અને ઋષિની
વાણી એ બંને નિષ્ક્રમ થતા નથી

૯ સિધ્યા ન રાહુ આપન્તે મહાત્માન કદાચન । ૩૫૪

મહાત્મા પુરના નક્કી ની પથ્ય ખોટું મેલતા નથી

૧૦ ધ્રુવણિક સર્વમેવ દિ ।

૩૬૪

મનુષ્યોનું (૨૫ ગોવત સોભાગ્ય લક્ષ્મી મુખ
વગેરે) બધુંય ધ્રુવિય કે-નાશનાન છે

पर्व ५ सुं

મર્ગ ૧ લો.

૧ દુર્જયા વિષયા સહુ ।

૨૮

રિપયો ખરેખર દુર્જય છે એમને જાણના બહુ
મુશ્કેલી છે

૨ પ્રજ્ઞાયા કિં ન ગોચરમ્ ? ।

૩૧

જુદિનો તુ વિષય નથી (જુદિથી તુ નાખ્ય
નથી થયું)

૩ વિદેગો વિદુષા હિ ક ? ।

૩૩

પડિતોને માટે કયો દેશ, પરદેશ જેવો છે ?

૪ ક નાર્વન્ત્યુજ્જ્વલા ગુણા ।

૩૫

ઉત્તમ શુભ્રા વ્યા નથી પૂજ્યતા ?

૫ આરાધ્યોઽતિધિમાત્રોઽપિ કિં પુન સ પિતા-
ઽતિથિ ? ।

૬૨

મામાન્ય મહેમાન પધુ પૂજ્યા લાયક છે તો પછી
પિતા અતિથિ ખતો, તેને માટે તો કહેવું જ શું ?

૧૮ દેવ દિ વલ્લભ પરમ્ ।

૨૬૩

ભાગ્ય-ર્થ મે ખરખ બળવાન છે

૧૯ વૈર્ય-વીર્યવિહીનાના ડલમેવ દિ પૌરુષમ્ । ૩૧૦

વીરના અને પાકમથી હીન મનુષ્યોનો ડલ એ જ પુરુષાર્થ છે

૨૦ ન હીન્દ્રકુલિણસ્યાપિ સ્ફૂર્તિ કેવલિપર્વદિ । ૩૬૭

કેવળી-સર્વજ્ઞ બલવાનની મહામા ઈત્તુ નજ પશુ સૂગાયમાન થતુ નથી

૨૧ સ્તહોડય પૂર્વસસ્કારો યાતિ જન્મશતાન્યપિ । ૪૧૭

પૂર્વજવના નેજા શયો એક સે-ડો બન સુધી માથે જાય છે

૨૨ અન્તેડવ્યાત્ત પરિત્રયા શુભઘ્નયા નિરન્ધનમ્ । ૪૮૫

અન્તિમ અવધામા પશુ લીડે શી હીથા કુલમતિ દેન્યાપુના મ પુનુત ચાર ૬

૨૩ વૌમુદી દિ નિગાન્તેડપિ કુમુદામોદકારણમ્ । ૪૮૫

ત્રિના અ તમા પશુ એ ની ૬ મેલના ગતિ-વિમામી મગ(મુદ)ને તરુમિત ૬ વામા મ્લુનૂત ચાય છે

સર્ગ ૨ જો

૧ વિદ્યા દિ પ્રાગ્મવાધ્યસ્તા સ્વયમાયાન્તિ તાદૃશામ્ ॥ ૩૪

પુપ્પ-રાગી જીવોને પૂરજવમા જાણેલી વિદ્યાએ
પોતાની મેળે આવડી તથા છે

૨ સ્વકાર્યમારબ્ધમપિ સન્નોડન્યાર્યે ત્યજન્તિ હિ । ૪૬

મનુષ્યન પુરુષો, આરબ કરવા પોતાના ગામને
પણ ખીજીને માટે-ખીજના જાનાને માટે છાડી દે છે
અર્થાત્ ખીજીનું ગામ પહેલાં જગી આપે છે

૩ સસર્ગ , સદ્ધિરેવ સત્તા ચત । ૫૩

મનુષ્યન પુરુષોને મનુષ્યોની માથે જ મોખત
લેવા છે

૪ ભક્તિમેવ દિકાદ્ધન્તિ ન હિ વસ્તૂનિ તાદૃશા ॥ ૬૫

દેવ-રાજાદિ પુરુષો ભક્તિને જ ઇચ્છે છે વસ્તુને
નહિ

૫ ન લઙ્ઘન્તે, પૂજ્યપૂજા વિવેકિન । ૯૮

નિવડી પુરુષો પૂજ્યની પૂજા કરવી સૂચતા નથી

† પુણ્યવ્રતામ્ । ‡ દેવ-રાજાદય ।

६ गुणः पुनः जनधन्याऽप्युपासाय श्रद्धिदामा । ११६

अत्र ११ ॥ ११६ ॥ ११७ ॥ ११८ ॥ ११९ ॥ १२० ॥
१२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥

७ अस्माकं विदुषा हि काष्ठप्रभ भवेत् न । ११७

अत्र ११७ ॥ ११८ ॥ ११९ ॥ १२० ॥ १२१ ॥ १२२ ॥
१२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥ १२६ ॥ १२७ ॥

८ तस्योदय म धन्योदियथाही दुवथा रथि । ११८

अत्र ११८ ॥ ११९ ॥ १२० ॥ १२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥
१२४ ॥ १२५ ॥ १२६ ॥ १२७ ॥ १२८ ॥

९ दुर्योग भक्तिग्याः । ११९

तस्मिन् विदुषा यथा नयति

१० विषमत्पमपि ध्यान साधनासाय पायत । १२०

अत्र १२० ॥ १२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥

११ सदात्मन्य प्रदत्त हि वाञ्छितोन्निगुण भवन् । १२१

अत्र १२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥ १२६ ॥
१२७ ॥ १२८ ॥ १२९ ॥ १३० ॥ १३१ ॥

१ गुणावदम् ।

૨ સ્થાન નૈકત્ર સાધૂના નિ મદ્ધાના સમીરવત । ૩૪૧

મમત્વગ્રહિત સાધુઓના ગિયગ્તા રાણની પેઠે એ
સ્થાને રતી નથી

૧૩ નાશો નાર્જિતકર્મણામ્ । ૮૦૦

સાધેલા ક્રમેના (જોગન્યા મિત્રા ૩ તપગ્ના
નિતા) નાશ નથી થતો

૧૪ અપત્યસ્નેહો બલી ગયલુ । ૪૦૧

પ્રેતાના મતાન ઉપરનો પ્રેમ અતિ મમતાન
હાય છે

૧૫ મહતામનુલ્લૌહિં મહદામાચલે ફલમ્ । ૪૦૮

મોટા પુરુષોની માખત કરવાવાળા મનુષ્યો મોટું
ફળ પામે છે

૧૬ કિં કમ્પતે કચચિન્નિલોદન્તઘાતેન દન્તિન ? । ૪૧૯

હું હાસીના તવના રાથી પરિત કષાયમાન
યાવ છે

गंगा ३ बा.

॥ न सत्यं न मनसा ॥ ३७

[illegible]

२ कप माह , रसादु भासिन्महि भूयसम् । २७

५३. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 ५४. $\left(\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \right) \times \frac{1}{2} = \frac{1}{8}$ $\frac{1}{8} \times \frac{1}{8} = \frac{1}{64}$
 ५५. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 ५६. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$

२. कृतमा हि निश्चिता । १७५

၁၇၇-ဒီဗိုလ်တံဆိပ်အမှတ် ၆၂၃

४   *पुनः समा च ।   १८५

ଜଣେ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏହି ପ୍ରତିମାଟି ତିଆରି ହୋଇଛି ।

- गलती पड़ जाने से है।

मर्ग ४ वो

१ सूर्योदय इयान्योपकृत्यै ज्ञान भवान्ज्ञाम् । ११५

सूर्यो ११५ भाद्र ३ महात्मा मोनु ज्ञान ५१५ १२ भाद्र ३

२ दु स्थितेषु हि महता रात्सस्यमतिरिच्यते । १२६

२ भाद्र ३ भाद्र ३ महात्मा मोनु रात्सस्य २५५ १३ भाद्र ३

३ क्षत्रियाणा न वमाऽय क्षरणा र्गै यद्वर्जते । १२७

क्षत्रियो नो ३ धर्म नथी १२७ १३ भाद्र ३
तेना १३ भाद्र ३

४ पित्ताग्नि शर्कराशय पयसा कि न ग्राम्यति । १२८

पित्ताग्नि ४ पित्ताग्नि-पित्ताग्नि १२८ १३ भाद्र ३
इधरी १३ भाद्र ३

५ सर्वेष्वप्यनुकूल हि महान्त कृष्णाधना । १२९

५ भाद्र ३ भाद्र ३ महात्मा मोनु सर्वेष्वप्यनुकूल १२९ १३ भाद्र ३

६ सूनो पुरुषकारो हि र्पाय प्रथम पितु । १३०

६ भाद्र ३ पुरुषकार १३० १३ भाद्र ३
तेनारा १३ भाद्र ३

† महात्मनाम् ।

૫ મદ્વતામવતારો હિ વિશ્વપાલનહેતવે । ૧૧૭

મદ્વા મા પુત્રોત્તે અત્તા-અન્ન દુનિતાની રક્ષા
વા માટે થાય છે

૬ નિઠાચિત્ત મોગફલ મોગ્ય કર્માર્હિતામપિ । ૧૧૮

મો । રૂપરાગ (૬૬) નિઠાચિત્ત કર્મ તીર્થ કર
મગરાતોને પત્ર બોગરુ પડે છે

૭ પૂનામાચારપૂજ્યસ્ય પૂજ્યા અપિ હિ કુર્વતે । ૧૧૯

પૂજનીય પુરુષે પશુ માગ આન્ના રહે પૂજ્યો-
પરિત મુત્રોત્તે પૂ ૧ રહે છે

૮ સર્વમવ્યુત્તુ શોષ્મતામ્ । ૧૨૦

શોષની મુત્રોત્તે તમામ ગમ મહેતુ છે

૯ સર્વગ્રાસ્યલિતો માર્ગ પ્રભૂળા સ્રોતસામિત્ર । ૧૨૧

પ્રાભૂના ગ્રાસની માન્ક મમર્થ પુત્રોત્તે માઈ
રો ૧ દો અખલિત દોષ છે

૧૦ વિપ વેરી દ્યુપેક્ષિત । ૧૨૨

ડોષ ૧ રોત્તે વેરી વિપના જેતુ મમ રહે છે

૧૧ અત્તિઘાહ્યા હિ દૃવતા । ૨૦૯

દેવા બક્તિની ૧૮ થાય છે

૧૨ ઝન્મૂતે હિ બૃતે પ્રાયેર્ણક શરણમર્યમા । ૨૧૦

બ્રહ્મ યુગ્મમાં મન-રેખામાં નવ ત્યારે તેનું રમણ
સૂર્ય જે અથાત્ સૂર્યની રહામે જોવાથી બાંને
ખુલાના થાય છે

૧૩ કુપ્પર નાસ્તિ ટોપ્મતામ્ । ૨૪૬

પગકમી મનુષ્યોને કોઈ રસ્તુ દુઃખ નથી

૧૪ મૂલેષુ હિ વિશુષ્ણેષુ શુષ્ક ણ્વ મહીરુહ । ૩૨૦

દાના મૂળીયા સ્થાને એટલે રૂઝ મૂળીયા મમમનુ

૧૫ હન્યતે હૈમન જાઢ્ય ન ત્રિના જ્વલિતાનરમ્ । ૩૨૩

અગતા અગ્નિ વિના હૈમન-રુદ્ર-વિધાગાની હો
દુઃખ દરી શકતી નથી

૧૬ વીરે કૃષ્ટેષ્ઠક વૃવ વપ્ર કે કેર્ત રણહયતે । ૩૨૫

ગ્રીવ પુરુષોએ પહેલા વિદ્યામાથી થોડી હરો
ખેતી લીધા પછી તે વિદ્યાને ગાણ કાઢ નથી તો તુલ્ય

૧૭ પૂર્વકર્માનુસારેણ જાયતે જન્મિના દિધી । ૩૮૬

પૂર્વના કર્મોને અનુસારે પ્રાણીઓની શુદ્ધિ થાય છે

૧૮ જીવન્ત્યપ્યેકદાઽઽપ્તેન ધાન્યાનિ સ્વાતિવારિણા । ૩૯૫

જીવંતિનક્ષત્રનુ પાળી એક રખત મળનાથી પશુ
ઉપર ધાન્ય શુભે છે

૧૯ અન્યોઽન્યશુભચેષ્ટા દિ શુભોદર્કા દ્વયોરપિ । ૪૧૦

પર અન્ય-મનનેની શુભચેષ્ટા-મારી ક્રિયાઓ મનનેના
દિત મારે થાય છે

૨૦ સુહૃદ્ય દિ પરસ્થાન્તમિદ્ધિતાકારયેન્નિમિ । ૪૧૩

દુઃખિતાકારને અનુવાચના મનુષ્યો બીજાના અંત
અનુભવે મારી રીતે નથી લે છે

૨૧ નહિ મિત્ર્યા કુઠ્ઠીનગાફ । ૪૩૮

કુઠ્ઠીન મનુષ્યની વાણી અમત્ય હોતી નથી

૨૨ પ્રતિજ્ઞા ચ કુર્હીનાન્ના ન મુધા જાતુ જાયતે । ૪૩૯

વ્રતધારન મનુષ્યોની પ્રતિજ્ઞા વ્રત જોતી થતી નથી

૨૩ ઇસ્યમાન દ્વિ, દુ રા પ્રાય પ્રજામ્યતિ । ૪૫૩

મીઝને દેવાથી ચેતનુ , ખ પ્રાય કરીને
સાત થાત છે-ઓઢુ થાય છે

૨૪ જીવન દ્વિ, નરો મદ્રાણિ પશ્યતિ । ૪૫૭

૭વતો માણુમ મુખ જોઈ શકે છે

૨૫ પ્રયાતિ સાત્વિકાના દ્વિ દેવમપ્યનુદૂલતામ્ । ૪૮૩

સત્વ-૫ગકમતાથી પુરોતે ભાગ ૫૫ અનુદૂળ
થાય છે

૨૬ સુપ્રયુત્તસ્ય દમ્ભસ્ય ત્વજાડ્યન્ત ન ગચ્છતિ । ૫૦૫

સારી રીતે ~ જીનીને દર ન જાયતો છેડા બધા-
નિધાતા પળ પામી શકતો નથી

૨૭ અન્ય દ્વિ દુ સિત મ્પ્ના સમાન્થસિતિ દુ સિત । ૫૨૧

ચેતાથી રધારે , ખી માણુમને જોઈને દુ ખી
માણુમને આશ્વાસન મળે છે

पर्व ६ ॥

૩ ખન દિ મુરબ પામ^૧ ન દોષ્ય કુકેય તુતઃ । ૧૧૦

ત પુત્ર^૨ મન ના , ૧૧૫, ૧૧૬ - ૧૧૭ (૧૧૮)
પુત્ર મન ના કુલ ના ૭

૪ મીતદ્વાયા મૂળા અરિ । ૧૮૪

મીતદ્વાયા મિત્રોના મન પુત્ર ના કી ૧૧૫ ૭
(૧૧૫) મનુષ્યો યી ૧૧૬)

૫ પદુરતા દિ મૂલિયન । ૩૦૫

આ ૧૧૫ ૧૧૬ નોત ૭ ૧

૬ જાત્મામત્ર મના સજ્ઞ પરમોદેડિય સમત । ૨૩૧

મ ૧૧ ૧૧૫ ૧૧૬ કુલ ૧ મ ૧ ૧૧૫
આ ૧૧૬ ના ૧૧૭ ૧૧૮

૭ છાળા મૃત્તિઓમાના પર ભેષ નિભય । ૨૩૨

મીતદ્વાયા મન ના મીત્રોના ૧૧૫ ૧૧૬
નિભય ૧ ૧૧૬

૮ પુત્રી-તામાતૃવિરહ પ્રાય કસ્યય કુ મદ । ૨૩૩

પુત્રી નો જાત ૧૧૬ ના ૧૧૭ ૧૧૮
નથી કુતો ૧

મર્મ ૩ જો

૧ સામ્યમ્ દિ ૪૪ કુદ । ૧૩

૧૨ ને ૧૧ ૨ ૧૪ ૧૦ ને ૧૫ ૧

મર્મ ૪ યો

૧ કુદ દિ યજ્ઞમ્ ૧ । ૩

૧૨ ૧૧ ૧૦ ૧૪ ૧ ૧૫ ૧

૨ યામ મયજ્ઞમ્ ૧ । ૧૪

૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧ ૧૪ ૧ ૧૫ ૧ ૧૬ ૧

૩ લોટેદિય સાધનદિ યજ્ઞમ્ ૧ નુ ।

૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧ ૧૪ ૧ ૧૫ ૧ ૧૬ ૧ ૧૭ ૧

૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦

૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦

૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦

૪ પ્રમ્નો કુદ ન કિયન । ૧૫

૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

૫ કામ કામ નિરદુશ । ૬૦

મમદેવ અત્યન્ત નિરદુશ છે

૬ સ્ત્રીના લુબ્ધો જન પ્રાયોગેષ ન સલુ ત્રીયતે । ૬૩

શ્રીઓમા આનન્ત લોલા પુરુષ પ્રાત્ર શ્રીઓના
રોપતે ભોતો નથા

૭ કિં યમસ્ય ત્વીયમિ ? । ૭૪

યમો અતિ દુઃખુ છે ?

૮ રાજ્ય હિ ત્રિકમાવીન ન પ્રમાણ કમાકમો । ૭૫

રાજ્ય પગલમો આધોન છે, તેમા નગની પગ પા
કે અપા પગ કારણનૂત નથી

૯ સદા વૈરાયમાણા હિ શત્કન્તે પરતો મૃતિમ્ । ૮૮

ક્ષમેતા વસ્તુ આચરણુ ગ્નાગ પુરુષો પોતાનું
મૃત્યુ ખીનથી થમે ઝોરી આશ ન કરે છે

૧૦ જ્ઞાન વેતો હિ દુર્ધરમ્ । ૯૪

જ્ઞાનિયોનુ તેજ મહન રૂપુ ક્ષીણુ છે

૩ ન મોઘા દેઝનાઽર્હતામ્ ।

૧૧૧

તીર્થ ડરોની દેઝના નિષ્ફળ પોતી નથી

સર્ગ ૮ મો

૧ તપોલેશોઽપિ નાફલ ।

૧

અ પ તપ પાપુ નિષ્ફળ થતુ નથી

૨ પાસણ્ડિના હિ પાણ્ડિત્ય પ્રાકૃતેષ્વેવ વૃન્મત । ૨૧

પાપ ડિઓતુ પાણ્ડિત્ય મેઝા નનુ-ડના ન ચાલી શકે છે

૩ સ્થાન વિદેશો ણિ, માનિનાનપમાનિતામ્ । ૨૮

અપમાનિત થયેલા નુકસાનમાની મનુ રાતુ સ્થાન પરદેશ છે-અમાનુ નેન્દ્રે નુક નુક રાજની

૪ અભ્યાગતઽન્યનૃન્નિગ્રાને ચારિત્રો નૃપા । ૩૧

અભ્યાગ, અન્ય નૃપાનો પ્રધાન પોતાની રહે આવતા છે-અન્ય નૃપા ખુની પોતા

૫ ગ્ધાય રચમા ઘટ્તુ કાતરા અપિ પઙ્કિતા । ૪૪

ઉપાય મતાનવામા તા ડા પુ યો પશુ પડિત
ધન ૧૧૧ /

૬ ઉદ્ગોડપિ ક્વાપિ ઝોમતે । ૭૫

પટ પપુ ૧૧ યોમે ડ

૭ જીરમ્મૃતા ક્ષીનચરા સ્થિય । ૯૫

યોનાધા ન્યૂન નકિત ન્યૂન ઉમ્મરના પતિવાળી
જાઓ જના જના રમ મના જેરી ડે

૮ એકદ્રવ્યાભિલાષો હિ મહદ્ વૈરસ્ય કારણમ્ । ૧૦૮

અનેક જુનાને એક જ નીજ મેગરવાની ધન
ધરી ત ર નુ મોટ ૧૭૫ થા ૩

૯ માધૂના, લલ્લિભોગોડપદ્ ન હિ । ૧૪૧

માધુઓ પાતાની રમ્વિઆનો ઉપયોગ અસ્થાનમા
—નનસર નથી જતા

૧૦ ન્યામયત્ પ્રતિપક્ષસ્ય નાસ્તિ નાશો મહાત્મસુ । ૧૪૪

નીતિચાળા પુરુષો ત્યાં મુઢી વાપણનો જેમ
નાશ થતો નથી તેમ, મહાત્મા પુરુષાએ સ્વીકાર્યો
ચાલનો નહીં ત્યાં નાશ થતો નથી

૧૧ ઉપયોગોડપિ લઙ્ગાના સદુકાર્યે ન દુષ્યતિ । ૧૫૧

મવના-લામન નવાના ગાત્ર માટે લઙ્ગાઓનો
ઉપયોગ હુકામા દોષ નથી

૧૨ સ્વામિનો મૃત્યુરોપેણ ગૃહ્યન્તે इति નીતિચાલુ । ૧૬૨

નો. એના નાદોષમાં નાના પિત વાપ-પણના
રૂ, એવું નીતિચાલનું સ્વભાવ છે

આમૃ

જગદ્દરિમ્યાત આમૃ પદ્ધતી ન્દાનામા દાની અને
મહામા મેલી નીની વસ્તુઓ, મ્ત્તાઓ અને એક
ન અને ઉપયોગી થઈ પડે એવી તમામ વસ્તુની માદિતી
આપનાર તમ જ આમૃતા મરિરાની ગ્રીષામા ગ્રીષી
કોડીઓ અને નું મુગ્ધ બાવાના લગભગ ૭૫ મહાઓથી
અનકૃત આ પુન્ત જેમ આમૃતા મરિરોને ઉપયોગી છે,
તેમ ભગતરર્ષીની પ્રાપ્તિની પગા અને ઐતિહાસિક
રોધખોળના અભ્યાસોમાં માટે રમ રાખે જ મહાનનું છે
એના લેખક ૭ — ૧ નિરાભતરરરર, રાન્તનુષ્ઠિ મુનિગજ
શ્રી જયન્તવિજયર મહારો મમ, મુગ્ધ એન્ડિય ગજો
૭૫ મહાઓ પાટ માટે ગેગ અને ઉત્તમ જે મહારા પતા,

નિમત માન અદી રૂપીઆ

આની નિંદા આપતિ પાપ મદાન પગી ચૂકેન છે
ફાદા રિગેર મધુ ૮૨ રમાખજ નિમત ૨-૮-

લખો —

શ્રી રિજયરર્ષસુનિ જેન મ લમાગા

હોળા રગખ ઉલ્લેન (માલસ)

અને જાળીતા જુમ્મેરશેને ત્વાની પલ્લ મળશે

पर्व ७ सुं

મર્ગ ૧ લો.

૧ કન્યા હયશ્ય દાસન્યા* । ૨૦

કન્યા કોઈ પા. થોડા રૂને આપના ની હોય છે ન

૨ પ્રાયો વિચારચઙ્ચૂના કોષ સુપ્રશમ ચલુ । ૨૩

ધણ દરીને વિના મનુષ્યોનો કોષ ન હો
વાનત થઈ શકે એવા ના

૩ યથા ગજા તથા પ્રજા । ૩૩

જેવા તથા તેની તેની પ્રજા તેવા

૪ અસહ્યો હિ સ્ત્રીપરામલ્લ । ૪૬

પોતાની સ્ત્રી અપમાન અમલ છે

૫ વન્દનીય સતા સાધુર્હુપકારી વિશેષત્ત । ૪૯

મનન-વિદ્યાન પુરોષોને માધુ વ નીચ તેમ કે,
તેમા પુરુ ઉપકારી માધુ તો ખામ કરીને રહીય છે

* કસ્ત્રેચન ।

૪ સ્તોરુ વિહાય વહ્નિષ્ણુર્ન હિ લજ્ઞાઽઽસ્પદ પુમાન્ । ૧૨૧

ચોક્ક મુગેને ઝાકું ઇન્જના (મેગનનાર) મનુષ્યને
અમાવા જેતુ નથી હાતુ

૫ આત્મસ્ય હિ દૌર્ગંધ્યાદ્, આશ્રિત પરિભૂયતે । ૧૪૩

આત્મ આત્મા માપુમની મનૌરીથી આશ્રિત
(આત્માનના આત્મા આવે) માણુમ દુ ખી થાય છે

૬ મહતામાગમો હ્યાનુ ઠગચ્છેદાય કસ્ય ન ? । ૧૪૮

મેગ પુરુષોનુ આમમન એ ગેના દુ મેને જલદી
નાન ગનાર નથી થતુ અથાત્ દર ના મ મટાડે છે

૭ દોષ્મતા હિ પ્રિયો યુદ્ધાતિથિ રહ્નુ । ૨૦૫

ભુજમગવાળા (વીર પુરુષો)ને યુદ્ધ - નાર અતિથિ
મ રહાશે વાગે છે

૮ યુગ્યતે જ રથ પ્રાણિમાત્રસ્યાપિ વિવેકિનામ્ ।

પશ્ચેન્દ્રિયાણા હસ્ત્યાદિનીચાના રત કા કથા ? । ૨૧૦

વિવે મનુષ્યોને ડાઘ પશુ જનની હિમા રની
મેગ નથી તે પછી પશ્ચેન્દ્રિયા હાથી વગેરે મોટા
જોતી હિમારી તે સાતજ થી - ની ?

૧ દોષ્મન્તો હિ નિર્જૈરેવ દોર્ભિર્વિજયકાઙ્ગિણ । ૨૧૧

ભુજમળરાજા—શિવપુરુષો પોતાની ભુજવધીજ (૨૪
સક્તિથી) વિજય મેળવવાની ઇચ્છા ગમવાગ લેાય છે

૧૦ રત્ને હિ ગ્રહવોર્ઽર્ચિન । ૨૮૩

ઉત્તમ વસ્તુના આદર રજા લેાય છે

૧૧ કિમસાધ્ય મહૌજમામ્ ? । ૩૧૭

મહા પગકેમી શિવપુરુષોને શું અસાધ્ય છે ?

૧૨ વ્રત સમારનાશનમ્ । ૩૫૬

વ્રત, અમાગના પઠિત્રમણુનો નાશ કરનાર છે

૧૩ નાત્મીયા કસ્યચિન્નૃપા । ૪૧૪

ગતિઓ કોઈના થતા નથી

૧૪ સત્યા ચાંચદિ ચાંચિધ્વા પ્રસિદ્ધિર્જયિની નૃણામ્ ૪૧૭

માત્રી ૨ લુહી—ગમે તેવી પશુ પ્રસિદ્ધિ—પ્રખ્યાતિ
મનુષ્યોને જરા પ્રાપ્ત નગવનારી થાય છે

૪ સ્તોત્ર ત્રિદાય વહિષ્ણુર્ન હિ લજ્જાઽઽસ્પદ પુમાન્ । ૧૨૧

ચોડુ મુનીને કાડુ હજનાર (મેળવનાર) મનુષ્યને
હજનારા જેવું નથી હોવું

૫ આશ્રયસ્ય હિ દાર્વેસ્થાન્, આશ્રિત પરિભ્રૂયતે । ૧૨૨

આશ્રય આપનાર માણસની અભોરીની આશ્રિત
(આગેવાનના આગેવાન આગેવો) માણસ દુખી થાય છે

૬ મહત્તામાગમો હ્યાનુ ક્ષેપ્યન્હેદાય રસ્ય ન ? । ૧૨૮

મોટા પુરુષોનું આ મન એ કોના દુ મોનો જલ્દી
નારા હજનાર નથી થતું ? અર્થાત્ હજનાર હ મ મટાડે છે

૭ શોભતા હિ પ્રિયો યુદ્ધાતિવિ ચલુ । ૨૦૫

બુજ્જમગવાળા (વીર પુરુષો)ને યુદ્ધ કરનાર અતિથિ
બહુ રહાશે ભાગે છે

૮ યુજ્યતે ન વથ પ્રાણિમાત્રસ્યાપિ વિવેકિનામ્ ।

પચ્ચન્દ્રિયાણામ્ હસ્ત્યાદિજીવાનામ્ ત કા કથા ? । ૨૧૦

વિવેક મનુષ્યોને કાઈ પણ જનની દિમા જેવી
રોગ નથી તો પછી પચ્ચન્દ્રિયા હાલી વોગ મોટા
જીવાની દિમાની તો સતજ્જલી નથી ?

૯ દોષ્મન્તો હિ નિર્જરેવ દોર્ભિર્વિજયકાશ્વિણ । ૨૧૧

ભુજમગવાળા-નીરપુરુષો પોતાની ભુગ્નવીર (અ-
શક્તિથી-) વિજય મેળવવાની ઇચ્છા ગમવાના હોય છે

૧૦ રત્ને હિ વહ્વોર્ઽર્ચિન । ૨૮૩

ઉત્તમ વસ્તુના આદર રજા હોય છે

૧૧ કિમસાધ્ય મહૌજસામ્ ? । ૩૧૭

મદા પગાંઘ્રી વીરપુરુષોને શુ અમાધ્ય છે ?

૧૨ ત્વત સમારજાશનમ્ । ૩૫૬

ત્વત અસાગ્ના પગિભ્રમણનો તા । ઝગાર છે

૧૩ તાત્મીયા કસ્યચિન્નૃપા । ૪૧૪

નાગઓ કોઈના ચતા નથી

૧૪ મત્યા વા યદિ તા મિધ્યા પ્રસિદ્ધિર્જયિની નૃણામ્ । ૪૧૭

માત્રી કે ભુકી-અમે તેની પણ પ્રસિદ્ધિ-પ્રખ્યાતિ
મનુષ્યોને જાણ પ્રાપ્ત કરાવનારી થાય છે

૧૫ ન હોમ સત્યભાષિણામ્ ।

૪૨૬

સાચુ મોક્ષનારાઓને બન હોતો નથી

૧૬ અવિષ્ટશ્ય વિધાતારો ભવન્તિ ત્રિપદાં પદમ્ । ૪૨૮

અખરિચારુ ૪૨૮૨ મનુષ્યો દુખી થાય છે

૧૭ કૃતસ્ય, કરણ નહિ વિચલે । ૪૨૯

જો કારં પૂન અર્થ ગણુ હોય, તેમા નહ નાનુ
ગેહુ નથી

૧૮ પુનાય ત્રિયતે ન ક્ષિમ્ ? ૪૩૦

પુનને માટે શુ નથી નાનુ / અર્થાત પુનને
માટે માતા-પિતા અને દુખો વડે કે

૧૯ ગુરુવદ્ગુરુપુત્રેઽપિ વત્તિતલ્યમિતિ શ્રુતે । ૪૩૩

ગુની માફ ગુના પુત્ર (૧ વિધ) ઉપ
પણ બધા ગાખની જોડએ

૨૦ પ્રાણૈરપ્યુપકુર્વન્તિ મહાન્ત કિં પુનર્ગિત ? । ૪૩૬

મહાપુરુષો પોતાના પ્રાણો આપીને પણ ખીખતો
વિપતિ કરે છે, તો પછી વાણીથી કરે તેમાં તો
કહેવું જ શું ?

૨૧ પ્રાણાઽસ્યયેઽપિ શસન્તિ નાઽસત્ય સત્યમાપિણ । ૪૩૭

મત્સવાદીઓ પ્રાણુ જાપ તો પણ જૂઠું બોલતા નથી

૨૨ અન્યગ્વ્યમિવાત્તવ્ય નાઽસત્ય પાપમીરુણા ।

ગુહવાગન્યવાકારે કૂટસાહ્યે ચ કા કથા ? । ૪૩૮

પાપથી જનાર મનુષ્યે ખીલુ પણ જૂઠું ન
મોતનું ભેષ્ય છે, તો પછી કહો ॥ સ્થનને વિપરીત
જનાની તથા ઝોગી માફી પૂગવાની તો માત્ર જ
હી કરવી ?

૨૩ મત્યાદ્ વર્ષતિ વર્જન્ય સત્યાન્ મિધ્યન્તિ

દેવતા । ૪૪૫

મત્સયાં મેર વર્ષે છે અને મત્સયો દેવો (પણ)
૧૪ થાપ છે

२४ प्राणा अपि हि दीयन्ते परस्मै न पुन प्रिया । ५३६

जी नने माटे पोताना प्राणो पक्षु आपी छ । ५
परंतु स्त्री न आपी छान

२५ न वात्मात्र कलङ्काय विशुद्धमनसा नृणाम् । ५३६

निरुद्ध मन-वाणा-पवित्र पुरुषोंने रखन मानधी
मात्र मननु केन छ लागतु नधी

२६ अरिर्निनोऽधपु न तथा दोषमन्तो विजये यथा । ५३७

द्वन्द्वार्थी पुरुषो धन-मानने माटे ओटलो प्रयत्न
नधी उगता के जेना छान पुरुषो विजयने माटे
उरे छे

२७ एकान्तविग्रम काऽपि विपदेऽपि प्रजायते । ५३८

जे तु एक छान छान छान आपत्तिनु छान छान
जने छ

२८ म्लीयमो रत्निभ्योऽपि प्रसूते हि वसुन्धरा । ५३९

पृथ्वी मगवानोधी पक्षु रधारे मगवानोने उत्पन्न
उरे छे

૨૯ વીરા હિ ન સહન્તેઽન્યવીરાહઙ્કારહમ્પરમ્ । ૬૦૫

બદાહ્ન પુરુષો બીજા સીરોના ગવને અહત
કરતા નથી

૩૦ જિતે નાથે, પિતા ઇત્ય પદાતય । ૬૦૬

માલિક જિનાયો એટલે તે ધી મેના અતાઇ / ગઇ

૩૧ તેજસ્વિના હિ નિસ્તેજો મૃત્યુતોઽપ્યતિદુ મહમ્ । ૬૦૭

તેજસ્વી પુરુષોને, નિ તજ (પગાન-અપમાનિત)
મરુ તે મૃત્યુથી પણ વધાર અમલ છે

૩૨ કર્માણ્યયસ્ય મર્ત્યસ્ય ફલન્ત્યેત ચિરાદપિ ।

આપુરન્દ્રમાક્ષિટ સસારસ્થિતિરીદશી । ૬૦૮

જાના ગળે પપુ લગેને -મે મરતર ફળ આપે
છે ઇન્દ્રથી લઇ બીજા મુધી-તમામ પ્રાણિઓને માટે
મારનો આ નિયમ છે

સર્ગ ૩ જો

૧ વદ્ધમોલ્કણિઠવાના દિ ષટિકાડપિ દિનાયતે । ૨૧

પોતાની જીને કે પોતાના પતિને મળવાની ઉત્કંઠા
નાળા મનુષ્યોને એક ધડી પણ રિસ જેવડી બાળે છે

૨ સ્તોમમપ્યમૃત ભેષો મારોડપિ ન વિપસ્ય હુ । ૨૮

અમૃત થોડું હાલ્ય તો પણ તાબ કરતાં છે ત્યારે
વિપત્તે તો મોટા ઢગનો પણ નકામો છે

૩ સાપરાધાડપ્યમર્મ્યથ, સ્ત્રી । ૩૨

સ્ત્રી અપરાધસળી હોય તો પણ વધને પોગતી નથી

૪ મૃત્યોડપિ દિ વિરક્ત સ્થાદાપદે કિં પુન

પ્રિયા ? । ૩૫

નિરક્તના જ મરેલા નોકર પણ હું ખ દેવાનાજો
થાય એ તો પછી પોતાની ઓતુ તો નહેવુજ હું ?

૫ કિં સ્નાદુનાડપિ માજ્યેન ? રોચતે તથદાત્મને । ૩૬

પોતાને રુચતું ન હોય એવા સ્નાત્તિ બોળતી
પણ શો તાબ છે ?

૬ ન ચુક્ત મહતા ચત્ સ્વપ્રતિપન્નસ્ય હૃદ્ધનમ્ ।

અનુહૃદ્ધ્યૈસ્તુ ગુરુભિ પ્રતિપન્નસ્ય કા કવા ? । ૩૮

મહાપુરુષો મે, પોતે સ્વીકારેલ વસ્તુનું ઉદ્ધવન કરવું મેંજ નથી તો પછી જોમની આગા ઉદ્ધવન કરી ચુક્યા નથી, એના વડીલોની માથે-સામે મ્વી રેલ વસ્તુના ઉદ્ધવન માટે તો કહેવું જ નહીં

૭ ચિકીળતે વા મૂત્યેન વદતે વા પ્રસાદત ।

ગુરવો હીત્યપિ સતા પ્રમાણ નાપરા ગતિ । ૩૯

પાતાને વેચી દે કે ખુરી ચક્રને બીજાને મદત આપી દે, છતાં સજ્જન પુરુષોને રહીયો (મા-માપ નેરે) પ્રમાણ-માન્યજ કે અચાત તેમની આગા માન્ય કરી જોઈએ, એ નિવામ જોઈ ગતિ નથી

૮ માનિનો હ્યવલેપ ન વિસ્મરન્તિ ચત્સ્તત । ૪૦

આત્માભિમાની પુરુષો ગમે ત્યાં જન પપ્પ ચયેલા અપમાનને જુનતા નથી

૯ વિદ્યાધરાણા વિદ્યૈવ સર્વસિદ્ધિષુ કામધુક્ । ૪૧

વિદ્યાધરેને તમામ ગરોની મિદમા વિદ્યા જ વાહિત ફળ આપનારી છે

१० रवदु म्याययानवात्र हि तापर सुहृद रिता । ८५

१०१ दु.पे. १०११ ५ । मि. १०११ भा. १०
२५१ १५१

११ रहु म्ययोर्हि वम्पयाने नृपका वाभयर्तिन । ११०

११० ११०-११० ११०१११ (११०१११)
११०, ११०१ ११०१११ भा. ११० ११०१११
११० ११०१ ११०१११ ११०१११ ११० ११० ११० ११०

१२ प्रतारणाप्रकारान हि बहूजायन्ति पासुन्मा । १२८

१२८-१२८ (१२८१११) १२८१११ १२८१११
१२८१११ १२८१११ १२८१११ १२८१११

१३ म्यामिवत् स्याम्यपत्यडवि सेवका समवृत्तय । १३२

१३२ १३२१११ भा. १३२१११ १३२१११ १३२१११
१३२ भा. १३२१११ १३२१११ (१३२१११) १३२ १३२

१४ सन्त सता न विपद यिलोऽगितुमीश्वरा । १३३

१३३१११ स. १३३१११ १३३१११ १३३१११ १३३१११

૧૫ અચિન્ત્ય ચરિત સ્ત્રીણા હી ત્રિપાત્રો ત્રિધેરિવ । ૧૩૮

ખેલો વિષય છે કે વિધિ-કર્મના ત્રિપા ત્રીજેમ
ત્રીઓનુ ચરિત અચિત્ય-મદન હોય છે

૧૬ અહ્નતેશોઽપિ, દૂપયત્વશુક શુચિ । ૧૩૯

ચોડુ પપુ નજી સ્વ-ગ વસ્ત્રને બગાડી દે છે-
મલીન કરી નાખે છે

૧૭ અદિદષ્ટાઽહ્નુલિ કિં ન ચ્છિયતે વુદ્ધિસાલિના ? । ૧૪૧

માપથી આગેલ આગળીને હુ શુદ્ધિમાન મનુષ્ય
કાપી નથી નાખતો

૧૮ શ્વતૂદુ લે દુહિતૃણા શરણ શરણ પિતુ । ૧૪૨

મામુ ત-કથી પુત્રીઓને દુખ હોય ત્યાં તેમને
માટે પિતાનુ ધન (પૌણ) રક્ષ-આધા ખૂત છે

૧૯ નિર્ગમયેદપિ કૂરા નેપમુત્પાદ્ય કચ્ચન । ૧૪૩

કૂર મનુષ્યો (માલિકો) એક પણ દોષ ઉપ નથીને
(સ્વચ્છનને-નિદોષને) ગામ અથવા દેશથી બહાર
ની પણ મૂકે છે

३० इष्टमार मयव दीहम् तामा ॥ दुःखं च ॥ ३००

જેનું બળ સાડાત્રી નજરે પડ્યું ત્યાં બચા
(બદાકો) જમાઈ બાળના મુરિદ છે

ਸਗੋਂ ਖੁਸ਼ੀ

८ तमोऽर्चनं हि सत्यैश्च प्रायो धन्यवर्गातवत् । १८

મજકરીમા કહ્યું સ્વેદ મેં ૧૧ વનના તવાના
 નીલની માફક પ્રાપ્ત નાનું જ દારૂ સ્વપ્ન થયું દેવ

२ सुन्दर महात्म्यमद्वो कड पाणिप्रलम्भम् । २२

મનુષ્ય ને તરવે પડે ત્યારે તરવેના તરણ તરણ
ચાલે છે.

३ तुल्यमैः क्षत्रियाणां स्वमन्थापाठो यत्तु । २५

મનિયોનો ખરેખરો હુલસમ પોતા િ મનિતાનુ
પાલન કુલુ એ હ

४ प्राप्नोद्य हि तरणि विरोधातु क इभर ? । ३६

ગૌણ સ્ત્રીને લગ્ન માટે ફાજ મમથ ૫૪

૫ લોભાભિભૂતમનસા વિવેક સ્યાત્ ક્રિયચિરમ્ ? ૧૪૩

લાભી મનુષ્યોભા વિવેક ક્યા મુધી ગ્હી એક ?

૬ કિં સિદ્ધી હન્તિ ન દ્વિપાન્ ? ૭૪

શુ સિદ્ધિ દ્વારીઓને નથી મારતી ? અર્થાત્
મમય બિયો પુરુષનુ જામ ક્કી એક છે

૭ ન હ્યમત્ પ્રાપ્યતે કાપિ રેનાડ્યાકાગ્રપુષ્પચત્ ૮૯

આ ઇશ પુષ્પની માદ-મગત્-અનુ કોષ્ટને ક્યાન પશુ
મગતી નથી જેની વિષમાનતા નથી એ ક્યાથી મળે ?

૮ નહિ ભીરાણ્યા રાજામન્યાગ્નરણેડપિ હિ ૯૫

ગગનજોની આગાવી અન્યાન કરામા પશુ ભર
દાનો નથી

૯ જાતા હિ સ્ફુટભાપિણ ૧૦૯

હિતૈવી-પરિત પુરુષો સ્પષ્ટ જહનાગ હોય છે

૧૦ સમયઘ્ના હિ ધીમન્તો ન તિષ્ઠન્તિ ચથા તથા ૧૭૧

નમયને જોગખનાર બુદ્ધિમાન મનુષ્યો જેમ તેમ
(જીમજોને તા) નજમા પશુ ગ્હેતા નથી

૨૨ દીયન્તે કન્યકા સકૃત્ ।

૩૧૯

કે રાઓ એ-નાં અપાય છે

૨૩ સ્વેચ્છયૈષ ઘરાડ્ઘાન લોકે ન હિ પરચ્છયા । ૩૨૯

જગતમા પોતાની ઇ-ગવી (કન્યાની કે મા-
આપની મરણવી) ન્યાના નર-પતિનો સીકા થાત છે,
બીજાઓની ઇ-છાવી નહિ

૨૪ ધૃસ્તે માનં હિ હુ સાય જીવિત મરણાદપિ । ૩૩૦

માનતુ ખ-ન વતા જીવન મરણ ગતા પશુ
નહારે હુ ખરાણુ થાત છે

૨૫ પ્રસ્તરોત્કીર્ણરણેન પ્રવિજ્ઞા હિ મહાત્મનામ્ । ૩૩૪

મહા પુરુષોની પ્રતિજ્ઞા પત્થરમા જોડેલી લીંગના
જેની રિથર હોત છે

૨૬ મહતા હિ પ્રવિજ્ઞા તુ ન ચલત્યદ્રિપાદવન્ । ૩૩૪

મોટા પુરુષોની પ્રતિજ્ઞા પર્વતના મૂળની જેમ
ચલાયમાન થતી નથી

સર્ગ ૫ મો.

૧ માયોપાયો વક્રીયમિ । ૧૫

ગળવાનની આગળ કપટ કે તુ, તે (જવાવનો) એ
ઉપાન છે

૨ ગલા નર્વકપા સહુ । ૧૬

ખરેખ દુર્જન હો । ત્યુ ના કુનાગ હોન છે

૩ જાતુ વર્મમર્મ વા ગળયન્તિ ન માનિન । ૩૭

અનિમાની-કેદત લોકો ધર્મ કે અધર્મને કદાપિ
પુના નથી

૪ મૃત્યે કોપ શિલામાત્રકૃતે શિષ્યે ગુરોરિય । ૬૩

જેમ શિષ્ય કપટ કરતો કોપ કરતા શિષ્યને શિક્ષા
આપવા-મુઘા વા પુરતો જ હોય છે, તેમ નોકર ઉપર
માનિકનો કોપ પણ નોનને રપ । આપવા પુરતો-મુઘા
વા પુરતોજ હોય છે

૫ મન્ત્રિણા મન્ત્રસામર્થ્યાત્ સ્યાદલીકેડપિ સત્યતા । ૯૩

જોગી મન્ત્ર હોય તો પણ મન્ત્રિઓની દેવતાસરીથી
યોગિને માગી જેની લાગે હ

૫ શ્રુતે હિ સર્વધા મૂઢે શરણ તરણિ સહુ । ૧૦૧

ઝીઝ આવતી મેખાધ મન્ય તો તે વખતે સૂરની સામે
જોસાથી ઝીઝ આવી જાય છે

૬ સ્વકાર્યાદધિકો યત્ન પરકાર્યે મહીયસામ્ । ૧૦૨

મોટા પુરોહો પોતાના કાર્ય કરતા પશુ ખીખતુ
કાર્ય કરવામાં વધારે પ્રયત્ન કરે છે

૭ રણાય નાલસા શૂણ્ય ભોજનાય દ્વિજા દ્વ । ૧૦૮

જેમ શાહજો ભોજન (મોહકાદિ) માટે આગમુ
નથી લેતા તેમ તી પુરોહ પુદ્ગ કરવા માટે આગમુ
હોતા નથી

૮ ન દ્વિતીયા ચપેટા હિ હરેર્હરિનમારણે । ૧૧૪

હરણને માગ્યા માટે સિંહની એબજ ચપેટા (ચપ્પડ)
માં છે તોછ ચોટાની જરૂર નથી

૯ અહો ! સમાડવસ્થા તલીયસી । ૧૪૨

હ ખતી તાત છે કે તમ અવસ્થા બહુજ
બગવાન-કુદ મેલ ક

૧૦ કિં કરોતિ પર મન્ત્ર પ્રભૌ કામરશ્મ્વદે ? । ૧૭૮

ન્યારે સ્વામી તમાધીન થયો હોય ત્યારે તેની
આગળ મની વચેત્રે જણા માણુનાની નારી મદાદ ૩
દામ આવે ?

૧૧ મહાત્મના મ્યાત્રમાત્રા ક પત્ર નાત્ત્વત્વે ? । ૧૭૯

ન્યાયનાગા મદાપુરોના પલને કોણુ નથી
સ્વીકારતો ?

૧૨ અનાગત હિ વચ્યન્તિ મન્ત્રિગો મન્ત્રચતુષા । ૧૮૧

મન્ત્રીઓ વિચારરૂપી આખોથી બવિધ્યની રાત
પણુ ભેદ રાદ છે

૧૩ આદૌ પ્રેવ્યો દ્વિપા દૂત ઇતિ નીતિમતા સિરતિ । ૧૮૭

યુદ્ધની મહેલા દુસ્મનોની પામે દૂત મોડવો વંત્ર મે
એની નીતિમાનોની રીતિ છે

૧૪ સન્દેહાહારકેનાપિ ચત્તિ મિધ્યેત્ પ્રયોજનમ્ ।

પર્યાત્ત સ્વયમુચોગર્મ્મણા મૂમુક્ષા તદા । ૧૯૧

જો દુનથી કાંઈ સિદ્ધિ થઈ જતી હોય તો પછી ગાત
જોએ પોતે ઉલોગ-પુરુષાર્થ ૨૦ રાની રીતે જાગે ૨૬ની ની

૧૫ છલચ્છેકા મ્વલ્લ સલુ । ૨૯૧

ફૂલનો બરખા ગાઠ - સાના-કપા કપામા
હાજી કાઠ છે

૧૬ ધિગહો ! નીચસૌટ્ટમ । ૩૦૮

નીચ જાન ગાયેની મિનાવાગીને ધિક્કાર છે

૧૭ મર્વમસ્ત્ર પ્લીયમામ્ । ૩૭૧

મરવાન મનુષ્યોને માટે ૧-૨૨૫ સન્ન મમાન છે

૧૮ કૌતુકાદ્ હિ ભળ દત્ત યત્તો જયમપિ દ્વિપામ્ । ૨૮

મમથ - ૧૮૧૮ ૩૨૫ ૩૨૭૫ (દ્વિપળથી)
સનુઓને ગાડીવાગ માટે જન પપ્પ બાપે છે

૧૯ અદ્ધારાન્ પરહસ્તેન કર્પયન્તિ હિ ધૂર્તેકા । ૩૯૨

ધૂર્ત લોકા બમા ૧ બીજા પામે દારે છે અર્થાત્
જાળમનાગુ ગર્મ બીજા પામે ગાવે છે

૨૦ મમ્માગ્રોડપિ હિ પાપાય, પરસ્ત્રીહારિણ । ૩૯૭

૧ સ્ત્રી ઉપાડી જના પુરુષ માટે વાતોવાપ ગ્રેવો
મે પળ મોટ પાપ

मर्ग ७ मो.

१ रिपावपि पराभूते महान्तो हि कृपालव । ९

महापुरुषो, पराभूत पराभूत-हारा रानु उपर
पक्ष राणु दोर उ

२ आप्तेन मन्त्रिणा मन्त्र शुभोत्कर्षा हि भूमुजाम् । १७

निश्चामपात-दितेपी न नीनी माये म नपा-मनाह
दरी ते गान्धर्वोने माटे बाभमगी उ

३ न मुधा भवति कापि प्रणिपानो महात्मसु । १४

महापुरुषोने उतो नमस्कार १४ पक्ष मधले
नमो उतो नधी

४ न ह्री पूज्याद् हि निभ्यताम् । १६४

पूजन-रिपोपी नीनामा-हारी वनामा रमावा
लेषु नधी

५ पर्यस्ते शकटे हन्त । किं कुर्यात् गणाधिप, ? १०८३

माह तुल्या पक्षी तेना भाविक १ १०८३

६ राजकार्येऽपि राजान उत्थाप्यन्ते ह्युपायत । २८६

राजकार्ये में भाग पक्ष राजाओंने उपायार्थी
जगज्जस होव तो युक्तिपूर्वक (भगीत वगेरे कामकाज
मधुर उपायार्थी) जगजाय ७

७ नाऽऽप्तस्याऽऽप्ते प्ररोचना । २८७

द्वितीयांश आगम तेना प्रिय भापुमे रात इत्ता
नराभाना राक्षसो कहुनानी जरर नथी होती

सर्ग ८ श्लो

१ वीरा हि, प्रजासु समदृष्टय । ३

वीरो पुरो प्रजामनो उपो समदृष्टिवाजा होय ७

२ विवेके हि न रौद्रता । १४८

विवे मया पक्षी गै जान रहेतो नथी

३ नेकत्र मुनय स्थिरा । २३५

मुनिओ-मन्वासीओ हमेशा ओठे मण्डे रहेता नथी

૪ પ્રાય , પ્રયાદા લોકનિર્મિતા । ૨૬૪

કિંતુ તીર્થો-સ્તથા મો ધણે ભાગે જનતાની કૌશલ-
વેલી હોય છે

૫ અવશ્યમેવ મોક્ષ્યે કર્માર્થીને સુસામુગે । ૨૭૩

(માગ કે નપાગ) મની ઉત્પન્ન થએલ સુખ
કે દુખ અવશ્ય ભોગવવા પડે છે

૬ વર્મ ક્ષરણમાપદિ । ૨૭૪

આપત્તિના પ્રસંગે-દુખ વખતે ધર્મનું સમજ
(અવનમન) છે

૭ રાજતેજો હિ દુસ્સહમ્ । ૨૭૮

ગત્યોનુ તેજ દુઃસહ તેવે છે

૮ યુક્ત્યા હિ યદ્ ઘટામેતિ શ્રદ્ધેય તત્ મનીષિણા । ૨૮૨

જે માત્ર યુક્તિથી જની હોય (સાચી લાગતી
હોય), તે શ્રદ્ધાભાવે માની લેવી જોઈએ

૯ પ્રાય પ્રેમાતિદુસ્ત્યજમ્ । ૨૮૭

પણે ભાગે પ્રેમ એવા મુઠ્ઠા કાઢી છે

૧૦ ન મક્તા કાષ્ઠ્યુપેન્દ્રા ।

૨૮૮

મ । ભક્તો પોષ થયુ અને પોતાના સ્વામિની
ઉપેક્ષા રના નથી

૧૧ ન રક્તો હોપમીન્દ્રે ।

૨૯૨

। ॥ માણુમ (જેના ઉપર ગમ હોત તેના)
પેપને જાતના નથી

૧૨ યથા તથાપરદિતા યજ્ઞરુદ્ધમુરો જન । ૩૦૦

લો । ન મુખ નારુ નથી અથાત્ નમને કોઈ રોક
નાર નથી ની જેમ મનમા જાન તેમ લોખે મકરા જે છે

૧૩ સર્વલોકનિરુદ્ધ તુ ત્યાગ્યમેવ યદસ્વિન । ૩૦૨

જેમા નમાન લોભા ॥ વિરોધ હોય તે નીજ-
વાર્ધનો તો રક્ષતી મનુષ્યે અવર ત્યા । જગે લોહ્યે

૧૪ શદ્ધાસ્વાન હિ મવાપિ દિવ્યાનિ હમતે જન । ૩૦૬

જમના સ્થાનમા આ ની હી ન પરીક્ષા કરાવ
છે અથાત્ અગ્નિમા પ્રવત જવા વગેરેથી પોતાની
મહત્તા મિદ્ધ રી જાનાવે છે

मर्ग ९ मो.

१ एकं धर्मं प्रपन्ना हि सर्वे स्युरन्यवो मिव । १३

मे--ममान धर्म पाप्मानाग मधा अग्रमुपगम
म धुमो ५

२ स्त्रीणां पतिगृहादन्यत् स्थानं भ्रातृनिकेतनम् । १४

स्त्रीमोने भाग पतिना गृही पीलु स्थान बाधु
१२ (पीन) ३

३ त्रिधुरेषु हि मित्राणि स्मरणीयानि मन्त्रयत् । १५

३ अ १५ने मन्त्रनी भादव मित्रो वाद ६००० लोभमे,

४ पूज्ये हि विनयोऽर्हति । १६

पूज्य (विन) बोधा प्रत्ये दि १५ ६००० लोभमे

५ पुत्रात् पगजयो वक्षोद्द्योतनाय न कस्य हि ? । १७

पोताना पुनरी पतज्य पाभवा (दारपु) ते
डोना वलनी उरति कुना नधी यतु १ अर्थात् पोताना
पुनरी दारु ते पोताना वलनी शक्ति वधारना
थाय ३

સર્ગ ૧ લો.

૧ કો દિ, દીપે સત્યગ્નિમીક્ષતે ? । ૬૭

દીગ નિવિમાન હોય ત્યાં અગ્નિના પ્રકાશથી । મ
કે પાતે પ્રે । બાહુ ?

૨ મોડર્થ સ્વભાવમસિદ્ધો ન દિયાચ્છામપેક્ષતે । ૮૪

અનાસ્થી નિક્ષ (પ્રકૃતિને અનુ. જ) ને ૧૫ હેમ,
ને માટે ખીલતી ગચ્છતી-પ્રેમચાતી જરૂર પડેલી નથી

સર્ગ ૨ લો.

૧ મર્દેરાતોડપિ મધુરા વાર્તાડર્વકવિતા સતી । ૪૫

અર્ધો મૃદુલી વાળા સાં રી પા । ૧૫૫૨ મીડી
લાન છે

૨ મૂલ્યાના દિ નતોત્તમા ।

૬૮

તમ પુરોને ગાક નિ । ૧૫૫૨ જલદી જમાડી
પ્રક. ૬

૩ દૂર દિ મણ્ડન યાગ્ ।

૧૨૨

દીપા કે ૧૫૫૨ વાર્તા આનુષ્ઠાન સમાન છે

૪ મહિષીચારણ હ્યાચમામીરાણા કુલત્રતમ્ । ૨૪૭

મે સો ચારણી તે બરવાડોનુ પહેલુ કુલત્રત-મુખ્ય
ત્રતમ્ છે

૫ સ્વચરોઽતિપ્રોઢાનામનૂઢાના હિ ચોપિતામ્ । ૩૧૬

વધી ભોળી ઉમ્મગ્ની નહિ પગ્ગેની - યાઓનો
સ્વચર મહોત્સવ - રવો ચોખ્ખો છે

૬ અતિધીનામુચિત્ત દ્યદ્ † । ૩૨૦

મહેમાનોનુ સ્વાગત કરવુ ઉચિત છે

૭ સ્વસ્થાનગમનોત્કણ્ઠા કલ્પ મ સ્યાદ્ વલીયસી । ૩૭૮

પોતાના ગામ જવાને માટે કોને તીવ્ર ઇચ્છા
ન થાય ?

૮ વિનાઽઽલોકેન લોકો હિ જીવન્નપિ પરમુચન્ । ૩૮૩

મગજ વિના લોકો જીવતા તેમ તો પણ મરેલા
જેવા થઈ જાય છે

† સ્વમ્મતમ્ ।

૯ ન સિદ્ધ સદ્વેદ્યો હિ ગૂઢાદ્યરોપસર્વિણમ્ । ૪૨૨

સિદ્ધ પોતાની ગુઢના દાગ પામે આરનાગ બીજા
કાંઈ મદન કરી શકતો નથી

૧૦ નિરીદ્યસ્ય હિ કિં નૃપ ? । ૪૩૧

નિરીદ્ય પુરોની પામે ગમ્મ શા દિસાળમા છે ?

૧૧ જ્યેષ્ઠો ખ્રાતા પિતા ચથા । ૪૪૮

મોટા બાપ પિતા તુલ્ય હોય છે

૧૨ મતીના નાસ્તિ દુષ્કરમ્ । ૪૫૬

મતીએને ગાંધ મમ દુષ્કર નથી

૧૩ પ્રમાણ નિયતિ રણુ । ૪૭૫

નિયતિ (બંધિતવ્યતા) એજ પ્રમાણુ છે

૧૪ ન હિ સ્થાનમનુદિસ્ય પ્રવૃત્તિશ્ચેતનાવકામ્ । ૪૮૪

સ્થાન અથવા કાર્યનું લક્ષણનિદુ બાધ્યા વિના
બુદ્ધિમાન પુરોની ગાંધ કાર્યમા પ્રવૃત્તિ હોતી નથી

૧૫ કુર્યાન્ પુરુષકાર કિં દૈવ વક્ત્ર્વમીયુપિ ? । ૪૯૯

‘૧-૨-૩’ વા. થયા પછી ઉદ્ધમ ૩ મમ
દરી રહે ।

૧૬ તુ ત્વસ્મૃતિસરયસૌ । ૫૦૯

૬ મને જૂનવાના નિ. મળી તુ ૧ ૭

૧૭ શ્વહુર શરણ યેષા નરાણા તે નરાગ્રમા । ૫૧૮

જેઓ મોતાના નમ ને આશ્રિત રહે છે, તે પુરુષો
અધમ ગણાય છે

૧૮ શીલ મતીના સર્વાન્નરત્નામન્ત્રો હિ દ્વાશ્વત । ૫૨૦

મનીઓનું શીત એ નેમના આ મા ચરીત્રની ગ્ધા
કરના માટે માગે મન છે

૧૯ દુર્વૈશાપતિતાના હિ સ્ત્રીણા ધૈર્યગુણ કુત ? । ૫૫૧

દુ ખમા આતી પડેલી સ્ત્રીઓને ધર્મ કે મધી લેાય ।

* નિદા ।

૨૦ ન દ્વાત્મીયા કચ્ચુલિકા જાતુ માયય મોગિન । ૫૫૨

મર્ષને પોતાની કાચગી હાથ પશુ મોઝનરૂપ થતી
નથી

૨૧ ચિર, ન હિ નર્માપિ ડર્મદમ્ । ૫૫૩

રાત્રી દાસી-મર-ને મુખ-તરી થતી નથી

૨૨ પતિ ત્રિનાડપિ તદ્દેશમાભિભવાયૈર ચોપિતામ્ । ૫૬૧

પતિ ત્રિના પતિનું ૪૦ પદ બીઓના પગભરને
માટે થાય છે

૨૩ સર્વૈર કુગ્રહ તામા સ્ત્રીણા યા સ્યુ પતિવ્રતા । ૫૬૭

જે બીઓ પતિવ્રતા-નથી હોય છે તેઓને મરે
દેશબ દુઝવ-હાથ તાર છે

૨૪ સુલભા ધનિના હિ મી । ૫૭૧

ધનનાને જાત સુલભ હોય છે

૨૫ જાતસ્ય ક્ષિ મુર મૃત્યુરકૃતાર્વસ્ય મૃત્યુમી । ૫૯૮

જેના જન્મ થયો તેનું મૃત્યુ અવશ્ય થવાનું છે,
અને જેને પોતાના જન્મને મરણ નથી જોઈ તેને જ
મરણનો જાત હોય છે

૨૬ અચાન્નક્ષીરપાણાય ઋત્મે રોચેત કાશ્વિકા ? । ૬૩૩

પીવાને માટે જેને દૂધ મળ્યું હોય એવા કલા
માપુસને ખાતી । ૭૭ પીવાની રુચિ થાય ?

૨૭ તપ શ્લેશસહાના હિ ન મોત્ષોઽપિ દર્શયસિ । ૬૭૨

તપના કષ્ટને મદન ગનાગ મનુષ્યોને મોક્ષ પણ
દેવ નથી તે ખીજાની સાતજ સી ?

૨૮ મહાભય પ્રાણભય સર્વપામપિ દહિનામ્ । ૬૯૦

તમામ ત્રાણીઓને મૃત્યુભય નાથી મોટે ભય છે

૨૯ અપ્યેકાદપરિગ્રગ્વાડયશ્ય સ્વર્ગોપવર્ગદા । ૬૯૧

એક વિન પામેલી દીક્ષા પણ અસ્થ સ્વર્ગ અથવા
મોક્ષને આપનારી થાય છે

૩૦ વૈવ દુર્બલપાતિ હિ । ૭૦૫

વૈવ-આપ દુર્મળને મારી મેરે છે

૩૧ મહર્ષય દ્વિગમોષવચના હિ પતિવ્રતા । ૭૧૩

આઠ મહા ગિદ્ધિઓની પેઠે પતિવ્રતા સ્ત્રીઓ પણ
અમોષ (મરણ) નચનવાળી હોય છે

૩૨ પદ્મકમપ્તાઽપિ, પદ્મિન્યેય હિ પદ્મિની । ૭૫૭

ખચાધી વેપાએથી હાથ નો પખુ પદ્મિની (મલિની)
 છે તે પદ્મિનાજી છે અર્થાત્ મનેડ દોમા જ્યલો હાથ
 તો પદ્મ કુળસ્તી ખોઝો જાનો હતી નહીં અને
 પોતાના મિત્રજનને ઠેકની નથી

૩૩ પ્રમાણમન્ત કરણ ચલિષ્ઠાનિષ્ઠનિર્ણયે । ૭૬૯

પ્રિયાપ્રિય- સંન્યાસર્ત-નો નિર્ણય જાસમા પાતાનુ
 અન્ત જીવુ જ પ્રમાણ છે અર્થાત્ પોતાનુ અન્ત કરમ
 જે માત્ર કમુન છે તે પ્રમાણ વર્તવુ

૩૪ કિયત્ ક્ષેમ કુરાત્મનામ્ ? । ૮૦૧

કુષ્ટ પુરુષોને કુસળતા જ્યાં મુધી હાથ

૩૫ સેવા મનસ્વી ક કુર્યાન્ ? કુર્ગદ્વા તર્હિ ભૂષતે । ૮૦૨

કોણુ છુદ્ધિમાન પુરુષ પાગળ સેવા કરે / અને
 મિત્ર કરે તો સમ્મની જ કર

૩૬ નાલ્ક્ય વક્ષતાજુપામ । ૮૦૬

અતુલ માણુઓની આગમ નાહ માત્ર જાનો હેતી
 નથી

૩૭ નારાણામાતુરસ્ત્રે હિ ન દૂરે નયનોદકમ્ । ૮૨૧

આંખે ને કંઈના મળ્યમા આજમા આસુ આવતા
વિનય થતો નથી

૩૮ ન કશ્ચિદ્ ઝલ્લાન્ વિધ । ૮૨૩

વિધિ-કર્મથી કાંઈ નમનનું નથી

૩૯ ઇષ્ટ દષ્ટે નવમિથ દુ ર ભરતિ દહિનામ્ । ૮૩૦

પ્રાણીઓનું જીવું થઈ જાયું દુ મ, ઇષ્ટ માણ્યો
ફેખરાયો તાબું થાય છે

૪૦ ષીવન્ હિ, પ્રાણી મત્રાણિ પશ્યતિ । ૮૩૩

હરતા માન્ય કુશળ (૧૫) ને જુવ છે

૪૧ ન સ્ત્રીપરિભય કોઽપિ, મહત્વે । ૯૮૪

પોતાના સ્ત્રી પ્રત્યેના ડપન-પગભરને કાંઈ મન
કે ૧ ડકતો નથી

૪૨ ન હનાર્યાવરોગસ્ય રોગિણોઽપિ ચિકિત્સિતમ્ । ૯૮૯

રો હિના, કાંઈને કહવામા ન આવ તેવા રોગની
ચિકિત્સા-આપધ-ઉપચારદિ થતું નથી

૪૩ અત્ર* કાલે હિ, સ્વપ્ન શીઘ્ર કટપદ । ૧૦૨૦

પ્રાત નળનુ નરપ્ત અત્રીકા આપનાર થાય છે

૪૪ ભાગ્યે હિ વિવયો નૃણા પાણિપદ્યે મરાલતિ । ૧૦૨૭

ભાગ્યની વિદ્યમાનતામા વિજય મનુષ્યાના નર
અમમા હમની માર નાચણુ નર ૭

૪૫ સ્નેહો હિ, યાતિ જન્મશતાન્યપિ । ૧૦૭૩

અરા સ્નેહ ને દોષ અર નુધી પદ્ય મારે સ્નેહ છે

સર્ગ ૪ થો.

૧ પિતા ગાત્રે હિ શામિતા । ૧૭

માતૃયાનુધાના, પિતા શિશુ-શિશુમાત્ર આપનાર
હોય છે

૨ સ્વયંવરે કન્યકાના પ્રમાર્ગ હિ વૃતો નર । ૧૮

કે યાત્રો ન અપાનમા તેણે વરેલા રસને નધાયે
માન્ય ખવા પડે છે

* પ્રાત કાલે ।

૩ મુદ્દં હિ સ્વો ગુણાધિકૃ ।

૪૦

ગુણો રીતે અધિક જેવા પોતાની માણુમ આન
૬ । માણુ આય છે

સર્ગ ૭ મો

૮ મુન સિદ્ધી, સૌમ્ય મદ્ર ષ મન્યતે ।

ગજા ગ્વ હિ જ્ઞાનન્તિ તસ્ય ક્રીડા શિશોરપિ । ૧૦

નિા મુ પોતાના મન્યાને જ્ઞાત અને બદ્ધ માને
૮ પપુ ન પિદ્ધતા ગાન ની ક્રીડા તેા હાથીઓજ માણુ
રાકે ૮ ક ન મેનુ રૂ છે

૨ વરેવામેવ લક્ષ્ણાણિ સ્વકાનિ સ્યુર્મહાત્મનામ્ । ૪૫૬

મહાત્મા—મહાત્માન પુરુષોને પા ક લક્ષ્ણો પશ્ય
પોતા ને યાન છે

મર્ગ ૯ મો

૧ મહતા પ્રતિપત્ર હિ યાવજ્જીવમપિ સ્થિરમ્ । ૨૧૭

માતા પુરુષોએ સ્તીમત ગરબી વાત યાવજ્જીવ
રૂડી સ્થિત રહે છે

■ ધવલૈર્ગીયતે ચત્તદ્ ન સર્વં સત્ય । ૨૨૮

૧૧૧ મનન ગીતોમા જે ગવાન છે, તે બહુ
મલ્ય હોતુ નથી

સર્ગ ૧૦ મો.

૮ પ્રવિશન્તિ વર ધોરે ચ્ચલિતેડપિ દ્રુતાશને ।
વાન્ત મોક્ષુ ન હીચ્છન્તિ કુલે જાતા અગન્ધને । ૨૮૧

અગધન કુળમા ઉત્પત્ત થએલા (મર્ષો), બળ
હળતો જવાગાવાળા બાકુ અગ્નિમા પ્રવેશ કર છે,
પણ રમેલા નિષા પાકુ ચુસી લેવાને ઇચ્છતા નથી

સર્ગ ૧૨ મો

૧ સુપ્ત-પ્રમત્ત-ભ્રૂણર્પિ-શ્લીપુ દિ પ્રહરેત ક ૧ । ૬

સુતોના પ્રમાદી, માગન, સપિ નો સો, આના
ઉપન કોપુ પ્રદાત કર

સર્ગ ૧ લો.

૧ અપકારિષ્વપિ કૃપા સતા કિં નોપકારિણુ ? । ૭

અપકારી મનુષ્યો ઉપર પણ મનુષ્ય પુરુષોની કૃપા હોય છે, તો સુ ઉપારી ઉપર ન હોય. હાઈ

૨ સ્વર્ગાય જાયતેઽવશ્યમપ્યેવાદૃત તપ । ૧૦

એક નિવન પાડે એવું મન્યદૃતપ અમને આપ નારે થાય છે

૩ ધર્મહીનાના હીનદૃષ્ટી ગતિ । ૧૧

અધર્મી જનની જ તો થાય છે

૪ જનો હિ જીવિતવ્યાધીં તત્રાસ્તિ ન કરોતિ યત્ । ૨૫

જનની ઇન્જામના માણસ, એક પાછા કૃત્ય નથી કે જેને તે ન કરે

૫ સહેત ક સ્વદારેણુ પારદારિકવિપુલવ્ ? । ૨૭

પોતાની આને વિષે તરના ઉપદ્રવને પણ સહન કરી શકે ? (કોઈ નહીં)

† અકાત્મરણાદિહ્યા ॥

૬ ભૃગુપાતેન વપુરેવ હિ શીર્યેતે ।

જીર્યેતે નાનુભ કર્મે જન્માન્તરશતાર્વિતમ્ । ૫૭

ભૃગુપાતથી (પરીત ઉપરથી પડીને મરવાથી)
શરી નો જ નાશ થાય કે પણ સેડો બવામા ઉપા
જ ન રક્ષા અનુભ કર્મેનો નાશ થતો નથી

૭ આદરેણ ગૃહીત હિ કિંવા ન સ્યાન્મનસ્વિનામ્ ? । ૬૦

આ ૭ પૂરક તથા ટીકા (વિદ્યા ૧૦૨) બુદ્ધિ
શાળી પુરોષોને તુ મરણ નથી થતું ।

૮ સમ્ભોગભૂમયોઽપિ સ્યુસ્તપસે શાન્તચેતમામ્ । ૬૩

સાંતચિત્તવાગ્માઓ (મુનિઓ) ૭ સમ્ભોગના
સ્થાનો પણ નપરનાના કારણબૂત થાય કે

૯ ક્ષીરપાણમિવાહીનામુપકારોઽસત્તા ચત । ૬૮

દુર્લભ માણસો ઉપર રેલો ઉપરાંત મર્યાદા દુષ
પાવાની માફક દાની જતા થાય છે

૧૦ આપોઽપિ, તપ્યન્તે વહ્નિતાપત । ૭૦

(શીતસ્વભાવવાળુ) પાણી પણ અગ્નિના તાપથી
ગરમ થાય છે (તેમ અત્યંત શાંત મુનિઓ પણ કલ
ચિત કાંઈકાંથી ક્રોધાતુર થાય છે)

૧૧ ઋત્તિષ્ઠિતિ ચતો વહિસ્ત્ર વિધ્યાપયેત્ સુધી । ૭૪

શુદ્ધિમાન પુરુષ, જ્ઞાત્રી અગ્નિ ઉત્પન્ન થયો હોય,
ત્રાત્રી (શ્રુતમાત્રી) શુભાવસાનો પ્રવલન ઝે છે

૧૨ ચન્દ્રાશમાડરાંશુવમ્નોડપિ નાર્ચિર્મુચ્ચતિ જાતુચિત્ । ૭૫

ચન્દ્રાશમા (ચન્દ્રાન્તમશ્વિ), રૂપના ડિ ટોત્રી તપ્ત
મત્ત તે પપ્ત જ્ઞાપિ અનિત્રી જ્ઞાપા કાલત્રો નથી

૧૩ ન સ્યાત્ સ્યાચ્ચેચિર ન સ્યાત્ ચિર ચેત્તત્કલ્લેડન્યવા ।

ચલ્લસ્નેહ ક્વ કોષ સવા । ૭૬

જમ નુચ્ચા માપુન ત્રો મર્યો મેહ તથા
વાન દકી ત તો નથી તો તે મેહથી ત્ર કાયદો
પક્ષ થના નથા તેમ સ્વત્તન પુરુષોને લેધ ચતો નથી,
કાચિત્ થાન તા રિથ રહ્યો નથી અને જ્ઞાચ રિથ
નહ તા પપ્ત તે અનિષ્ટ કળ આપરામા અર્થ નિરડે છે

૧૪ મવાદ્દશા † મમદ્દશો શ્વપકારુપરારિવ । ૭૮

(મુનિમત્તમલે) ઉપાગી અને અપકારી અન્તેને
વિપ મમદ્દશાગા હોય છે

† મુનિવર્ગ ।

૧૫ શરીર મત્વરમિદ દ્વાહારેણાપિ પોષિતમ્ ।

કિમનેન શરીરેણ કિ વાઽઽહારેણ યોગિનામ્ । ૮૪

માન મા । આહારથી પણ પોષણ કરાએતુ
શરીર નહ વરાના સ્વભાવસાથુ કે, માટે યોગી પુરુષોને
આત્મા તુ અથવા શરી નુ શુ પ્રયોજન ક ?

૧૬ અર્ચ્યાન્નાર્ચંતિ ચ સોઽપિ પાપઃ કિમુત્ત હન્તિ ચ । ૮૫

જીતીર મહાત્માઓને જે જે નદી તે પણ
પાપી કહેનાય કે, તે પછી તેમને જે મારે તેની તો
વાતજ સી ક સી ?

૧૭ માન્ય દિ ગુરુશાસનમ્ ।

૯૩

મોટાઓની આજ્ઞા માન્ય હોત કે-કરી જોઈએ

૧૮ ઉછાન્વેષી દિ સન્મથ ।

૯૬

કામદન હમેશા ઝિદ્દ તપાસના કરે છે (માગ દાવ
કે તુમ્હજ સેતાતુ વાચન જમાવી દે છે)

૧૯ આવિપત્ય દિ, પ્રાયોઽન્ધકુક્કરણ નૃણામ્ । ૧૧૮
અવિપતિપત્તુ પ્રાપ્ત મનુષ્યોને અધ કરે છે

૨૦ દુર્વારાણીન્દ્રિયાણિ હિ । ૧૨૦

ધન્વિમે મુશ્કેલીથી વચ દીધી શ ૧૫ તેથી છે

૨૧ અહો ! સર્વલ્કપ સ્મર । ૧૨૧

૧૨૧, તમામ ગુણોને મૂળથી ઉખેડી નાખે છે

૨૨ સત્યો હિ વિરલા સ્ત્રિય । ૧૨૪

સ્ત્રિયો ૧૪૮ ની મતી હોય છે

૨૩ પોષકસ્યાપિ નાત્મીયો માર્જાર इव दुર્जन । ૧૨૬

મિલાત્મી પેડે દુર્જન પોતાના પોષકનો પણ
અત્યંત ધનો નથી

૨૪ વિર્યશ્ચોઽપિ હિ રક્ષન્તિ પુત્રાન્ પ્રાણાનિવાત્મન । ૧૨૮

વિર્યચ (પુત્રો) પણ પોતાના પુત્રોની જીવંતી
નાશ કર્યા કરે છે

૨૫ ધીમદ્ય કો ન શક્તે ? । ૧૪૮

જુદિમાન મનુષ્યોથી ગાળ વગરની ન રહે ?

૨૬ કુતો નિદ્રા મહાત્મનામ્ ? । ૧૬૦

મેટા પુરુષોને (ધણી) નિદ્રા નાથી હોય ?

૨૭ પ્રાયસ્તેજોઽનુમાનેન જાયન્તે પ્રતિપત્તય । ૧૭૧

પ્રાત્ર જોવું તેજ (આકૃતિ) તેવા આદર-મતકાર
થાય છે

૨૮ મોગિનામુપતિષ્ઠન્તે મોગા કામમચિન્તિતા । ૧૮૫

(પુણ્યલાળી એવા) મોગી પુરુષોને અશુધારી ધણા
મોગો આવી મો છે

૨૯ તાપન્ના ઇતિથિથિયા । ૧૯૫

તાપનો મહેમાન થિત હોત છે

૩૦ પ્રાયેણ, ગોપ્ય ન સહુ તાદૃશામ્ । ૧૯૮

પ્રાત્ર મજાન પુરુષોની પાસે માત્ર દુપાનના લાગક
હોતુ નથી

૩૧ શ્રેષ્ઠો હિ ક્ષત્રિયેષ્વેપશ્ચત્તિર્મન્ત્રોઽપિ સકામયો । ૨૩૪

ક્ષત્રિયોમા અરસપરમ રાણી જી-પુરુષોને મત્ર
વિનાનો પશુ માધર્મી નિવાહ લેત મનાત છે

† સત્તા સમીપે । * માધવવિવાહ ।

૩૨ અન્યથા ચિન્તિત મારં ટ્રેવ ઘટયતેઽન્યથા । ૨૩૯

એક રીતે ચિંતેનાર્થે ત્રેવ (ભા ૧) વિષ
રીતપણે મનાવ કે અર્થાત્ ધાર્મ્ય હોય ત્રણ અને
બે છે ।

૩૨ તવીભવન્તિ દુઃખાનિ સજાત હીષ્ટર્શતે । ૨૪૧

વહાતા માણુઓના નેશાપ વસાવી નૂના ડુખો
નના થાય છે

૩૨ નિમ્નાના, હઘ્નરાશ્ય કુતો જય ? । ૨૪૨

નીચ માણુઓને કપડ વિના નય ન્યારી મળે ?

૩૫ હન્ત ! પ્રહારિણિ હરૌ હરિણાના કુત રિયતિ ? । ૨૪૬

હ્યા નિહ પ્રહાર કરવાનાનો હાર, ત્યા હરિણોની
વિષમતાના આથી હાર

૩૬ યાન્તિ નાથમપૃષ્ઠાપિ નાથકાર્યૌ મન્ત્રિણ । ૨૫૪

મન્ત્રિઓ નાનીના તપને માટે નેમને પુઝ્યા
વિના પપ્પ કરારેડ માર છે

૩૭ સ્વામિભક્તિપ્રભાષો હિ મૃત્યાના ક્વચાયતે । ૩૫૫

સ્વામીની ભક્તિનો પ્રભાવ મોક્ષગતે માટે અમ
તરનું જામ રહે છે

૩૮ દક્ષિણ દિ, વાજિના મરુતા ચ કિમ્ ? । ૩૫૭

મેં આને તે પવનને વધુ દૂર છું ? કાંઈજ
નહિ જ્યાં પાસે ત્યાં જ હો પહોંચી જાય છે

૩૯ અક્ષાતા અપિ પૂજ્યન્તે મહાન્તો મૂર્તિવક્ષનાત્ । ૩૫૮

અક્ષાતા તેના જતા પશુ મહાપુરુષો તેમની
મૂર્તિ (આરતિ) ના ર્ષનથી પૂજાય છે

૪૦ તુલ્લિ કર્માનુમારિણી । ૩૬૫

તુલ્લિ, બાળ્ય(ન)ને અનુમત્તારી હોત છે

૪૧ ભોગી હિ ભાજન સ્ત્રીણા મરિતામિથ સાગર । ૩૬૨

જેમ નદીમે તે મગવાનું અન્ન સમુદ્ર છે, તેમ
સ્ત્રીઓનું પાન નામીપુરુષ છે (અર્થાત્ પુરુષતાગી ભોગી
પુરુષો જ્યાં જાય ત્યાં તેમને સ્ત્રીઓ તરફ આકર્ષિત છે)

૪૭ ધનિના, મર્મમીપત્કર ચત । ૪૦૦

ધનનાન પુન્થોને તુ જમ મુશ્કલી વિ
નાતુ છે

૪૩ કુત રૂતનિગ્નનાના ચોધિચીનસમાગમ ? । ૫૦૫

જો નિયાપુ વતુ તેમ તેઓને મનશ્વરની
પ્રાપ્તિ કામથી હોય

૪૪ કાલદટ્ટાદિના ન્ટે કિયત્તિષ્ઠન્તિ માનિકા ? । ૫૧૦

જનમેતિ મપના જના પછી મનસાદીઓ જના
મુની ઠેર ' અર્થાત્ તમા મનસાદીઓનુ તુ આલે '

૪૫ આપો નાર્યશ્ચ નીચગા । ૫૨૬

પાપીનો પ્રનાદ અને શ્રીઓ નીચે નીચે જવા
નાળી હાય છે અર્થાત્ કેટલીક મુનિશ્રીઓ નીચ
પુરુષમા ભન જનારી હોય છે

૪૬ ચોવિત મલુ માયયા ।

અપર દૂપચિત્વાડપિ સ્વલોપ ઝાદયન્તિ દિ । ૫૪૫

શ્રીઓ કપટવડે બીજનઓને પિન કરીને પખ
પેતાના દોષોને લાકે છે

४७ सायिन्य गल्दु योपित ।

485

44) ભાગે જો મોડી હાથ છે

४८ गतयो भिन्नमार्गो हि कर्मावीना सरीरिणाम् । ५४७

સાદીઓની મંત્ર શ્રાવણ મનિઓ બિત નિત
નિત છે

४९ पशुवत् पशुपाला हि न त्रिभुज्य विधायिन । ५८२

પરુષોત્તમી માટે પરુષોત્તમ પાનન ગુનાગ ગોરા
જોરા વગેરે પણ વિચારીને નમ - સારાણા દાતા નથી

५० नाज्ञा गृह्या विध गल्ल । ५८३

રિધિ (મં) ની માતા નિશ્વરે કરીને ઉત્તર
ની રાત્રી નહી

५१ अशुभ वा शुभ वाऽपि सर्वं हि महता महन् । ५२

मोगा मोनु तुम के स प्रेम-मान के पोटु मधु से
नेरु होय छ

મર્ગ ૨ જો

૧ ત્રિપન્ને પિતગિ પ્રાયો જ્યાયાન્ પુત્રો ધુરન્વર । ૧૭

પિતાનુ મ પા વરા પછી પ્રાયે રીને મોટા પુત્ર
રંગના બા ને રહન નાગ વાર છે

૨ મારોદ્ધારાય પાસ્યન્તે રંગા રૂપ સુતા પમ્ । ૧૬૫

મેઝાઓની મા - ર નો ભાગ ઉપાડી ને નદના
માટે પુત્રોનુ મનન ન્યામા આવ છે

૩ કુલીનાના, ગુર્ગજ્ઞા હિ વલીયસી । ૧૬૮

નરાન પુત્રો ને નદે મોટા પુત્રાની આતા મર્યા
માન્ય હોય છે

૪ લેનર્પયો મહાત્માનો ભાવન્તે ન મૃપા કર્ચિત્ । ૨૫૨

તેન મુનિઓ-મહાત્માઓ તપિ ભુ મોનતા નથી

મર્ગ ૩ જો

૧ વિજીપ્સયો હિ વિજાપ્યા સર્વડપિન્યાયિભિનૃપૈ ૫૫

ન્યાયી મનનઓએ અગ્ન ગ્વા ઇન્દ્રનાગ અધા
ઓને અગ્ન કરતા દેવી લેષએ અર્થાત્ મધાઓની
અગ્નને સાક્ષીની લેષએ

૦ ફલપ્રાપ્ત્યનુસારેણ પ્રાયેણ હિ મનોરથ । ૧૦

પ્રાપ્ત કરીને જેનું ફળ મળવાનું હોય તેને
અનુકૂળ દેવતા ધારણે

સર્ગ ૪ થો

૧ કિ સ્વરૂપાન્મ સમવિનો દુઃખે સ્યુ પૂતરા ક્વચિત્ ૧૧

ગોઝા પાતીમા ઉત્પન્ન થવાવાળા પુત્ર સુ કોઈ
દુઃખે દુઃખમા ઉત્પન્ન થઈ શકે નહીં પણ ન થઈ શકે

૨ ગિરૌ વર્ષતિ પર્જ-યો લક્ષ્મી ઇચતિ નિર્ગુણમ્ ૧૩

વર્ષાના પર્વત ઉપર ચરતે છે અને લક્ષ્મી ગુણ
હિત માથુમને લાગેલી રહે છે

૩ ફલદો હુચ્ચમો નૃણામ । ૨૧

ઉચ્ચ મનુષ્યોને મળે આપનાર નિરાકર છે

૪ દુઃખિતો દુઃખિતાના હિ પીઢા જાનાતિ માનસીમ્ ૨૭

જે પીડા હોય તેના દુઃખી જીવેની મનની
પીડાને અણી શકે છે

૫ કષ્ટ પાકો હિ કમળ । ૨૯૩

અશુભ કમળ ફળનો ઉત્પન્ન કરેલા શકે છે

पर्व १० मुं

મર્ગ ૧ લો.

૧ સુત્રમાધ્યે હનુષ્ઠાને પ્રાયો લોક પ્રવર્તતે । ૭૪

સુખપૂર્વ- યર્ધ ગરૂ તેવી ક્રિયાઓની અલગ ના
તેજા પ્રવર્તે છે

૨ ભવો હનન્તીભવતિ સ્વકર્મપરિણામત । ૮૫

પોતાના અશુભ મના પાણિમયી નનાર પડિ
મમપુ અનત રધીતે-કેડા વિનાનુ પાણી થઈ શકે છે

૩ તલીય કર્મ નામ હિ । ૧૧૭

કર્મ મલવાન છે

૪ અજ્ઞાનજાદુ દુર્ધિનયાન કુપ્યન્તિ મહાશયા । ૧૩૩

અગ્નિપ્રભાના ધએના અગ્નિવથી મોટા પુરુષા
કાપાપમાન થના નથી

મર્ગ ૨ લો

૧ પ્રાણ્ય કર્માન્યથા કર્તુ ચદ્વાડ્દન્તોડપિ નેશતે । ૧૧

ચણા (નિમ્નચિત) કર્મને નિાકડા દરવાને માટે
તીર્થ કડ બાદન્તો પણ અમર્થ થતા નથી

૨ ગુરુણા કિલ સમર્ગાદ્ ગૌરવ સ્યાહ્લધોરપિ । ૬૯

મોટા પુરુષા ॥ સનર્થી નાના માણસો પછી
મોટાઠ મેળવી શકે છે

૩ અર્હજન્મ દિ મોક્ષાય ભવભાજા ભવાદપિ । ૯૧

અર્હિદ ત બગવાનનો જન્મ, પ્રાપ્તિઓને સ સારથી
પછી મુક્તિનાં થાય છે

૪ રાજા દિ ષયસાડર્પ સ્યાન્મનસા શુસદામિવ । ૧૭૬

જેમ દેવતાઓનું ડાર્પ અનમા સડ પ કરનાથી
નિક્ક થાય છે તેમ રાજાઓનું કાર ચચનવી-આદા
ક વાથી નિક્ક થાય છે

સર્ગ ૩ જો

૧ નાપેક્ષાશ્ચકિરેડર્હન્ત પરસાહાયિક કચિત્ । ૨૯

તીર્થ કડ બમવ તો અનની સદ્વાવની અપેક્ષા કદાપિ
ક્રતા નથી

૨ સ્યામિધર્મો હાયક સહુ ।

૮૬

મેં તુ હવે પાવન પ્રાપ્ત કરતુ એ જ્ઞાની
ઓતો ખાન પર્વ-કર્ત-ન છે

૩ કોપ પ્રણામાવધિકો મહતા હિ મહાનપિ । ૧૦૩

મહાપુરુષોનો ધર્મો (તીવ્ર) દોષ પણ પ્રણામ મુધી-
ગદ છે, અર્થાત્ પ્રણામ ન થાયો તુ ત સાત મહ જાન છે.

૪ રમ્યા, સ્યાદર્વેક્રયિતા કયા । ૨૦૬

અર્ધી નહીં સાર્થો ધર્મ પ્રિય જાગે છે

૫ ધિક્ પ્રતિષ્ઠાચ્યુત જરમ્ । ૩૪

જેની પ્રતિષ્ઠા-આનન્દ નટ થઈ હોય, એના માણસને
નિકાળ છે

૬ પૂજ્ય સર્વેષુ પૂજયતે । ૨૧૫

પૂજનીય માણસ (જ્યાં જાન ત્યાં) જાવે કે-નણે
પૂજના છે

✽ અજાવિનાન્તપાછનસ્વરૂપ ।

२४ भृत्यानामपराधे हि भर्तुर्दण्ड इति स्थिति । ५३८

नौकगना अपराधमा रसभीनो ८० याव, जेवो
होत - ५३८ छे

२५ जय्य महद् द्विपञ्चक विना न खलु मैत्रिकै । ५५४

नन्यनो महान विना खलु भोदु नन्य ८०
होतु नथी

२६ यदग्नि शुष्कसम्पर्काद् दहत्याद्रिमपि श्रणात् । ५८९

अग्नि ८० वाग्जना ममधयी वीराने ५५
जसही जागी नापे छे

सर्ग ४ यो.

१ रजौज फल हि गृह्णन्ति समार सुखगृह्णव । ६४

सनागना शुभमा आमका पुरयो पोताना
पराक्रमतु इण महसु ८२ छे

२ सर्वस्यापि हि लोकस्य न प्राणैर्म्योऽपर प्रियम् । ८२

तमाम अनुधोने प्राणधी वधार ८३ जीव प्रिय
होती नथी

જાણનારુ જન જો મેલ આપાં ૭ થયે જે
તેા પહો વનનાં પાંચે રાજાનાં (નદાર
આપાં ૮) મનનાં જાણનાં રી રી ।

૧૪ ગજશાસીનિવિષ્ટ કિંકાકાલો મદિહીભવન ? । ૩૯૩

રામો ૮ ગજા (૩૫ આપાંતો રોગ) ૩૫
મેનનાં મનને । તેા મારત-અપાં મોહો મદ રી ।

૧૫ ઉગ્ઠિ સર્ક, ન તજાસિ તમાસિ ર । ૩૯૪

૨૧ ૮ ઉગ્ઠિ માર (અ. આરિય) આપાં તે
અને અપાં પાં મદનો રી

૧૬ પુણ્યાધીનો દિ વિભવ । ૩૯૫

વિનુતિ-વર્મન પુણ્યો અધીન ર

૧૭ પ્રત્યાકારે વદકરિમન્ પુગવન્ સસિદ્વયમ । ૪૦૦

એક ન્યાનમાં એક નામે મે તજાં મનની રી

૧૮ કાર્યગતિર્વિષમા વ । ૪૦૩

કાર્યનો ગતિ રિષમ ર

૧૯ વલીયમાઽવરુદ્ધાના ત્રાણ નાન્યત્ પલાયનાત્ । ૫૧૭

નવનાન પુરુષથી ઘેરોનેનાએ નુ ભાગવા સિવાય
ખીણુ કોઈ રક્ષણુ નથી

૨૦ ત્રિપદ્યપિ હિ નાર્હન્ત પરોપદ્રવઙ્ગરિણ । ૬૪૫

તીર્થ રંગે કહ્યો સમયે પણ ખીનએને ઉપદ્રવ-
કુખ કરનાવાળા ચતા નથી

સર્ગ ૫ મો.

૧ વેશાઽઽચારો હિ ન દ્વિયે । ૫૪

દેશાચાર તલગળને માટે ચતો નથી

૨ વજ્ઞાનનસ્ય ન હ્યગ્રે ભવત્યન્ય પરાક્રમી । ૬૮

સિદ્ધતી પાસે ખી તે કોઈ પરાક્રમી હોઈ ચતો નથી

૩ માયા જૈત્રી ત્વમાચિષુ । ૯૬

માયા, સગ્ધ મનુષ્યોને જીતવાનાળી ચાલ છે

ममं ६ हो

(नमोऽस्तु, हृत्पत्रं हि महत्तमम् । ३२

૧૫૬ શક્તિ ભાવનના નવાનૃપિઓ પુરણી યાત્રા

* प्रायः पापनिवामाता पात्रेणातिर्धीयते । ३४

$\Delta(4) = \lambda_1 + \mu_1 + \nu_1$ and $\Delta(5) = \lambda_2 + \mu_2 + \nu_2$

४ भद्रानुर्दि न्रियाऽऽगपाऽन्यत्र साभातरायकृत् । ३५

[illegible]

४ अद्दागयनेवका सर्वेकारु कामधुक् । ६०

[illegible]

अपुत्राया , गन्धर् इष्टमत परम् । ७५

the first 14 days after the onset of the outbreak.

† पुनः दया ।

६ नान्यथा भवितव्यता ।

८०

होनाहो मिथ्या यत् नदी

७ वलिष्ठा भवितव्यता ।

८६

आविष्कार अज्ञान के

८ बुद्धिसाध्येषु कार्येषु कुर्युरूर्ध्वस्तिनोऽपि किम् ? । १०१

बुद्धिपी मित्र यत्नात्मा ज्ञानोना मनुष्यो पशुभी
होत तो पशु तेओ शु जी रहे ।

९ किं हि, कु माध्यस्तुविया धिय ? । १०३

बुद्धिमान् पुरुषोनी बुद्धिनी पान यु कार्य
अभावन-न यष्ट च-तेनु ३ ।

१० अमिहिं, न स्व कस्यापि विप्रवत् । १०७

आह्वयनी माक्ष-अग्नि कोहने पशु अगत
(किं पुत्रान न-ए-ओना) यत्ता नरी

११ पुण्यपुसा विदेशेऽपि महचर्यो ननु श्रिय । १२४

पुण्यपुसा पुरुषोने विदेशे श्रिये पशु नदी
नदी-आवे वाचनागी था ५

૧૨ સમયે મુચ્છરામો દિ નૃનામાશ્વાતિ વૌરુષમ્ । ૧૬૧

નૃપ ॥ ૨૨-નૃપ ॥ માતિ ૫૫ નરમરે નૃપ
૧ ૧ ૧૧૧ ૧ ૧૧૧ ૬

૧૩ રીમટ્ટિ મુપ્પુષ્પચ્ચિમુષાવમ્યદુષ્કરમ્ । ૧૬૬

રુદિય ॥ ૧૧૧ ૧૧ ૧ રીતે વાલેલા ૩૫૫૧
૫૧ ૧ ૧૫ ૧૧ ૧ ૧ ૧

૧૪ વન્ધુરણાગમાગોડપિ દણે મારગત મન । ૧૬૮

૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
મનુષ્ય મનરે પુત્રી ૩૩ ૬

૧૫ ન કન્યાપ્રાર્થન જાતુ લજ્જાઈ મહતામપિ । ૨૨૫

૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧

૧૬ વત્યુ શ્રેમાડ્ડકાન્નિર્ણના કિ પુત્રેણાપરેણ વા । ૩૦૩

પતિના દિતરે ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧
અને ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૬

१७ मायिमि को न वञ्च्यते । ३२८

इयं पुत्रपौत्री गेहं नरी ज्ञातु ।

१८ कौतुकिन, सेनाङ्गेषु हि भूसुतः । ३४६

अथो सेनाना गजो-दावी-रोज- व नोरभा
कौतुकिना हाम छ

१९ किमसाध्य मनुष्याणामभेद्यमित् पावमाम् । ३४७

जेम पा पीना पुनते जध पपु न-नलप न तोजाव
तेवु नथी तेम मनुष्योनेभा पपु द्यु दार्ध जमाध्य छ ?

२० सर्वत्र विभवा पूज्या । ३५०

अथ स्थल पैशन पूजन ?

२१ नाकाले फलति क्रिया । ४११

क्रिया, समनो पञ्चपाठ यसा निना-अजगे इजती नथी

२२ नाल भोग्यफल कर्माऽनुक्त्वा क्षेप्सु जिज्ञा अपि । ४२२

बो-व रगवाणा कर्मने (जेनु बोम गग गापी छ
जेवा कर्मने) हू इ-साने मा जिनेश्वर पपु नमय नथी

सर्ग ७ मं

१ शरीरं वत्स नपयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः । २०

नपयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः ॥ २० ॥

२ नक्षत्रं इत्येतत्तुष्टयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः । २१

नक्षत्रं इत्येतत्तुष्टयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः ॥ २१ ॥

३ कालं तुष्टयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः । २२

कालं तुष्टयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः ॥ २२ ॥

४ अधिकं तुष्टयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः । २३

अधिकं तुष्टयन्मन्त्रं तुष्टयन्मातुः ॥ २३ ॥

५ गुरो विषयभाजो दि विद्या भुरादिना-यथा । २४

गुरो विषयभाजो दि विद्या भुरादिना-यथा ॥ २४ ॥

६ नीचादप्युत्तमा विद्या गृह्णीयात् प्रवित हृद । १२४

आ नात प्रमिद उ के नीय भुजो पानेयी
पञ्च उत्तम विद्याओ मद्रपु कगी

७ कर्म, बलीय कीन्गौषवम् ? । १४६

कर्म णणवान डे, तेनी पाने औपध दा दिसानमा डे ।

८ किं नाश्रौयीरुपादेय स्त्रीरत्न दुष्कुलादपि ? । १६९

सु ते नयी भावज्यु ? के-दल । शुभायी पञ्च
जीगल मद्रपु - पु ?

९ स ह्याप्तो, योऽमेगूर्ध्वमवर्त्मनि । २०६

जे धर्मना भार्जभा अत्रेभर होय ते आस तेड
कडुसाय डे

० मर्यादा पाठयत्रच्चिरपि पृथ्वी न लुम्पति । २२९

मर्यादाने पाणनारे अमुन पञ्च पृथ्वीने लोप कतो
नयी

११ अवश्यमेव भाङ्गस्य भाग्यं तीर्थेष्ठतामपि । २५८

सिध ३३ मन्त्रादीन् पञ्च तत्त्वान्मयी इव भवति
न च न अस्ति न तत्त्वान्मयी न च ५३

१२ भोतननापि किं तत्र यद्गुण्यतिवश्यतः । २५९

न तत्त्वान्मयी न च ५३ न च ५३ न च ५३
पञ्च तत्त्वान्मयी न च ५३

२७१ अस्माद्व्यवस्थापि न प्रायः मापायेषु नु का कथा ।

न च पुनिमे ५३ न च ५३ न च ५३
न च ५३ न च ५३ न च ५३
न च ५३ न च ५३ न च ५३

१४ भाषी नाम्यथा ।

२६३

न च ५३ न च ५३ न च ५३

सर्ग ८ प्रो

१ शिष्या कुवन्ति गुर्वोद्धारान्नाशानिव सेवका । ४८

न च ५३ न च ५३ न च ५३
न च ५३ न च ५३ न च ५३

१ कर्म । ४ मन्त्रादीन् ।

૨ કુર્વન્તિ વિક્રમાસાધ્ય સાધ્ય બુદ્ધૈઃ ધીધના । ૧૪૮

બુદ્ધિવાળો પુરુષો, પગલમથી મિદ્ધ ન થાય તેવા
કામોને પણ બુદ્ધિવડે ઝીંતે સિદ્ધ કરે છે

૩ ચલીયસોઽનુસરણ, નીતિ । ૧૬૮

મગવાન પુરુષનું અનુમન્ય કરનું-તેનો આચર
લેવા, તે નીતિ છે

૪ કિં કિં કરોતિ ન પુમાનાગપાશવશીકૃત ? । ૧૮૦

આવાથી મધાયેના માણસ સુ સુ કામ નથી
કરતો ?

૫ હામાહોમો હિ વર્ધતે । ૨૮૬

લાભથી લોભ વધે છે

૬ સન્ત શક્તૌ પરસ્યાપિ માત્સર્યં નહિ વિભ્રતિ । ૪૨૩

સન્ત પુરુષો પોતાના યતુની શક્તિને વિષે પણ
હિંમ્યા કરતા નથી

૭ મૂનુજા યુગ્યતે દુષ્ટનિમદ્ધ સાધુપાલનમ્ । ૪૮૪

દોષો વિદ્યા ક સી અને માધુઓનુ-નવજનોનુ
+ તન કંતુ એ ત નઓનુ મુખ્ય મત ૧ છે

૮ ન હાપદા સીર્થદૃતો વિપચન્તે કદાચન । ૪૮૫

સીર્થક્રમે ક તપિ પી યી મ બ સમતા નથી

મર્ગ ૧ મો

૧ વચા સન્તેઽન્યતેજસ । ૫૬

તો, અન્ત અસ્થામા લીન કાન્તિરાગા થાત છે

૨ કહાપ્રાણા યદીશ્વરા । ૭૨

ધનાદ સો મ્યા-કૌલસ્વથી પ્રમજ થાય છે

૩ પૃથિવ્યા પાર્થિવાદન્યો ન કઙ્ચિન્ કલ્પપાદપ । ૭૩

પૃથ્વી ઉપર રાગ સિવાય બીજુ કાંઈ કલ્પવૃક્ષ નથી

૪ અચિન્તિતતદિત્યાતે કો વીક્ષિતુમપિ ક્ષમ ? । ૮૨

અણુવારી વિન્નળી પડતા તેને જોવાને માટે પણ
કાણુ નમસ્કં થાય ?

૫- પર્યાલોચપદ નાન્યો ગૃહિણા ગૃહિણીં વિના । ૮૫

ગૃહસ્થોને પોતાની જી વિના જીભુ કાષ્ટ નિચા
કરવાનું સ્થાન નથી

૬ મદાય ત્રિમય સહુ । ૮૭

વૈજય નળે માટે થાય છે

૭ કરકોઽધિમપિ પ્રાપ્ય ગૃહાત્યાત્મોચિત્ત પય । ૮૯

અનુભવે પ્રાપ્ત કરીને પણ વડે પોતાના જોડતુ જ
પાછી લે છે

૮ પુમા રાજપ્રસાદો હિ તિત્તનોતિ મહાઽર્થતામ્ । ૯૦

રાજનજોની મહેરબાની અનુજ્ઞોને વધુ કંઈ
આપનાર અથવા મોટા કાર્યની મિદ્ધિ કરનાર થાય છે

૧ યસ્ય પ્રસન્નો નૃપતિસ્તસ્ય ક સ્યાન્ન સેવક ? ૧૧

જેના ઉપર ચામ પ્રસન્ન થાય તેનો દામ્ય નેરક
ન થાય

૧૦ ન્યગ્નિતપ્રતિમાયા દિ સ્વાપ્યતે પ્રતિમાઽન્તરમ્ ૧૭

અતિ પ્રતિમાના સ્થાનમા ખીજ પ્રતિમા સ્થાપન
કરાય છે

૧૧ પુમા વપુર્વિદ્યેયોત્થ શૂદ્રારો જન્મમૂનિદુ ૧૧૪

જન્મનુભિમા મનુષ્યોને પેતાના યરી ને અનુરૂપ
કરેલો શબ્દગાર ગોખા આપનારો યાર છે-ગોખા ખારે છે

૧૨ સર્વસાધારિણી ગત્તા નદિ કર્યાપિ પેતુકી ૧૨૯

૧ ॥ નદી સર્વને માટે સાધારણ ૮, મોખના
ખાપ તે નથી

૧૩ માવના દિ ફલસ્યેવ વિનાઽનુષ્ઠાનમપ્યહો ૧૩૧

આતર્ક છે કે ક્રિયાકાંડ કર્યા વિના પદ્મ જાવના
દેહ ફળીનું યાર છે

૧૪ અનન્નવૃષ્ટિવહ્નમો મહતા સ્યાદચિન્તિત । ૧૫૭

વાદળા વરસતી અન્નધારી વૃષ્ટિની આશક મોટા
પુરુષોને અન્નધારો લાભ થાય છે

૧૫ નાન્યથા ભગવદ્ગિર । ૧૬૫

તીર્થ ૨૭ જમનાનતી વાણી ઓળી પડતી નથી

૧૬ પ્રત્રવ્યા હુષ્કરા સ્વહુ । ૨૧૨

દીક્ષા ખાતરી થાણી જ મુશ્કેલી છે

૧૭ શુભધ્યાન દિ પરમપુરુષાર્થનિવધનમ્ । ૨૩૮

શુભધ્યાન એ પરમ પુરુષાર્થ - મોક્ષનું કારણ છે

સર્ગ ૧૦ મો.

૧ વચસા ભૂમુજા સિદ્ધિર્મનસેવ દિવૌકસામ્ । ૧૧

જેમ દેવતાઓના કાર્યની સિદ્ધિ મનમાં મ કલ્પ
કરના માનથી થાય છે તેમ રાક્ષસોના કાર્યની સિદ્ધિ
વચનવડે કરીને થાય છે

૧ અનુચિત ઇન્દ્રીય ગોચરભાવના મુદુગચિત્તા । ૫૯

સાચ એ અનુચિતો યોમન નાદરિત્તે રસિત
ભોલો ભાવોલો ના, જા-૧ ના નજા ૭

૨ ખીચતા કિં ત સિધ્ધિનિ ? । ૬૪

ભાવના ૧ મ જુન ૧ મુ ૧ નં નિદ રસ મુ ૧

સર્ગ ૧૧ યો

૧ અપાસ્ય ક્રમ્ય ક્રમ્યાન્ન મધુવેનુજનિતિ ચાવરે । ૧

અના મધુરે બાળે નીત નાજનાથા તુમ
ધના નથી

૨ પ્રાણભીર્નદસી દિ ની । ૪૬

મ તુમે બાવ, ૨૦ નીથી ૭૦૦ ના ૭

૩ રમ્ભરત મુહુનસ્વાદા^૧ પ્રહ્લાડનન્ત ત મચ્છતિ । ૧૦

મત્રપા નાથી ૩૦૦ ૩૫ ૦૦ અનાદ ૫, ૫
પાથી અના નથી

• ૧ ૧-સ્વચ્છાસ્વચ્છા ।

વજ્રચન્તે વજ્રનાદલે^૧ જા અપિ કદાચન । ૮૨

પુચિઆઃ કમાનથી ડાલા નાપસો પશુ મહ વખત

નાહ મય છે

૧ તુલિર્હિ જયકામધુક્ ।

૧૨૦

પુલિ, એ જય મેળવવામા કામધેનુ સમાન છે

૨ કો વા, દીપે મત્યગ્નિમીથતે ? । ૧૨૭

દીપની વિદ્યનાનનામા અગ્નિના પ્રકાશથી કામ

મધુ રે ?

૩ હત મૈન્ય હ્નાયકમ્ ।

૧૨૧

નારક મિનાતુ મૈન્ય તપ્તમ છે

૪ માર્ધર્મિકાત પરો ગન્ધુર્ને સસારે વિવેકિનામ્ । ૧૪૮

વિવેક મરુપોતે નમાગમા માર્ધર્મિથી રક્ષા

પોતે ગાહ નધુ નથી

૫ વિપત્રપનિજ્ઞાના હિ સતીના ગરણ વ્રતમ્ । ૧૫૨

વિપત્ર એવી મતી ઓગોતે ના એજ વ્રતમ છે

૧૦ જાતિધય મતાધ્યૌનાં તીર્થોદ્યતિપાવાન્ ૧૧૪

ના.પ.મિ.દો.નુ. ૨૫૫૧ (જમિ) ૨૭ તે દર્શક
૫૫ જાતિ પવિત્ર છે

૧૧ માર્ગનિકૌવરાધન કિ ૩ કુર્વન્તિ તાદૃશા ૧૧૫

પમિ.દ. ૨૫૫૧. ૩૫૫૧. ૩૫૫૧. ૩૫૫૧. ૩૫૫૧
૩૫૫ ૧૫૫ ૩૫૫ ૧

૧૨ આદિમા ગરાગનસ્ય નિદ્રા સદપતી સ્વતુ ૧૧૬

મવપનની ૧૫ નિ. પ્રથમ સદપતી (મવે
૨૫૫૧) ૫

૧૩ જીવન્ હિ, ગરો મદ્રાણિ વશ્યતિ ૨૦૯

૨૫૫૧. ૨૫૫૧. ૨૫૫૧ (મુ.પ) તે જીવે છે

૧૪ સ પુમાન્ યો દિ કાલયિત્ ૨૧૦

જે સમયને યોગ્ય છે તેજ આપ્યું.

‡ પમિ.દ. ૧

૧૫ મનોઽધીન દ્વિ ચેષ્ટિતમ્ ।

૨૧૪

બધી ચેષ્ટાઓ મનને આધીન છે

૧૬ ચન્મનસિ, પ્રાયસ્તદ્ધિ વચસ્યપિ । ૨૩૪

જો મનમાં હોય છે, તે તાન પ્રાય વચનમાં પણ આવે છે

૧૭ પ્રજાનાં ચ પદ્મનાં ચ ગોષાઽઽયત્તા પ્રવૃત્તયઃ । ૩૦૬

મનની અને પશુઓની પ્રવૃત્તિઓ તેના નક્ષત્રને (ગાળ અને ગોવાળીયાને) આધીન હોય છે

૧૮ *સ હર્થક્રામયોઽકામધેનુ સ્વર્માશ્વદોર્ડપિ સ । ૩૫૬

તે (જૈન ધર્મ) અર્થ અને કામ પુરુષાર્થ આપવામાં લાભરેનુ તુલ્ય છે અને સ્વર્ગ તથા મોક્ષ આપનાર પણ એજ છે

૧૯ ઘલીયાન્ સ્ત્રીમદ્ ગલુઃ ।

૪૧૧

સ્ત્રીઓનો આગ્રહ જળવાન હોય છે

* ધર્મ ।

२० मृतोर्द्धि विपत्तौ गर्हा । ४१०

मृत्युर्द्धि विपत्तौ-विपत्तौ नि ४१०

२१ कीदृशायागो योऽपत्ता विपत्तौ । ४१८

॥ तत्ता विपत्तौ-मृत्युर्द्धि विपत्तौ नि ४१८

२२ मन्दभाषाया, स्रुत रोहा मत्ता । ४७०

मन्द भाषाया ॥ ४७० स्रुत रोहा मत्ता नि ४७०

२३ गोप रश्मिमणि स्यात्तद्वर्णप्रतिविम्बयत् । ४७१

गोप रश्मिमणि प्रतिविम्बयत् ॥ ४७१ तत्तम अतः-४७१
मृदुभाषा योऽपत्ता ॥ ४७१ तत्तम (प्रतिविम्बयत्) ४७१

२४ विपत्तौ हि भोजनं यत्तत्तुष्टोऽपि न तुष्टयति ।

४८१

॥ पुनः ॥ भोजनं विपत्तौ (मृत्युर्द्धि विपत्तौ) नि ४८१
॥ तत्तम अतः-४८१ तत्तम (प्रतिविम्बयत्) ४८१

૨૫ મિત્રા દહીનિ મિદ્ધ હિ મોઝીચ્ચાદ્ દિજન્મ-
નામ્ । ૪૮૨

આત્માલાને માજીયવ્ ક્રિયારથી વધતે મિત્રા
માવાનુ મિદ્ધજ છે

૨૬ છીસત્રિધાન યૂના હિ મન્મથટ્ટમગોદ્દમ્ । ૪૯૦

યુવાન પુરુષોનુ ઓપોની પાનેગટ્ટુ તે કામગેય પી
ધને ડાહ્યો પૂણું કન્વા-મક્કળ ક્વા જેડુ છે

૨૭ ચાચિતગ્ગમે હિ, ચાચના કિંતનીયસી ? । ૫૦૪

ધનિજન પ્રાપ્તિ થતી હોય ત્યાં સાચના ચોડી વા
ખાટે ગ્ગવી નેધએ

૨૮ ધીર્હિ કર્માનુસારિણી ।

૫૦૮

ધુદ્ધિ કર્મને અનુભારે થાય છે

૨૯ ન કાર્યં કારણ ત્રિના ।

૫૨૬

રૂપ ત્રિના મારું થતુ નથી

૩૦ ન સુધા દેવદર્શનમ્ ।

૫૪૮

દેવોનુ દર્શન દેશગટ જતુ નથી

૩૧ નામસ્થમેવ પુરુષાગ દિ પૌરુષમ્ । ૫૫૧

સત્તા ૩ ૥ નિધિ ૨૬-૩૧મ ૨૬ ને ૩૧ પુરુષ
૩૬૫૧ ૭ અપ ૧ ૧ ૩૨ મનુષ્ય પ્રવા ૩૨ ૭

૩૨ દમ્ભોડપિ, મુપપુષ્ટા ન શિષ્ટક । ૫૫૨

૩ ૥ આરીયા કમો ૩ ૫૮ ૫૫ નિપુ ૫૨
૧૫૧

૩૩ સ્મરતિ ક્યસન પ્રાને કોવા નૈવદેયતામ્ ? । ૫૫૩

૩ ૥ પાત ત્યારે ૨૮૬ ૧૫ ૫૧ ૫૧ ૧૧ ૧૧

૩૪ વિદાડ્યમેન નીચત ત્રીવનીય વિના ન તુ । ૫૫૪

અમ નિષ ૨૮૧ ૫૫ પાનિ વિના ૨૮૧ ૫ નિ

૩૫ નિરમન્તિ દિ રાગાગોયત્ર તથાપિ પસતમ્ । ૫૫૫

રામભો નમે તથા ન્યાનમા રામ કરે તે ૫૫૫
૧૫૨ ૨૭ ૫૫ ૫૫ ૭

૩૬ ક્ષાન્તિ નરકાન્ત દિ રાગ્ય નીતિવિદોડપિ પ । ૫૫૬

નીતિ ૭ ૫૫ ૧૫૫ ૫૫, રામ ન્યાનમા ૫૫
૫૫ ૭ તેમ માટે ૭

सर्ग १२ मो.

१ गोपालस्य हि क कोपो घन गृह्णाति चेद्वनी ? । ९

गाय भे रना धलने तेना भाविह मरुधु ररे तो तेभा
गोवागीनाने कोष इरेवातु छु जम २-वा नाटे कोष इरे ?

२ परप्रेर्यस्य का मति ? । १३

भी ननी ग्रे लुथी काम क ना-ने शा भुद्धि टोय ?

३ व्याघ्रयो हि निजृम्भन्ते उलमासाद्य भूतवत् । १५

भूतनी भा-र-याधिओ पय अवसर-वा । गेहने
पम पेनावे कडे छे

४ अभिमानवता त्रेयान् विदधो हि पराभवे । ३०

अभिमाननागा अनुष्योनु अभमान थाय त्यादे
तेमने प हेर-साधु गी थाय छे-प दे-प-पु सार छे

५ अतृप्ता ह्यविवेकिन । ६४

अविवेकी अनुष्यो अनुतोपी टो-र छे

६ पुत्रे हि कवचहरे राज्ञोऽविकुरुते प्रथम । ११५

पु-र पुनान यत्ता लाने नतने अधि १० छे

૧૩ ત્રિય સર્વત્ર કોષ્મતામ્ । ૧૧૮

પરાક્રમી મનુષ્યોને બધે ? હો નક્કી મળે છે

૧૪ કીલિકાડર્પ દ્વકુલ ન બ્રહ્મચિતુમર્હસિ । ૨૦૭

ખીલી માટે આખા મહિને તોડુ થો ય નથી

૧૫ મિહાશ્વ પરાડ્ઘોષ ન સહન્તે મહૌજમ । ૨૧૩

મદ્માપગ્રાક્રમી મનુષ્યો, સિંહની માફક બીજાના
આક્ષેપો મહન કરી ચ તો નથી

૧૬ નિદ્રા હ્યમક્તમાર્યાનામિવ વૈરવતા કુત્ત ? । ૨૩૮

અભાન્તિ—અગ્રેમનાળી સ્ત્રીના પતિઓની માફક,
રંગવાળા માણસોને નિદ્રા આવવી તેમ ?

૧૭ દિવ્યપ્રભાવો દિવ્યેત પ્રભાવેણ હિ ગાબ્યતે । ૨૪૬

દેવતાઈ પ્રભાવ તેના જેવા બીજા દેવપ્રભાવથી
પરાસ્ત થાત છે—હૂં યાવ ઠ

૧૮ પ્રતિજ્ઞયા પૌરુષ દિ ગોષ્મતા મૃદ્ધમેષતે । ૩૧૨

પ્રતિજ્ઞાથી પરાક્રમી મનુષ્યોનું પરાક્રમ ધણ વધે છે

૨૫ સુરપ્રતાર્યે પ્રાયણ સર્વોડપિ ન્યસનાર્દિત. ૩૮૦

ધણે ભાગે નનની પીડાએના રેખે સુખપૂર્વક
છેતરી શકાય છે

૨૬ મૃત્યુર્નામુદિતાડયુષામ્ । ૩૯૨

આયુષ્ય તુટ્યુ ન હોય તેવું મૃત્યુ થતું નથી

૨૭ સતિ ધર્મિણિ ધર્મા દિ, ચિન્ત્યન્તે ૪૧૨

ધર્મા હોય ત્યાં જ તેના ધર્મો-સ્વભાવોનો વિચાર
ચાય છે

૨૮ પુણ્યે કિં નામ દુર્લભમ્ ? । ૪૨૨

પુણ્યનાં ગુણો હું કહીશ છે ?

૨૯ વચન, હાઈલા જાતું નાન્યથા । ૪૨૫

તીર્થ કરાતું વચન કદાપિ જૂઠું પડતું નથી

સર્ગ ૧૩ મો.

૧ મૃન્દ દિ રાજવત્ ।

૬૮

સમુદાન, ભગની તુલ્ય છે

शुद्धिपत्रक.

पृष्ठ	पङ्क्ति	मनुष्य	शुद्ध
५	७	आग्ने	आग्ने
६	१८	नदी (भारि १) विष्पुने	नदी विष्पुने (भारिभने)
१९	१८	ताम्ब	ताम्ब
२१	४	पराजय	पराजय,
२२	१	—स्थान १४६	—स्थाने क्षय
४१	१३	धनम् ।	धनम् ।
४६	१०	नमो	तेभ्यो ॥
५७	७	शिक्षा	३ विष्पु
५८	९	किं पुनश्चे १ ।	किं पुनश्चे १ । ४८
६८	६	अग्नि	अग्नि अग्ने
७४	७	तरणो	१० तरण
८०	१८	विना	विना ।
८३	१७	पुण्यवसानम् ।	पुण्यवनाम् ।
८६	४	स्याद्,	स्याद्
९२	६	सात्त्विकाना	सात्त्विकाना
१००	४	—नदीर्हन्	—नदीर्हन्

૧૦૮	૭	કૈરિ વૈર	વારવૈર
૧૧	૯	લોખતા હિ	લોખતા દિ,
૧૧૬	૧૬	મૂકે છે	નૂકે
૧૨૦	૨૦	ગરણુ	ગરણુ છે
૧૨૫	૨૬	વોડા પશુ	જાપિ
૧૨૮	૧૮	પ્રેમ ગંગા,	ભક્તિ ગંગી,
૧૨૯	૧૧	૩ ચઢાવ્યા	૩ ચઢાવ્યા
૧૩૩	૧૫	તેનો	તેનો હા તાગ-
૧૪૬	૬	તોળીઝની વાત જ સી	તો ળીટ ચીન્તે ૨
૧૪૭	૨	કાચથી લેખાએલી	જીનમા રૂએલી
૧૫૩	૧	પર્વ ૧ મો	પર્વ ૧ મુ
૧૫૬	૬	નિવા	કિ ગા
૧૬૬	૭	અનત વધીને	વધીને અનત
૧૭૧	૧૧	જાતવિતાન્ત-	મેવજાતમા જાવિતાન્ત-
૧૭૮	૫	માભગનામા	માભગનામા)
૧૮૧	૧૧	સસાર સુગ-	સસારસુગ-
૧૮૬	૭	મોગ્ય	નામ્ય
૧	૭	૭૧	૧૩
૧	૭	કયા ૩ :	કયા ૩ : ૭૭૧
૧૮૬	૫	નિચાગ	નિચા શુ
૧૯૦	૧૪	ભાવના દદ	સા ળી ભાવના

અમારી ગ્રંથમાળાના ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી અને સંસ્કૃત પુસ્તકો.

નામ	આપા કર્તા કે સંપાદક	કિં
૧ વિજયધર્મસુત્ર-સ્વર્ગ		
નામ ૧લી	૧૦ શ્રીવિદ્યાનિગમ	૦-૮-૦
૨ ધર્મવિષેષમાળા	સં. શ્રીદિમાધુવિજય	૦-૨-૦
૩ પ્રમાણુનમતસ્વાલોક સં.		
(૫૦ ચમોપાખ્યાયાર્થકૃત ગીમયુક્ત)		૦ ૧૪ ૧
૪ આનંદચાર	દિ. ધીવિદ્યાનિગમ	૦-૪-૦
૫ વિજયધર્મસુત્ર કે વચનકુસુમ દિ.		૦-૪-૦
૬ વિજયધર્મસુત્રના વચનકુસુમો ગુ.		૦-૪-૦
૭ નેષ્ટિક ઝાંઝુ વિજયધર્મસુત્રિ છં. ડૉ. કોઝે		૦-૪-૦
૮ જયન્તપ્રજ્ઞાંશ મં. ગુ. શ્રીદિમાધુવિજય		૦-૩-૦
૯ વિજયધર્મસુત્રિઆદ્યપ્રકારીપૂર્ણદિ.શ્રીવિદ્યાનિ		૦-૪-૦
૧૦ આ.૧૮(૭૫ ફાટા સાથે) ૧૦ શ્રીજય નિગમ		૨-૮-૦
૧૧ વિજયધર્મસુત્રિ ૧૦ ધીજ્ઞાન દો સાહ		૦-૨-૦
૧૨ આનંદચાર ગુ. શ્રીવિદ્યાનિગમ		૦-૩-૦

૧૩	ચાણી નુવસા	૬૦	"	૦-૩-૦
૧૪	સમયને ઓળખો છા ૨ નો ગુ.	"	"	૦ ૧૦ ૦
૧૫	સમયને ઓળખો છા ૧ નો ગુ.	"	"	૦ ૧૨ ૦
૧૬	એન આઈડીયલ મ.-આર્ટ્સ સાધુ			
		૬૦	એ જે સુનાવાના	૫-૦-૦
૧૭	મમ્યકૃત્વપ્રતોષ	૬૦	શ્રીમ ગણવિજયજી	૦-૪-૦
૧૮	વિજયધર્મસુરિ મૂળ ગુ.	"	"	૦-૪-૦
૧૯	જૈની મમપદ્યો	સ.	શ્રીહિમાશુરિજયજી	૦-૫-૦
૨૦	બ્રહ્મચર્યદિમુર્ચન	૬૦	શ્રીવિજયધર્મસુરિ	૦-૪-૦
૨૧	"	દિ.	"	૦-૪-૦
૨૨	વક્ત્રા બને	ગુ.	શ્રીવિદ્યાવિજયજી	૦-૬-૦
૨૩	મહાગ્નિ સોબન બને તેમની કૃતિ			
		૬૦	શ્રીહિમાશુરિજયજી	૦-૩-૦
૨૪	બ્રાહ્મપુત્રાક્ષ	ગુ.	શ્રીમય તરિજયજી	૦-૪-૦
૨૫	જૈનતત્ત્વજ્ઞાન	૬૦	શ્રીવિજયધર્મસુરિ	૦-૪-૦
૨૬	નન્યપ્રદીપ	૬૦	શ્રીમ ગણવિજયજી	૦-૪-૦
૨૭	સુસાપિતપદગત્તાકર	સ. ગુ.		
			બા. ૧ શ્રી વિશાલવિજયજી	૧-૪-૦
૨૮	ધર્મોપદેશ	ગુ.	શ્રી વિજયધર્મસુરિ	૦-૬-૦

શ્રાવકાચાર

ના અથ વધપિ ધોગજ નાનો હાના હતા
 કેપોન્ની દહિયો તે મહોગે ગણી રાણ તેના
 મથી રાણી ગાય કે કે તેમા આવ ના આચાર
 વજમી રિવેચન દાહ રોકે આવ તુ હુ રાજ્ય
 દોષ રોકે, આવક હુ હુ હુ અને હુ હુ ન મનુ
 મો કુલમ મદામા આ થો કે અને વ્યાખ્યા
 ચાચરપતિ મુનિગજો વિશ્વવિજય મહારાજની
 મદામેલી કેવમથી વખારેનો કે, જેમા લિગમ્યા,
 મનપ્રાર્થા, પૂજાધિ, કુલવન, માન વન અને
 તથાવા ચોન વસ્તુમા ઉપર વિવેચન - સામા
 ન્યનુ કે સંવત્રા માટે દિન્દીતથા હાલની ન ત
 કાલના ઉપવેદ છે

દિન્દી આરુતિ મિત્ર ૦-૪-૦

હાલની આરુતિ ૦-૦-૦

મગરાનુ મેકાલુ —

બો વિજયવર્મમુરિ જૈન રથમાળા,
 જાગ રાજા, જિજ્ઞેસુ. (નાગરા.)

મમયને યોળખો ભાગ ૧ લો

તળ કાલેણ તેણ સમણેણ એ વતુથી મદારીગના
મામ નુએ અગુમરીને વ્યાખ્યાનુદામજિ, હાસન રીષક
મનિ ૧૮થી રિલ વિજલુ મદાગજાથીની કયાવલી કવમથી
અ ૧૩૧ મમગે અનુમરીને લખાવડા આ તમના નાના-
ફા ૩ લખેતો સમદ ક વામા આગે ૬ જેમા —

જો ૧૬, નીના ચિહ્ન લે ૧ ને ૩ મરકોદાર
૧૧૫-મ ૧૧૦ ગાધુ રિદાગ તે ૨ કલ્લીખ ૫૬૧ મદા
૧૧૦ લે ૧ નાદિય ન ૩, અવર યા ફિ અવિષ્યતિ,
પીઠસે ગળા માતા હૈ નામિક અગ્નિમ, મરયાએ અને
મયાવડા મરાસીરના પ્રલોક રાગરી ૧, ૧૨૩૫૧૬૬ હતો
છપ્પસ્તનો નદ, એમા ૫૧ દિકા તે ૫, માગજાદિ
ધર્મ નો ફી ને ૩ રિલ રિલ ૧૧ કિમએ ૧ ઘરૂતા
જેનશામતમ્ જુ ૧૧ નો નાલ

ઉપગના લખો ઉપર નવરખર્દા રિવેચન કરવામા
આનુ ૩ કાકિ ૧ યોગ પેટ ૫ ૩૪૦ નો લગલર મધ હીના
છતા કિમન માત્ર ૦-૧૩-૦ ગખવામા આવી છે

મગવાનુ ઠેકાણુ —

ઓ નિજયધર્મસૂરિ લેન મધમાળા,

હોટા મરાણ ઉલ્લેન (મારવાડ)

સમયને ઓળખો

સાન ૧ જો.

આ અથ સનાજ સુધાગ્ણાને અગે રજોન ૧૫યોગી
હે બ કે રૂઢીચૂંતો માટે વાનગતી નમાન છે મમાજ
મુધાગ્ન મુનિગજશ્રી વિદ્યાવિજયજી સદા જગત્રીની વસાયલી
કલમથી રખાયેના છે જેમા ધર્મભાવના સદા ૧૨, યુ જૈન
સુરોમા મામાદાતુ વિધાન છે? નામાજિક ન ધનો,
સામાજિક ઉત્તિ, અમયવર્મ સિદ્ધપુત્ર અદિમાતુ અજીપુ
બે લેખ, મિશુકો મિશુક દર્શા, સુધાગે, જગત્રી નાન
રાત્રી દિના, નરેશ, મગત્રી જગત્રી, વિદ્યાર્થો કે વિનાદાર્થ,
વિદ્યાનોત્રી ખોટ, વાન પ્રણાલી, મામાજિક પતન યુવકોને
ધર્મ અને મમાજપર મમરનો પ્રભાવ, આદિ નાના નહોટા
૨૦ વીમ લેખો ઉપર વાચુજ મગત્રી વિવેચન જગત્રી
આતુ છે કાઉન સોન પેજ ૫૪ રૂ.૬ નો મગત્રી અથ
હોવા જતા કિંમત રૂ. ૦-૧૦-૦ આના ગ મગત્રી
આવે ૧ છે

મળવાનું ડેગાફુ —

શ્રી નિજયરર્મમૂરિ જૈન ૧ રમાળા,

ઠોટા મગત્રી, ઉત્તરજૈન (મારવા.)

